

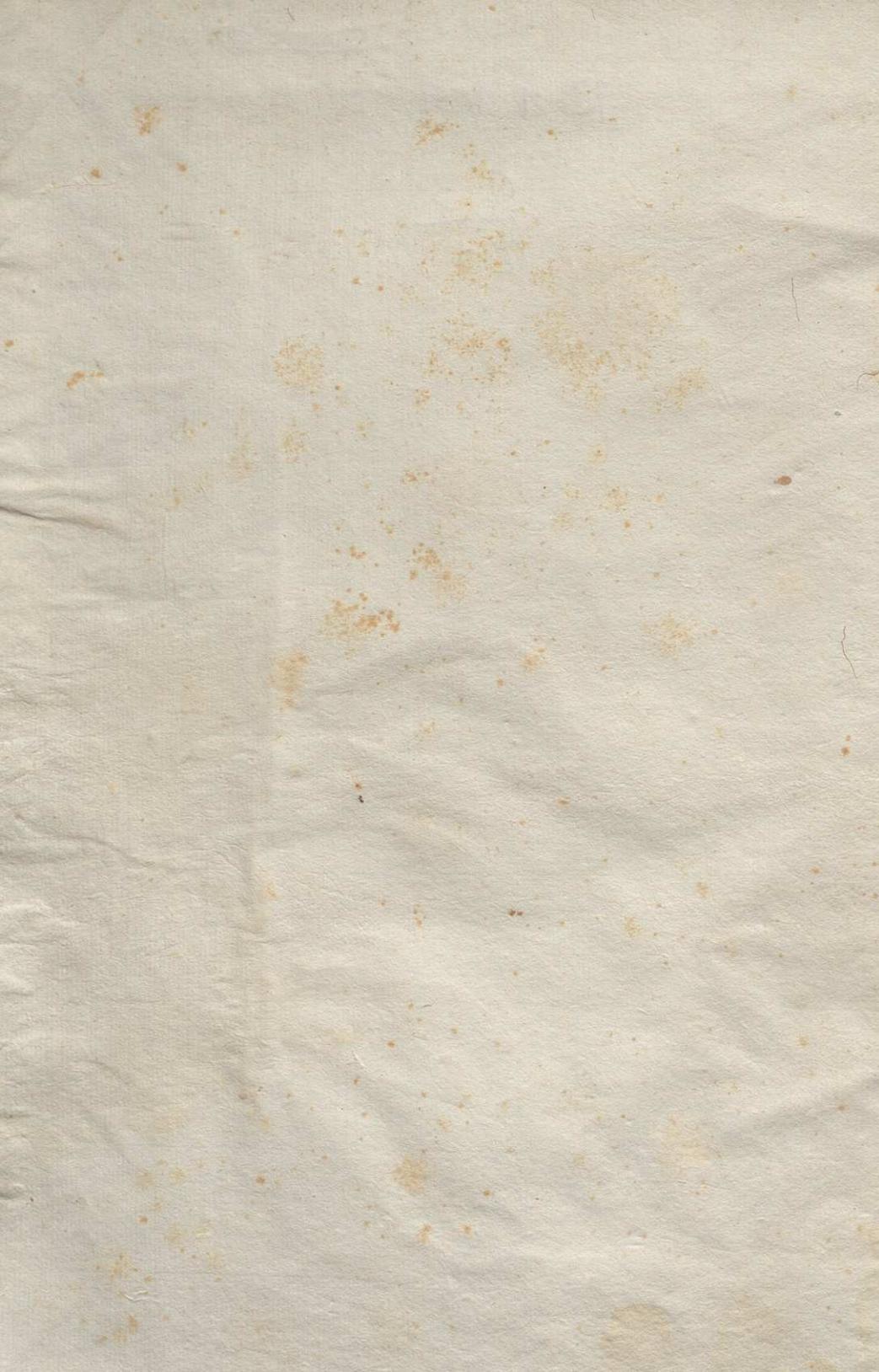
15000321+3

R 1.109

C-3

20

522

S T A N I S L A I
C H I C O L I
F E R R A R I E N S I S
C A R M I N U M

L I B R I Q U A T T U O R.

León Gómez
R. de Pepe.
Novidad 1943

F E R R A R I Æ M D C C L X X I I .

EX TYPOGRAPHIA JOSEPH RINALDI
Superiorum Permissu.

AD ILLUSTRISSIMUM , AC REVERENDISSIMUM
DOMINUM
JOANNEM MARIAM
RIMINALDIUM
IN SAC. ROM. CUR. AUDITOREM.

ILLUSTRISIME, AC REVERENDISSIME
D O M I N E.

Ehementer perturbor Illustrissime , ac Reverendissime præsul in conspectum tuum , & quidem gravissimum cum hoc libello venire , qnem latino carmine comparavi nec satis culto , nec satis erudito . Etenim non me præterit sæculum hocce , quod a suis sapientibus illuminatum dicitur opus meum parvi , aut nihil facturum , quinimmo nugis , facetiisque

refertum summo omnium consensu habiturum. In ea ætate vivimus, qua de re litteraria benemereri nemo potest opus quamvis diu elocubratum, ac impensis laboribus insudatum in publicam proferre lucem studeat. Auctores enim, qui junta accomodam opinandi ac sibi placitam decidendi rationem de potestate, ac regimine non differant, seu de publico jure, ac Principum auctoritate, & demum de Christianæ Religionis fundamentis verba non faciant nullius esse debent existimationis, nulliusque momenti; quin immo Tyrso pungendos ac profligandos quam ullo laudis genere afficiendos ætas nostra arbitratur.

Iccirco commoveor valde ego, tuo Nominе opus hoc exiguum illustrari, cum de iis antea dictis minime pertinet. Jam illud in cæterorum miseram fortunam incisurum video, nec a me scriptoris nomen inutilis, futilisque esse evasurum censeo. Qua de re cum hoc quoque tibi adversum accidere dubitem sollicitus hac de causa magis fio. Vereor ne hodiernis literarum, ac scientiarum censoribus cultor rerum modicarum videaris, cum te latinas wates legere, colere, benigno vultu favere,

complecti etiam perculsus calamitate hac nostra insueantur; & adeo tali timore commoveor propter tui Nominis amplitudinem, ut a suscepto periculo velim potius abstinere, meosque versus patrocinio tuo carere, quam te, tuumque nomen horum hominum irrisiōibus, ac contumeliis subiicere.

Spe tamen erigor & magna Präful amplissime mibi comparasse scientiis informatum iis, quæ possimum hominem decent in publica litteraria luce versatum, qui aliquando post graves res actas, & salebroosas, quæ illi usu venire debent in Romana curia degenti ad amenas musarum sedes secedere, atque illis delectari solet. Mibi quidem hæc res una solatio est te patronum obtinuisse huic operi, qui cum plurimis recusans sentire, qui aliter sentiunt hujusce saeculi nostri corruptelas & dignoscere atque intime penetrare enimia tua ingenii, ac doctrinæ perspicuitate potes.

Nec nostrum est id palam agere, neque elegantiā tueri latīnæ poēsīs; cui vetus, & nostra tantum deber Historia, quin ratio etiam, & jus gentium maximam habere partem gloriatur. Hæ vero res jamdiu pertractatae fuerunt, & cum per se ip-

sæ elucecant non est cur pluribus verbis coner ostendere. Divitiae, honores census, fasces insignia denique eximia parta ab amplissima Cæsarum munificentia, atque liberalitate satis comprobant, & mirabiliter tuentur.

Non sinam tamen aliquid parce de te dicere ingenue, modesteque, cum Civitatis nostræ te omnes splendorem, atque decorem prædicent; quin te summis laudibus celebratum contendant, atque extollent. Nihil de tua illustri, ac perantiqua progenie, nihil de tua nobilitate dicam. Si enim audierem dicere de Riminaldorum familia te exortum esse, statim commemorare fas esset omnes illos qui in scientiis floruerunt, & in legibus pertractandis magni nominis extiterunt. Idcirco te solum commemorabo, & breviter tuæ humanitati, ac modestiæ hoc tribuam. Si in tua veteri, ac per illustri serie oculis plane perlustro quot seniores fuerint in juris prudentia eximii, ac paulo inde Juniores celebrimi; tamen te esse inter illos dignosco, qui diuturnis laboribus contentionebus nedum iis accedere, sed illos anteire videris; ut merito hodiernus Riminaldus, seu recentior tu quoque dicaris atque

omni-

omnibus videaris. Præterea tuos optimos mores ,
rumque vivendi institutum non solum tuis civi-
bus carum, cæteris vero carissimum atque amantis-
simum: totum hoc libenter prætereo. Verum nun-
quam patiar conticescere te in præcipua totius or-
bis civitate commorantem serio ad nos sâpe animum
convertere, multa meditari, pleraque perficere, quæ
ad utilitatem patriæ tuæ conferre possunt; ut non
solum Civibus concivis; sed ut pater optimus aman-
tissimus habearis. Talem te omnes prædicabunt,
cum domicilium hoc scientiis atque artibus univer-
sis tua opera tuaque diligentia elocubratum, atque
apertum iuventuti nostræ intelligant; quæ antea
nullo fere scientiarum subsidio per plateas, vicos
que urbis otiose detinebatur. Jam multi ad patri-
am hanc nostram convolare studiorum amore in-
flammati mibi videntur. Ut Plato quondam & Pi-
thagoras in Ægyptum conferebantur, non ad mer-
ces, sed ad scientiarum divitias cumulandas, comi-
parandasque.

Hisce sine artibus, ac studiis nunquam Civita-
tes floruerunt, cuius calamitatis exordium ab ado-
lescentium inertia, atque ignorantia repetere neces-

se est : Civitatem autem hanc nostram copiosis affluentibus commodis existimationem laudem celebritatem, memoriam denique antiqui nominis sempiternam ante alias renovare imposterum videbimus . A te vero omnia haec magna , & prospera cum profecta esse animadvertant , & majora quoque profectione sperent te semper laudibus celebrabunt neque inaugurarum dimittent .

Sed laudibus parcendum ; ne modestia tua amplissime Mæcenas abuti videar . Unum dumtaxat restat , ut tuo patrocinio me totum meamque animi tranquillitatem commendem , atque ea humanitate , qua alios soles me pariter excipias . Quod si impetravero omnium vigiliarum ac laborum meorum fructum , & quidem uberimum consecutum fuisse sentiam . Te D. O. M. diu servet incolument , ut Ecclesiæ decori , patriæ præsidio , mibique utilitati esse possis .

AD LECTORES.

Qualis, aut quantæ honorificentia fuerit apud ejus amatores, & litteratissimos homines poetica facultas quis est qui ignoret? vereor tamen, ne cum legali disciplina, ac forensi sermone hæc omnino discrepet, cui nescio quo fato, nec quia ratione ductus me usque ab ineunte ætate obtuli. Digestum codex infortiatum & quæ aut quanta fuere antiqua illa legum volumina, quæ ferme totum orbem obruerunt adeo animum perturbant, mærore affligunt ut poesim nedum colere sed ab illa procul divertere veluti a monstro homines conentur. Musæ etenim ipsæ, quæ dulces amant recessus, ubi pax, atque animi quies undique redundat forensi strepitæ perterritæ a simili cætu recedere consueverunt.

Huic accedit veterum magistrorum severitas, qui poesis venustates, vel penitus ignorant, vel immetito contemnunt cultoresque suos insano furore perciti iurgiis & conviciis persequuntur. Ab eorum sententia discedere nefas est! Sine auctoritate horum seniorum, quam sitam in gravi supercilie, ac senili aspectu volunt iuvenis discipulus nihil profuturum speret! Instant, urgent; ut perficere nequid minimum valeat. Expertus loquor! Hisce tamen non intelligo, neque defendere curavi contemendum nempe esse proprii muneric officium, atque a seriis abstinentium ut animum ad iocosa traducamus. Absit o superbi! Non video tamen cur aspernandi sint qui operam forensibus studiis navantes tandem aliquando ad animi solatium cum musis, & Apolline gaudent commorari.

Hæc

Hæc carmina qualiacumque sint perfeci non desiderio laudis, neque famæ cupiditate, sed ingenio indulgendo, atque voluptati. Egò non sum Arcadum, non Intrepidorum Accademiæ devinctus, neque hoc a primatibus petere ut in eorum numero adsciscant optimum duxi. Collegia horum virorum eruditissimorum excusso versus amæniores reddere nequaquam poterunt. Cecini ad animi levamen & ut adverfæ irriderem fortunæ, ulla fine lege, sine imperio natura ipsa docente, atque impellente. Debueram nec cum vobis dissentire par est. Debueram inter me, & me ipsum ineptias meas pronunciare, & eo contentus nullam vobis molestiam afferre. Satius quia nemo amicoruni neque optimatum cum hoc a me postulasset conticescere debueram. Ut simulant quamplures, qui desiderio nominis oratoris vel poetæ torquentur. Nam tot, ac tantas excusationes & ita mendicatas producunt quibus manifestius dum se curant defendere eorum desiderium apparet, atque elucescit.

Si quis autem veritatem amabit paucis verbis me expediā. Cum nemini et si mihi consuetudine coniuncto carmina mea, et si vultis nugas meas recitaverim cogitavi ut illæ volenti inotescerent. Quomodo comodius, alacrius me expedire, & ab ista animi vexatione liberare poteram; nisi typis illa, & illas mandarem! Typis edidi! Versus mei quicumque sunt ingenii mei partus. Illos amo, colo, & s̄epe ut filiolis blandior. Eorum deformitas non me latet; attamen non possum, quin illos amore prosequar. Hic amor in diem adaugetur, & quod illepidum, invenustum, inelegans est; lepidum venustum elegansque videtur. Hac de causa cum ipsi cognoverint rogare non destiterunt, ut eorum æterni-

tati consulerem. Sēpe enim ut pater admonui, ut a tali cura recederent, sed in pessum admonitiones paternæ abierunt. Quare lacrymis commotus eorum voluntati tandem satisfeci.

Si vobis rudes, informes, ac mimus politi videantur illos excusatos habeatis precor. Sin autem ex illis aliquem observatione dignum invenietis plaudite. Quo ad me nullam amplius curam, nullumque laborem suscep- turum animo deliberavi. Denique si me collaudatum dimittere putatis pro humanitate vestra gratias & qui- dem maximas referam, vel si potius reprehensum iuditio vestro libenter acquiescam.

*Non sumus omnes omnia
Exhibebo quae esse debet, etiam cum certis dubiis.*

*Cum Ptolomeo
in Antiquitate libro III.*

et a tu, in omnis istisq; in misa eoque . meroletiorum
miseritatem et cunctis maliis nivis, mortis etiam si
litteris iuris causis coniuncte certas levigantur
.

Ille autem huius illorum emendatorum, invenimus esse esse et
ille sibi ex insula sic auctoritate pectus et cetera sol
hec estib; etiam quod in genere huius emendationis modo
quodcumque methodo exprimitur, utrumque admodum em
mendationem esse non possit

**Non omnes omnia possunt
Erudit ipsa dies, etatem corrigit etas.**

*Card. Polignac.
in Antilucet. Lib. IV.*

LIBER PRIMUS.

ELEGIA I.

A D C E N S O R E S.

Fonte supercilio, Barba venerandus, & ævo
 Si quis forte elegos, excipiatve jocos;
 Quos cecini, nostro, dum floruit ore juventus
 Te prius admonitum Censor amice volo.
 Non mihi romani sunt abdita jura magistri;
 Nec lusi invita Pallade, nec cecini:
 „Carmen & in Metii descendit Judicis aures „
 Annos neve novem distuli ad usque decem.

Quid

Quid præcepta juvant? licet emendanda subessent
Plurima carminibus, quæ siluere diu.
Demere nil Metius voluit, non addere quidquam,
Unde nihil juvit subdere judicio.
Ipse ego delevi intus, quæ delenda putavi,
Sed quis erit proprio Tutor & hostis agro?
Debueram fateor non edere scripta libellis;
Debuerant cartis collatitare meis.
Ast ego iampridem phæbi devinctus amore
Ante diem ausus sum carpere Montis iter.
Quare si (nostrum quidquid rude carmen habebit)
Aptaque non numeris verba latina legas;
Pieridum cultor nostris ignoscet camænis
Carmine difficiles dum sequor ipse vias.
Dic mihi dic misero, Metii si cura fuisset,
Redderet optatum tempore fænus ager.
Si me lascivum legeret Ferraria vatem,
Gauderet nostros quisque referre iocos.
Relligio sed sancta vetat producere lusus,
Quippe canunt venerem nox, erebusque tenent.
Carmina quæque vides Tusco sermone peracta
Illis dic quæso, quæ tibi cuncta placent.
Sat mihi si tuti fuerint mea pompa libelli,
Quos dedit hinc latio Calliopea modo.
Denique si nostros perges illudere versus
Ingenii partus profer amice tuos.

Crede mihi Linceus alieno in carmine quisque est
Incipe nunc numeros incipe Musa meos.

AD SANCTISSIMAM V. MARIAM
AB ANGELO SALUTATAM.

ELEGIA II.

Nondum prima parens decerpserat arbore malum
Quod dedit infano capta furore viro.
Nullus erat labor, & nullæ cum mænibus urbes
Claudebant tutos oppida nulla viros,
Non tuba tunc aderat, magno quæ pulsa fragore
Turbaret pavidos per vaga prata greges;
Nec sublimis equo premeret qui Miles aristas
Aut raperet clavsum nocte iuvante pecus.
Pastor nullus erat revocans de Monte capellas,
Ponebat duro membra nec ægra solo;
Vomere nec proni deflectere colla iuvenci
Aut norant laxo nocte redire iugo.
At dulces semper pendebant vitibus uvæ
Undique & Hybleis mella liquata favis.
Læta Ceres, Baccusque pater de colle rubebat,
Sponte sua fructus terra inarata dabat.
Ast vix gustavit Genitor lacrimabile pomum
Coniugis heu nimium credulus Illecebris

Nunc

Nunc æstus hyemesque pati, genus omne malorum
 Cogimur & sœva bella cruenta nece.
 Bella erebo digressa cavo sunt tela, faciesque
 Atque est de stigio lata carina Lacu.
 Ipse Charon docuit trabibus componere naves,
 Et subter nigra spargere texta pice.
 Post furor edocuit proscindere remige fluctus
 Graiugenæsque euris pandere vela rates.
 Hinc cecidit multa fædatus cæde Patroclon
 Sanguinea Xantus fluxit & amnis aqua;
 Atque adeo insanæ egit discordia gentes,
 Ut non ense viri bella, sed igne gerant.
 Regna cadunt, vastantque urbes incendia flammæ
 Nunc iacet (heu fatum) Troja superba cinis.
 Quos domus una tegit, Thalamus quos colligit idem
 Arma ferunt, lacrymis strata, laresque sonant:
 Uxor sœpe cedit ferro confossa mariti,
 Natus & in patrem Tela cruenta parat.
 Quæ Deus ætherea miserans dum cernit ab axe
 Talia non semper dura feretis ait!
 Tum iubet acciri iuvenem, cui purus in ore
 Stat decor, & nardi spirat odore coma:
 Cui sic: Alituum Princeps, qui nostra facessis
 Mandata, & nostri Nuntius ipse animi es:
 Huic mentem converte tuam, medioque reconde
 Pectore cœlesti dicta ferenda Deæ.

Cognita Jordani palmis stat dives Idume
 Urbs antiqua armis, sed mihi cara magis,
 Quod talem gremio claudit venerata pueram,
 Cui nullam posthac astra tulere parem.
 Namque domi degens sancto cum coniuge iuncta
 Primavum servat Virginitate decus.
 Hanc ego delegi cunctis ex omnibus unam,
 Quæ casto gereret pignora nostra sinu.
 Vade age dicta refer? subito per nubila Missus
 Advolat, & celeres præterit ille notos.
 Illum jam longe venerantur sydera euntem,
 Phæbus & auratis protulit inde rotis.
 Jamque domum ingrediens humentes temperat alas
 Atque ita Cœlestes incipit ore modos.
 O decus astrorum Virgo Davidica proles
 Magnorum salve deliciæ superum!
 Te divum Genitor sancta sibi lege sacravit
 Inque tuo sanctum pectore adhæsit onus:
 Mater eris! cunctis laudata at matribus ibis
 Felicem talem non tulit ulla dies.
 Tu Regina poli radiis circumdata solis
 Æternæ recoles tecta Beata plagæ.
 Obstupuit Virgo subita perterrita luce
 Intus & ignotum pectore nomen agit.
 Quid dubitas vanum virgo compelle timorem
 Ales ait! non te fraudibus excipere

B

Huc

Huc veni; exspectata diu sacra pignora terris
 Et sanctum Numen tu paritura dabis.
 Illa autem contra demisso lumine fatur.
 Matrem me tanti Numinis esse refers;
 Mater ego? castæ primis quæ semper ab annis
 Candida servavi Jura pudicitiae?
 Quam nec amor sponsi nulli rapuere Hymenæi
 Num mea num Matris perdita vota putas!
 Tum vero divum Interpres sic excipit . omnem
 Tolle metum, afflatu nam Deus æthereo
 Implebit ventrem, & faciet te prole Beatam,
 Non eget humanis ille ministeriis.
 Neu metuas coniuncta tibi nam sanguine avito
 Stat Mulier, sterili quæ veneranda sinu
 Fert puerum; & fætus sexto sub mense laborat
 Cuncta Deo parent, & regit omne Deus.
 Obstupuit, trepidansque metu silet obvia virgo,
 Errantesque genas texit, & ora rubor.
 Non secus ac Fæbi radio conversa nitenti
 Concha sub æquoreis lucida litoribus
 Emicat; aut qualis ponto, quæ mergitur alto
 Stella volans nostros præterit ante oculos.
 Tandem convertens ambas ad sydera palmas
 Sacrato tales fundit ab ore sonos.
 Iussa sequor quocumque vocas; nec dicta refello
 Tuque mei Testis Sancte pudoris ades.

His

His dictis erebi mæstæ gemuere cavernæ
 Latratuque fero cerberus ingemuit.
 Dum Missus revolans summi petit ardua campi
 Æthere descendens en Deus ipse Deus.
 Intumuit Virgo, sanctasque amplectitur aras
 Magnum dum sentit Numen inesse sinu.
 Intonuere poli læva de parte serena,
 Aligerum & laudes concinuere chori.

A D J E S U M .

O Nox candida, nox diu cupita;
 Quid hoc tempore dulcius venusto;
 Aut quid esse potest beatiusve.
 Cæli deliciæ puellus ille,
 Ille deliciæ meæ puellus
 Tanto cælicolæ quem amant amore
 En nunc ortus adest, adest en ortus!
 Non huic similis fuit per annos
 Ullum nec similem videbit etas
 Adsunt cui comites, nitor, decusque
 Et chori caritum venustiores.
 At vos interea notique, & euri
 Ac venti horribiles tacete, & omnes
 Abite ad gelidos procul Triones.
 Nunc redat Zephiri tepantis aura,

Quæ suaviter effluens cachinis
 Claudat rubidulos quiete ocellos.
 O felix casula; o domus beata;
 Et centum domus omnium Beata.
 Tu sola exiguo tulisti in alvo
 Artus lacteolos mei puelli
 Carior mihi vel meis medullis.
 Aut si carius est meis medullis:
 Salve sancta domus, domus beata
 Sola quæ frigias virum columnas
 Et Regum superas domos potentum.
 O nox candida diu cupita,
 Quid hoc tempore dulcior venusto,
 Aut quid esse potest beatiusve.

A D J E S U M.

Sancte Puer, qui cuncta tuo sub numine torquens
 Auroræ populos, Hesperiosque regis;
 Rex hominum, Divumque pater, quem pontus, & aer
 Et stigii manes, cælicolæque pavent.
 Adsumus en claro perducti sydere cæli
 Adsumus, & flexi poplite te colimus.
En tibi Turra damus, sanctas tibi ponimus aras
 Sacraqua votivis carmina muneribus.

Mor.

Mortales adsuesce puer cognoscere votis
 Incipe muneribus tendere parve manus.
 Hæc sat; nam seri statuent pia templa nepotes,
 Externisque ferent marmora littoribus.

AD JESUM MARIA.

TE dilecte Puer, Puer
 Te tandem unus amor patris,
 Et nostri decus, ultimæ &
 Vitæ præsidium meæ
 Te cerno, loquorque.
Cantu dicite Virgines
 Et puelli io dicite,
 Vosque, culmina montium
 Plaudite, equoreisque io
 Pisces reddite ab antris.
Heu nomen quoties tuum
 Audivere poli, & procul
 Noctis sydera candidæ:
 Echo heu quoties mihi
 Est responsa querenti.
Hos Ego fluvios, & hæc
 Contestor nemora; antraque
 Sylvarum horrida tigribus;

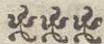
Et natantia per mare
Magno corpore cete.

Hic ubi exoriens aquis
Fons vagum rigat ortulum
Me per muta silentia
Clamantem tulit, & meis
Crevit fletibus unda.

Nam seu lumina Lucifer,
Noctis, seu tenebras ferat
Surgens vesper ab aequore:
Mihi nulla quies erat
Te te Natae vocabam.

Donec fessa sopor mea
Parum membra rigaret at
Huc, illuc subito nigro
Errabant pede tristia
Circum somnia mentem.

Ast nunc te Puer, o Puer
Te tandem unus amor Patris
Et nostri decus, ultimæ &
Vitæ presidium meæ
Te nunc cerno, loquorque.

A D A P O S T O L O S
M A R I A.

QUæ nova, quæ subita e celo lux emicat alto
 Et nos insolitus quis calor intus habet?
 Nosco Numen adest, adest olympos
 Densas lumine quod fugat
 Umbras; ignibus & suis
 Nostras; admoveat intimas medullas.
 Ergo qua cedit, qua redit unde dies
 Ite viri, & sanctas late diffundite flamas.

M A R I A A D J E S U M.

ELEGIA III.

IAm lacrymis maduere satis, iam fletibus ora
 Imbuit, atque satis pectora nostra dolor.
 Tristes ite procul curæ, procul ite querelæ
 Ite procul, flendo tristia sat tulimus:
 Nec modo Golgotheo rorantia saxa cruento,
 Infandæque tristes suppliciumque necis;
 Nec modo fixa meo subeant fera vulnera nato
 Qui tandem moriens crimina cuncta luit.
 Vidimus heu miserum, media dum morte natabat
 Vidimus heu nigra claudere nocte dies.

Ast ego necquam fletu consumor inani
 Ite procul? fulget nam mihi fausta dies.
 Quemque ego surreptum fatis iam saepe vocavi
 Ingrediens superum regna beata tenet;
 Immensumque animo totum complectitur orbem
 Quidquid & horrisono continet unda mari
 Latonæ hinc cursus stellarum lumina noctis
 Solis & ardentes dirigit axe vias;
 Et ventos, imbreisque pluit, fluctusque sonantes
 Efficit, & varias per loca summa vices
 Aurea ubi vere percurrent saecula mundi
 Quæque sibyllinis scripta fuere modis;
 Fulmine cum nondum terreret Jupiter urbes
 Lata nec impositus diceret arva lapis.
 Felix cui Patris regnum penetrare Tonantis,
 Atque patent summi lucida regna poli.
 Te modo cælicolæ cytharis, atque ore salutant
 Te flexi sanctum terque, quaterque vocant;
 Cum post inumeros casus, post funera victor
 Duxisti e stigio plura trophea lacu
 Illustres animas tenues sine corpore vitas,
 Quæ colerent sacræ templa beata casæ.
 Salve sancte Puer, semper Pater augeat arces
 Jamque tuis lætor ipsa ego lætitiis;
 Utque meis doleo ipsa malis, doleo te abfere semper
 A cara longe te abfere matre queror:

O spes,

O spes, o solum rebus solamen in arctis
 Sancte veni, & celeri Numine siste pedes.
 Ut cum mortales tandem consumpsimus auras
 Hæc saltem cineres contegat urna meos.

AD MARIAM ASSUMPTAM.

ELEGIA IV.

Advenio surgens erebi de nocte profunda,
 Pallida ubi putri murmurat aura fono;
 Umbrarumque ater circum diffunditur horror,
 Et metus, & rabies & malesana fames.
 En septem foribus superas me vexit ad auras
 Non acheronteo cymba reperta lacu.
 Quas non vidissim docto nisi capta Dracone
 Cederet illecebris fæmina vana suis;
 Falleret & carum dulci sermone Maritum,
 Ut superis vetitum manderet ore cibum.
 Hinc vitale genus pallenti morte peremit,
 Hinc dolor, & lacrymæ; hinc profluere mala
 Et cædes, cladesque hominum, vastataque Regna,
 In fara & tantis bella reperta modis.
 Pro natis Genitor plorat, pro funere Mater,
 Ubere quos teneros abstulit atra dies

Mæsta

Mæsta soror fratri, persolvit iusta parenti.
 Filius; & Coniux ossa cremanda legit.
 Nunc gemit uxorem mutata sorte maritus,
 Componitque sacris busta pianda locis.
 Mecum cuncta traho postremis debita fatis;
 Scilicet & fusis blanda puella comis,
 Quæ possit stigios precibus placare colubros
 Non me cum gemitu vota movere valent;
 Ne tegat ossa lapis, squalentesque occupet artus
 Quæque venusta fuit pulvis & umbra foret.
 Unam sæcla vident, lumen quæ funere primum
 Servat adhuc, primum quæ tenet ore decus.
 Hæc potius rerum ordinibus sublata videtur
 Quam fato primi rapta fuisse patris.
 Nunc mihi quas superi vires, quas astra dedere
 Experiar, licet & proxima facta Jovi
 (Invita hoc fatear) magnum super incolat æther,
 Agmina cui plenis lilia dant manibus,
 Excipiuntque chori iuvenum, plauduntque puellæ,
 Et læta circum carmina voce canunt.
 Venisti Virgo tandem, pulcherima tandem
 Gloria, præsidium, cælicolumque decus.
 Salve cara Dei Genetrix, sanctissima salve
 O sola infido stella sinusque mari.
 Salve sancta Parens te non contagia culpæ
 Nullaque læserunt semina prima mali.

Irri-

Irrita necquiquā hæc iacent, nam membra per agros
Ludibrium ventis, alitibusque dabo.
Talia dum expedio Ditis mihi sancta favete
Numina, si qua chaos (Regia vestra) colit
Mille quibus noctam nocturnas frondibus aras
Et cadet ante sacras nigra iuvencā fores.
Dein novies magica cārmen cum voce susurrat,
Qua mare, qua tellus, qua tremuere poli.
Quid nostræ prosunt artes? vox irrita cessit,
Hæc quid, quid dixit carmina nostra iuvant?
„Panditur interea domus omnipotentis Olympi,“
Pictus & aligerum desilit inde chorus
Timpana qui cytheras digitis, qui cymbala pulsant
Quos inter Virgo conspicienda sedet.
Aspice luminibus, rubeis, ut pulchra labellis
Ut per diffusi candida colla fluant
Intonsi crines, radientque monilia luce,
Tempora et ut circum gemmeus orbis eat.
Cernis ut incessu diffundant purius auras
Æthera, & astra procul candidiora micent;
Atque novos subpter flores nova gramina tellus
Germinet, atque iterum dulce querantur aves.
Cernis ut. Invita ast celebro dum carmine laudes
Tendit ad igniferas Virgo superba plagas.
Invita hæc fateor, neque qui premit ossa dolorem
Ore tegam; ast visis conscius orcus erit.

Ut

Ut digressa orbem, cælum spectare serenum
 Et datur immensi sydera clara poli.
 Summum scandit iter similis sub vere columbæ
 Quæ liquidas pennis non secat alba vias.
 Vos nigri interea crudelia Numinæ ditis
 Me finite in vestro compenetrare sinu.
 Sydera salvete, & salve gratissima tellus
 Dixit: & adversa cuspide pressit humum.
 Hinc patet, immanique voragine finditur orcus,
 Er reddit ad stigias mors furibunda domos.

AD DIVUM ALOYSIUM.

V.

Non fons tam puris de vertice profluit undis
 Ad quem poturas vespere pastor oves
 Nunquam adduxerit; aut pervenerit ulla lavatum
 Diva faretratis cognita virginibus.
 Candida non tantum euganeis nix collibus albet,
 Aut lac expressum nuper ab uberibus:
 Ut mens pura nitet, veneris quam nulla voluptas
 Ulla nec invasit flamma inimica sinum.
 Flamma adeo, quæ me noctuque, diuque fatigat
 Semper & impuris turbat imaginibus;
 Ut me nulla novem subeat iam cura sororum
 Amplius, aut cytharæ quæ mihi cara fuit.

Da Gonzaga mihi curæ moderarier isti,
 Auspice quo laudes texere Musa studet;
 Dum te nulla, animique tui tam turpis imago
 Ausa est impuro limen adire pede.
 Scis etenim ludens quantis, aut qualibus ora,
 Candida purpureis erubuere modis,
 Oscula cum virgo defigere iussit in umbra
 Quam dabat oppositis Delia parietibus.
 Definitely in teneras convicia ferre puellas,
 Si vestro o iuvenes pectore regnat amor.
 Non nos fata movent, nil nos crudelia cogunt
 Altra, duces nos ipsi ad mala nostra sumus.
 Nunc oculos, dulci nunc labra madentia rore
 Spectamus digitos, languidulasque genas:
 Iuramusque fidem mansuram ad funeris horas,
 Nec sine iuramus vivere posse diu.
 Qui fugit exsuperat Venerem, diffugit ut heros,
 Artus qui similes, ingeniumque tulit;
 Cui natura dedit turritis mænibus urbes
 Et defensa feris oppida militibus;
 Insignesque atavos bello, vel pace colendos;
 Quorum fama virum docta per ora volat;
 Et semper referent positis monumenta columnis
 Grandia gesta, breves scripta per historias.
 Ut natis multæ optarunt connubia matres
 Pro quibus incassum sâpe dedere preces:

Nana.

Namque omnes habet invisas, contemnit & omnes
 Atque Hymenæ tuas diffugit ille faces.
 Mirum! nec Dominæ vultu dignatus honesto est,
 Cui pater illustri dederat officio;
 Ut mensis primus cerealia dona ministret,
 Demat & a cressis fortia vincla cadis.
 Fusæ ubi divitiæ, radiisque micantibus aurum,
 Ridet odoratis gratia compta comis.
 Hic ubi semper ovans ludit lasciva juventus,
 Sollicitatque pedes, vel fera gaudet equis,
 Membra vel exercet duro sub pondere Martis
 Conspergens mollem pulvere Cæsariem:
 Quos inter medios tardo devectus asello
 Non dubitat festa luce venire puer.
 Magna licet quæ sint nos prætereunda putamus.
 Conscia vos caeli sydera clara voco
 Quæ puerum vidisse ferunt armare flagellis,
 Et variare crebris pectora vulneribus.
 Heu desiste puer! tua quod comittere tantum,
 Quod tantum potuit dextra patrare scelus.
 Debita nonne tibi contempsti regna parentis
 Regnaque cum titulis non spoliata suis.
 Non placidi mores, non mitia corda patescunt.
 Sancta que cum superis vita peracta choris.
 Quapropter succurre meo succurre labori,
 Impuram & tantam pectore perde luem.

Hoc

Hoc mihi si facias, festis tibi sacra diebus
 Annua dum venient maxima semper erunt.
 Te semper recolam, & supplex venerabor acerra
 Suspendamque aris plurima vota tuis.

DE STATU SINE AMORE FELICI, ET VICEVERSA.

ELEGIA VI.

Cur mea non fregit vitalia stamina Clothos
 Nec lavit teneros horrida lympha pedes?
 Cur teneros laniata meos non clausit ocellos
 Et tremula genetrix condidit ossa manu.
 Non acheronteæ diffusa incendia ripæ
 Gorgoneosque angues, tergeminumque canem;
 Proiectumque virum per iugera longa timerem
 Rostrato vultur cui vorat ote iecur.
O Felix si extrema mihi lux prima fuisset
 Natalemque meum clauderet urna diem.
 Elisias colerem sedes pia gaudia vitæ
 Ver ubi perpetuo convocat aura sono.
 Verum aliter superis visum, Venerique resedit
 Nam postquam Claris fæmina luminibus,
 Illecebrisque novis iuvenem me cæpit inermem
 Dulcia de nostro cuncta fugavit amor;

Nulla

Nulla quies animo, quondam solatia vitæ
 Nulla valent tantam demere amaritiem.
 Jam mihi triste nemus, volucrum genus omne perosū
 Nescio quid lymphæ tristius amne sonant.
 Arva beata valent, pendent modo retia tectis,
 Nec premit indomitum tramite calcar equum.
 Nunc mihi cura subest peregrinos quærere cultus,
 Et bene dispositas arte ligare comas.
 Fibula nunc decet, atque arabum perfundere odorem,
 Et varias vestes ducere ad usque pedes.
 Frigida sævit Hyems, sed non gerit alba galerum
 Cæsaries, nullum pileolumque caput.
 Interea comptis procedit Della capillis,
 Cui mariſ in digito lucida gemma micat;
 Atque rubent niveo contexta monilia collo
 Et nitet in roseo non suus ore color.
 Hei mihi non Helicona iuvant, dulcesque liquores,
 Pieridumque sacris invigilare choris.
 Hei mihi non Sophiæ cultos errare per hortos
 Lustranti Montes, salsaque regna maris;
 Lucentesque globos certa sub lege vagantes.
 Sic nostro fixus peftore regnat amor;
 Sævus amor cui nulla queunt obsistere contra
 Non molita nigra lemnia scuta manu.
 Sic luces cogor vigiles traducere, & umbras,
 Corpus & in duris ponere liminibus.

Ah quoties bruma gelidi riguere capilli,
 Ah quoties nostris nix stetit alta comis;
 Pallidus ut cupiam stigias migrare lacunnas
 Dum secat e tristi stamina Parca colo.
 Fortunate puer, cuius fera iussa puellæ
 Non cogit favo subdere colla iugo.
 Ille etenim dulces per amica silentia somnos,
 Et dicit longas culta per arva moras.
 Ponite, qua campus nulla recreatur ab aura,
 Æstus ubi assiduus tristis hiulcat agros.
 Ponite, qua nivibus Rhodopes, qua Caucasus albet
 Æstus, non illi frigus, & aura nocet.
 Sit clarus, vel densis circum stet nubibus æther
 Lætus adest, lætos vivit ubique dies.
 Gaudet equis, gaudet venari in monte leones
 Imbellis lepores, settigerosque sues.
 Viribus aut validus dubio se credere Marti
 Partaque ab hostili præda crux placet.
 Si pius ingenio, Musarum temp'la frequentat:
 Incipit aoniis ora rigare modis.
 Delicias vel ruris amans fera sarcula tractat
 Et sua gignendis semina donat agris.
 Ipse serit vites, dulces & vinitor uvas
 Exprimit, & ramis roscida poma legit.
 Vel numerare pecus, digitis perstringere mammas
 Tondere & gaudet vere tepente gregem.

Sive domi celebrare dapes comitatus amicis
 Cæna ubi spumoso splendet inempta mero.
 Ducere seu gratos nocturno sydere cantus
 Seu varios lœta simplicitate iocos.
 Hæc mihi cara fuit nullo turbata tumultu
 Vita prius, cum non conscientia amoris erat.
 Credite nulla fides cupidis in amore puellis
 Blanditiis, verbis credite nulla fides.
 Non secus ac fallax radiis procul emicat ignis;
 Sic nitet a longe, cominus ardet amor.
 Ut plantis glacies, teneris & floribus æstus,
 Arboribus grando, seminibusque nocet;
 Ut volucri viscus, rapidis & retia Cervis,
 Humano generi sic inimicus amor.

DE VATUM PAVPERTATE.

VII.

Tanta ne semper agent miseros dispendia vates
 Et premet insano fors iniuncta pede?
 Dira fames vacuo semper latrat imbroba ventre,
 Ardet inexhausto semper & ore sitis.
 Imber & æstus habet; nivibusque algentibus horrent,
 Vix micat in tenai lucidus igne focus

Nec

Nec capiunt fruges dulcis, nec dona Liei
 Et segnes cythara, carminibusque iacent.
 O donum infelix aurire e fonte liquores
 Pegasidum, & viridi cingere fronde caput.
 Cur vestras superi carpere oblivia mentes
 Nostis enim fuerit quam pia turba diis.
 Cumque giganteos scripsit devota furores
 Victaque supremis prælia Numinibus.
 Versibus Euridicem nigro revocavit ab orco
 Orpheus, & movit tartara dura prece.
 Hac arte elluent flammæ infelicitis Elisæ
 Bisque Elenæ raptu pergama fraæta vigent
 Et vivent secum (ulla unquam nec diluet ætas)
 Tidides gemini, & tu ferus Hætor equis;
 Lartiadesque vafer verbis, & fortis Ulysses;
 Innumerique alii, quos vaga fama refert.
 Si iuvat annales ab origine querere rerum
 Non Dido infelix, nec ferus Eacides.
 Non ita Cæsar erat romanæ gloria gentis,
 Troiani ut cecinit qui tulit arma ducis;
 Nec pius Augustus tantum laudatus abiret,
 Et sua læteis fama iaceret aquis.
 At domus Estensis vatum non indiga laude est
 Historia & tædis cognita Cæsareis.
 Attamen illa memor proavis antiqua superbit;
 Et gaudet musis o Lodovice tuis

Quas relegens claro exoriens me Lucifer axe
 Elapsæ noctis sæpius immemorem
Invenit ; quandoque tuas Olimpia sortes
 Desertis flentem perdita littoribus ;
Candida sive exoptantem tua fata Medore
 Dum insperata capis gaudia coniugii .
Credite non tantos mirabimur orbe poetas
 Si manus ingenii dura negasset opes .
Quantum erit aut viduas , parvos spoliare nepotes
 Dum sub venali Iudice causa subest ;
Armatasque acies inter discurrere portus
 Et subita tutas perdere morte rates ;
Nec divum memores , scelerum genus omne suasi
 Ferre venenato pocula plena mero .
Quam melius celebrare iocos , tenerisque puellis
 Ad sonitum celeres consociare pedes .
Vidi egomet ut tantum referam de millibus unam
 Vidi egomet quamdam nomine Fillirides .
Hanc Canna contexta domus , stipulaque palustri
 Cogebat parvas & scyphus ante dapes .
Fila colo versata , sui fusique labore
 Velabant festa luce nitente latus .
Quæ simul ac inopis contempsit tecta parentis
 Seque choro , & turpi dedit adulterio
Argenti massas fulvi congregavit & auri ;
 Portat ut externis Navita littoribus ,

Nascitur & quidquid rubra pretiosius unda,
 Divitibusque tulit munera tanta procis.
 Ut multos teneat famulos totidemque ministras,
 Quæ colat apta sinum, quæ colat apta pedes
 Crinibus interea per candida colla solutis
 Illa toro residens detinet arte viros.
 Tum faciles gestus iucundo lumina risu,
 It facies, oculi sunt in amore duces.
 Tecta micant distincta auro, depicta figuris
 Spirat acidalio semper odore domus.
 Srata iacent vitreo sub fornice rite locata
 Atque vides speculis membra nitere suis..
 Hinc laqueos Veneris, circumque cupidinis arma
 Pariete piæta super prælia amoris habes.
 Ut Divum Rector Danaen quo fallere possit
 Ex auro in pluviam totus abivit amans;
 Erravitque altos tauri sub imagine montes,
 Europæ exuviis ut frueretur Herus.
 Non procul hinc saltus & lirceæ antra videres
 Numine pressa quibus procidit Innachides,
 Et vultu mutata suo diruminat herbas
 Iunoni nullum ut prodeat indicium,
 Sive ut olorinas vestivit corpore pennas
 Iupiter, in Semelem ut sumpererit arma manu
 Fæmina nilmirum si talia captet amando,
 Quis non fæmineis decidet insidiis.

Hæc si ignarus habet nequeo, quin mirer & angari
 Prodeat inflato dum mala turba sinu.
 Turba virum recti, contemptrix turba Deorum;
 Quæ studium, & doctos ridet in urbe viros.
 Ergo phæbe vale, musæ valeatis amicæ,
 Nec non pindaricis quæ fluis unda iugis.
 Pellice si vates, mimis spoliantur iniquis,
 Nec restat vacuo ni levis aura sono

AD AMICUM OB RECUPERATAM VALETUDINEM

ELEGIA VIII.

CUm mea mens animo volvebat funus amice;
 Rebar & æternas te subiisse domos.
 Littera pervenit nigro cum stigmate pressa
 Nuncius incertus, nec mihi certa manus.
 Obstupui primum, digitis cecidere remissis
 Scripta, oculis lacrymæ tunc cecidere meis.
 Dicere plura dolor, convicia plura coegit
 Noster amor stigiis, cælitibusque choris
 Hei mihi spes vitæ tardæ columenque senectæ
 En collapsa omnis cura sodalitii.
 Hei mihi tartarea traiecit flumina cymba
 Nec potuit dulci flectere voce deas.

Nec

Nec (itulte) interea perlegi carmine sensus,
Quos dabat argutis cognita Musa iocis.
Vix te surreptum cognovi e limine mortis
Adstisti ut alpinis planta vetusta iugis.
Sic manet immotus viridi sub tegmine pastor
Non expectato si tonet igne polus;
Et nigro præceps descendens æthere fulmen
Impellat pavidum per cava saxa gregem;
Sed cæli postquam vani cessere tumultus
Ille redit latus, dinnumeratque pecus.
Ergo sint phæbo grates, tuque incipe cantus.
Fæbe decus cæli, Pieridumque choris
Splendida cui centum surgunt altaria templis,
Et totidem miris sculpta theatra locis.
Primus inexpertos docuisti pellere morbos
Nec puduit medica pharmaca ferre manu.
Primus & ante fores cecinisti carmen amicæ
Pectine dum tangis fila canora liræ;
Purpureisque prior cinxisti limina fertis
Limina furtivo iam referanda pede.
Per te subverso celebrantur pergama bello
Per te victori Laurea ferta duci.
Parce Pater mihi parce tuos si forte dolores
Nunc renovo ingratam Daphnida dum sequeris.
Siste puella pedes, retinet qui monte camænas
Qui cælo stellas, diffugat & tenebras

Ipse petit thalamos: Tellus huic delphica servit
 Hic iactat summum pro genitore Iovem.
 Siste puella pedes, virgo Penneia siste,
 Ocyor at celeri devolat illa Noto.
 Quid faciet misera, & quanam nunc fallet amantem
 Arte suum, instat iam post sua terga Deus.
 Ora, genasque Pater, clamat, converte figuram
 Da pater æterna Virginitate frui.
 Dixerat, & duro præcincti cortice pectus
 Sensit, & intortos vincla ligare pedes;
 In ramos abiere manus, frondesque capilli
 Fitq. Arbor cupido Nimpha petita Deo.
 Laurus eris, viridique tua Capitolia fronde
 Vatibus & cinges tempora cana suis.
 Nulli te venti, tempestatesque sonantes
 Vertere nec poterunt tela trisulca Jovis.
 Quem Numen tandem deiecit corde dolorem.
 Leucotœ ut gaudet versus in Eurinomēm.
 Fæbe potens iaculis, & spicula tendere cornu
 Doctus & horrentes figere monte feras.
 Tu pharetra laudatus abis, tibi rustica pubes
 Instituit festis pythia sacra iocis.
 Iam caris viduata suis cultoribus arva,
 Lugebat nullo vomere cultus ager,
 Innuptæque magis flebant per tecta colonæ
 Quas monstro patres relligione dabant

Candida nil femora, aut oculi, pectusque decorum
 Virginibusque nihil clara Alabastra sinus,
 Vertice nec longos iuvit diffundere crines,
 Nec gerere in rubeis mixta ligustra rosis.
 Innumeras extinxit ovans Pithona puellas
 Denique fæbeo vulnere cæsa cadit.
 Fæbe tamen nostro semper laudabere versu
 Per te cum fuerit reddita prima salus

L U S U S P O E T I C I
 M A N E.

EXIT ab eoo roseis Aurora capillis,
 Et splendent croceis saxa cacuminibus.
 Illa gemit cani gremio divulsa mariti,
 Pro reditu facit & plurima vota senex.
 Dum levis aura venit solvunt de littore Nautæ
 Et redeunt fortes ad iuga dura boves.
 Villicus hinc vitulos, resonans de more cicutas
 Pastor oves dicit, qua viret omne nemus.
 Iam residens patulo piscator margine ripæ
 Scrutatur pisces falere in amne cibo.
 Exilit e stratis, pedibus properatque citatis,
 Exorta & sequitur luce viator iter
 At quibus est cordi canibus præcingere saltus
 Exsurgunt celeres, & cava lustra petunt.

ME.

M E R I D I E S

EVacuant bona vina cadis, umbrasque requirunt
Agricolæ, medio dum furit axe dies.
Sydereis qui stratus agris languescit, & ardet
Deque suis pendent arida ferta comis.
Hinc rastro durusque bidens, forfexque bicornis,
Et diffusa sine cernis aratra bove.
Gramina nulla legunt, mussantq. armenta sub antris,
Vel prope populei qua fluit unda padi.
Arva silent, volucres per frondea tecta morantur,
Perstrepit & rauco sola cicada sono.

V E S P E R

SOl ruit oceano, nec adhuc per membra soporem
Inducunt positis sydera grata malis.
Exsurgit campus Mater, natosque recensens
Accelerat iussos luce cadente pedes.
Villicus arma gerens humeris ruralia cantat,
Et capiti Damon grandia ligna refert.
Pastor oves, sparsas compellit arundine capras
Et pressum digitis lacque, serumque fluit;
Suspensisque iugis veniunt sine vomere tauri
Ac recipit nautas vallis aprica sinu.

NOX

N O X

PAstor oves, sylvasque Micon, & Nauta procellas
 Venatorque feras somniat ipse suas.
 Tum stimulis agitatus amans per sydera surgit
 Et peragit notas anxius excubias.
 Limine saepe dolet tota requiescere nocte
 Et dolet exortam pervagilare diem.
 Anchora tuta tenet vincetas ad littora puppes
 Et comitata domum sera colona venit.
 Retia piscator facibus scrutatur, & amnis
 Jam vespertinis perstrepit alitibus.

PASSIO DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI
 ITER AD CALVARIUM, ET CRUCIFIXIO.

C A R M E N.

ALigerum cætus sancti gens incola Cæli.
 Tuque mihi in primis mundi quo cuncta moventur,
 Cui mare, cui tellus, cæli cui sydera parent
 Adspira, facilisque veni, nec pectus amico
 Numine, nec pigeat vatem firmare paventem.
 Nam mæsto instituo deducere carmina plectro
 Suppliciū & canere infandū, atque opprobria Christi.
 Jam mora nulla datur, ferro sonat acta securis,

Et

Et solimi evellunt nutantia robora campo;
Connectuntque trabes tristis præludia mortis.

Robora salvete, & salve crux aurea mundi.
Adveniet tempus paucis volventibus annis
Cum te posteritas divino æquabit honore
Inventæque aras statuet, delubraque figer.

Hæc dū commemooro iam lux inimica propinquat.
Virgineos nondum detexerat æquore vultus
Vixque Aurora suis surgebat lutea bigis:
Cum dedit infaustæ signum cava buccina lucis.

Stat magnum in conspectu tectum, limina cuius
Marmoreumque solum fulvo conterminat auro:
Paulatim erigitur centum sublime columnis
Diffulgentque super nitidis fastigia conchis.
Huc simul acciti proceres, armisque iuventus
Fervida convenit, sottemque expectat, & inflat.
Iamque trahebatur manibus post terga revin&is,
Eterni soboles patris stipantibus armis.

Tu Pater omnipotens labentia corda dolore.
Adflatu pervade tuo ut valeam contexere chartis
Armaque, quadrupedesque virū, currusque sequentes.

Antevolant primum belli, qui signa cruentii
Ære canunt, circum crepitantia deinde sequuntur
Cornua & invisæ patribus fera timpana pugnæ.
Bertilon arabicam prætendens corpore vestem
Incedit primus, sequitur quem Lucidus Argon,

Argon quem fudit genetrix Iordanis ad undas.
 Ardet apex longe gemmis, nitidisque smaragdis,
 Et rutilos umbo diffundit splendidus ignes
 Sole repercuso, celeresque intersecat auras.
 Pone subit Draco, qui venientes nocte profunda
 Frænat equos, astamque gerit, scutumque trifforme.

Nuper Iapigia solimas advenit in oras
 Quem decus antiquum, magnique & gloria regni
 Extollunt, hominum, contemptoremque Deorum.
 Agmen agit peditum depromens tela faretris
 Lucida, suspendensque humeris ardentibus arcum.
 Dives opum Arabia & flagrantum dives odorum
 Mittit equos totidem numero, ac ætate sequentes
 Hos tenet extremos agmenque coercet in unum
 Adræsus meritis, senio confectus, & annis.
 Qui tamen ardentes præseterit corpore vires,
 Gaudet & hirsuta galea tegere ille capillos
 Quam non perdocta cælaverat arte magister:
 Illi sed tantum supra caput astitit anguis
 Squammeus, horrendus, late qui guttura pandit,
 Iurares vivum, desit ni sibilet ore.

Sic instruclus equis, peditumque exercitus ibat.
 Mænia iam fessus, diramque reliquerat urbem
 Tendebatque viam Christus loca diruta saxis.
 Hunc circum flentes pueri, innuptæque puellæ
 Instabant, matresque piæ; queis talia fatur.

Parcite : non lacrymis tempus, non fletibus usus
 Debita quæ vobis pondent mala plurima flete .
 Vix hæc cum sudore tremens , & vulnere tardus
 Procubuit, gemuitque simul conterrata tellus.
 Vidi ego dum cecidit quæstus effundere montes
 Umbrofusque alpes lacrymis discurrere obortis .
 Dura sed e contra steterunt corda inscia flecti
 Et corpus pressere armis (miserabile visu).
 Interea Clamore virum , sonituque tubarum
 Percita convenit nati mæstissima Mater.
 Hanc tristis comitatur amor , charitesque , pudorque
 Et decor , & nigro quamvis velatus amictu .
 Et veniens laniata sinus , discissa capillos
 Tunsa genas , oculos lacrymis suffusa nitentes
 Ingenteum tumido prefefert ore dolorem .
 Iesus ut aspexit pallentia lumina morte
 Adstitit ; atque immota oculis vultuque pependit
 Suspirans tandem verbis effundit habenas .

O Nate Infelix , video te siccine Nate .
 Quid sceleris Genetrix potuit committere tantum ,
 Ut tectum , atque mei tibi cura recederet omnis
 Moliri potuisse rear num talia corde ?
 Aut potius solimos edoctos fallere gentes .
 Sic vos officio immemores configere ligno ,
 Qui vobis tutum patefecit in æquore cursum
 Audentis , divinque Patrem demergere letho .

Talia

Talia dicta dabat, voces sed faucibus ingens
 Eripuit dolor & lacrymis frustrata resedit.
 Illam percusæ Matres, timidæque puellæ
 Exanimem accipiunt, atque in sua tecta reportant
 Sed mihi labuntur toto de pectori vires
 Et gelidus per membra fluit formidine sanguis.
 Non procul hinc video tristem consurgere collem
 Dignam ubi solvebant capti per crinina mortem.
 Collis erat ramis niger, atque horrentibus ornis
 Ferreus, immanis sanie, taboque fluente:
 Truncis unde suis passim disiecta videres
 Ora, manusque virum, & sparsis capita horrida dumis.
 Vix loca conspexere omnes ad sydera lœtas
 Protinus extulerunt voces, plausumque dedere.
 Non secus æquoreis iactati fluctibus altis
 Si curvo tutum teneat dente Anchora portum
 Insurgunt Nautæ, & clamoribus æthera complent.
 Æger at ille via diffuso & sanguine fessus
 Collem ascendebat. Mortis consistere tempus
 Agnovit, traxitque Heros suspiria corde.

Cum volat ecce Paren cursu festina volucri
 Et natum Natum revocans ter voce sonanti
 Advenit collem; illam non prohibere furentem
 Arma, aciesque virum. nec fortia pectora possunt.
 Ut prope conspexit duram consurgere pinum,
 Ut sensit funus nato crudele parari

Adst-

Adstitit, & tristi conterrata palluit ore,
Diffusique suo riguere in vertice crines.
Mox tales incensa animo dedit ore querelas.
Quæ vestras agitat tantum dementia mentes
Infandumque scelus suadet detrudere ad umbras
Unigenam prolein superum, summique parentis
Reddere & immerito spoliatum lumine corpus.
Fulmina nigrantesque poli! non plura reliquit
Dicentem Briacus, cui magna est copia fandi.
Quid superum demens vires, & inania iactas
Murmura? quidve Iovis flamas! terit otia cœlo.
Nunc nunc demissam Genetrix magnique parentis
Progeniem aspices, magnos nunc ipsa triumphos
Ante fores templi, narrabis in urbe puellis;
Tunc fas & Natum, tunc tollete ad astra Parentem.
At vos Augusti proceres gens clara tropheis
Figite roboribus; cælesti hæc munera nato
Mittimus hunc meritum tali decoramus honore
Præter & Augustum, divum non parcimus ulli.
His dictis Virgo cecidit, magis æstuat ardens
Corde dolor, pressusque magis furit impetus intus.

Talia dum loquitur trunco iam corpus adaëtum
Pulsatis magna extendunt vi brachia clavis.
Ingeminant campi, vallesque fragore propinquæ,
Et sylvæ resonant imæ, collesque supini.
Interea surgens fædato Mater amictu

Cor-

Corpora vix Nati pallentia morte futura
Aspexit, gelidusque crux per membra cucurrit.
Hei mihi quo duxit vivendi temporis ætas
Ut miserum aspicerem confossum robore natum
Quem genui, lucique dedi, quem pectori fovi.
Quis furor infelix vitalibus extulit auris,
Aut quæ tanta fuit mortali insania mente,
Ut te (Matris amor) tardæ mea cura senectæ
Infensum raperet, niveis ceu matribus agnum.
Non aliter primam poteras componere curam.
Quæ metui ventura, eheu nunc præsentia cerno!
Sic me delegit cælo pater omnibus unam
Quam sol, lustraretque suo quam Lampade luna.
Me felicem si vitam per te ipsa dedissem.
Nunc te ast vana loquor! misera quid restat agendum
Vivis adhuc Genetrix extincto in funere nato!
Amplius aud vivam? vos vos me figite ligno!
Isacides, natique mei sociate sepulchro.
Aut melius vivam, & tanto superesse dolori
Glorier, atque tuo superesse in funere Mater
Indoleamque tibi truncu subnixa vetusto;
Nec lacrymis mandata Patris nec iussa refellam.
Tunc Jesus caput, ac veluti sopor altus haberet
Admovit, circumque tulit sua lumina, & infit.
Iam satis o Genetrix mortales ausimus auras:
Iam satis unanimes felices duximus annos

D

Res

Res felix si qua ulla viget mortalibus ægris .
 Ne mea quæ cernis tantum te funera tangant
 Sic hominum , divumque Pater sic imperat axe.
 Forte sodalis erat casus spectator acerbi ,
 Quem Deus aditatem ut ligno conspexit ab alto.
 Talibus aggreditur dictis. Constantior omni
 Ioannes nostros miserans casusque , doloresque .
 Adprecor hoc unum , miseram ne defere Matrem
 Mater erit tua. tu caram solare parentem .
 His dictis gemuere suis custodibus arces ;
 Atque novo Mulier nato comitata recessit
 Ambas protendens palmas ad sidera cæli
 Ut tantos tandem curarum temperet æstus .

Supplicia interea gemini qui digna luebant
 Certabant variis se inter contraria dictis .
 Alter erat stimulis , furiisque agitatus averni .
 En qui aasit populos , terrasque , urbesque minari ,
 Contemplisque iras , Iudeæque propaginis arma ?
 En qui iactavit terni post lumina solis ,
 Et cum nox totidem tacitis nigresceret umbris
 Accepturum ierum mortalis munia vitæ .
 Erige si potis es pedibus , pete sydera liber .
 Alter cui melior residet sententia cordi .
 Cur demens dictis insontem illudere pergis .
 Hunc cælo nostros miserans Deus ipse labores
 Addidit , ut crimen moriens commune piaret .

Cui

Cui Deus hæc. Capiet læti te Regia cæli.
 Vix ea cum tristi fugiit color omnis ab ore,
 Cæpit & exanimis toto pallescere vultu,
 Conversusque oculos ad celsa cacumina Montis
 Oravit limphis, tanto ut discrimine adessent.
 Solamen Miserum solimi tamen inde negarunt,
 Sed properare student medicato pocula felle.
 Iam caput inclinans summo vix attigit ore;
 Lumina dein cælo tollens sic ore profatur.
 Quæ postrema fero læto Pater annue vultu.
 Corpore si vires, nunquam mens ipsa deerit;
 Hoc tamen exoro si quid mea funera possunt
 Tolle iras Genitor, longeque repelle furores.

Jam medium, atque ultra phebus concenderat orbē
 Cum cælum cinxere atra caligine nimbi.
 Æquore iam gravidæ prorumpere ad æthera nubes
 Incipiunt, totamque umbris contexere terram.
 Fulminibus micuere poli, cælum omne remugit,
 Et tellus tremefacta sinus, latebrasque resolvit.

Jam nutare vides tanto sub turbine Turres
 Et ruitura solo curvis monumenta columnis.
 Scinditur in partes templi Cortina supremi.
 Tunc tristes umbræ pallentes ire per auras
 Sunt visæ, & stigio deformia monstra Barathro.
 Obstupuere omnes tardus metus occupat artus.
 Tum sese incusantes, & peccasse fatentes

Hinc miseræ matres pueri, iuvenefque, senesque
Ordine demissi cuncti sacra templa pœtebant
Nec quicquam, arasque super pia Turra cremabant.
Mætus at Hesperio Titan properabat olymbo.
Cum Deus affatur. Genitor me siccine linquis
Siccine me linquis Genitor? nec plura locutus.
Ah quoties animi sensus expromere ntu
Conatur, quoties oculis est ipse locutus.
Tandem prorumpens media inter talia dictis
Onnipotens tremulum ligno caput extulit alto.
Omnia quæ tulimus quæque & postrema libenter
Accipe summe Pater, si pauca tuli adde ferenda;
Non mihi mens, animusque deest fin corpore vires.
Cum subito nigris revolans mors horrida pennis
Adititit, & sancto dissolvit corpore vitam.

LIBER SECUNDUS.

IN DIE NATALITIO.

ELEGIA I.

Non ego Natalis dum splendet Lucifer axe
 Exuram patriis tura fabæa focis;
 Votaque concipiám sacros aditura penates,
 Nec de more aris florea ferta dabo.
 Non ego dum meus exoritur Natalis in orbe
 Præcingam lætis tempora bina rosis;
 Aurea nec vestis solemnes induet arius,
 Nec procul assirio stillet odore coma;
 Donaque lætitiae numeroſo carmina plectro,
 Nec promant ſiculis vina relata iugis

D 3

Ter.

Tertia lux sine honore fluat sine nomine Martis
 Quæ mihi nascenti præbuit ante diem.
 Fulmina dent signum, tenebrosus, & ingruat orror,
 Morsque cavernosis exeat atra locis.
 Illa dies pereat, quæ me demisit in auras
 Mater; & oh nunquam panderet illa fores.
 O felix si extrema mihi lux prima fuisset,
 Natalemque meum clauderet urna diem.
 Nunc mala me miserū retinent quæ cuncta verebar,
 Et sitis & lacrimæ cuinque dolore fames.
 Nec tantum horresco lucem, quam crima vita
 Quæ maiora mihi dant metuenda styge.

DE VITA, ET MORTE N.N.

ELEGIA II.

BLozze licet iaceas stigiis leve nomen in umbris,
 Fama nec obscuris ulla nitescat avis;
 Atramen ipse canam. Casus referamus amici
 Digna quidem nostri carminis Historia.
 Hic ubi Atestinis surgit Ferraria muris,
 Qua pater undisono defluit amne Padus.
 Blozzus erat genitore rudi cum paupere matre,
 Queis fons divitias, sylva, nemusque dabat.

Lectus

Lectus erat frondes, & poma cydonia fructus
Toton in æde ignis fissile robur erat.
Antra domus, vietusque omissis cum laete polenta,
Amphora & argillæ sufficiebat aquas.
Hic tamen ingenti laudis percussus amore
(Nam sua ruricolas gloria, fama movet)
Tecta, laresque sacros potuit, vultusque parentum
Linquere, & ignotas quærere in orbe vias;
Quem lacrimæ miseræ, quem non pia verba precantū,
Flectere & extremæ non valuere preces.
Hinc aberat: iam fausti implebant carbasa venti
Cum stetit Hibernis nox inopina vadis.
Contegitur subito densa caligine cælum,
Raucaque cum querulo murmurat unda sono.
Jamque euris strident, strident aquilone rudentes
Nec spes ulla fugæ, nulla salutis erat.
In scopulos furit unda trahens per saxa carinam,
Quæ præceps medio mergitur oceano.
Jamque salo superante advenit littora Blozzus
Vicina pallens morte supinus erat:
Cum repetens notas Liparis piscator arenas
Multæ super misero tristia verba dedit;
Natorumque memor, ponti quos perdidit unda
Ad patrios iuvenem detulit ipse lares.
Mira fero. vix primum evolvit Navita Blozzum
Evomit æquoreos naufragus ore lacus.

Tunc pavidus novitate loci perquirere lucem
Incipit, & voces fingere lingua nequit.
Hinc circum cistas, suspensi lintea nassis
Pendula per remos retia rara videt;
Et mirum pietate senem prope strata sedentem
Qui lacrimans superis plurima vota facit.
Quantum erat aut captare feras, vel arundine pisces,
Contentus patrio vertere rura bove:
Antraque sylvarum, nigroque mapalia fumo
Excolere, & vili sternere membra toro.
Illic verus amor vivit, probitasque, pudorque,
Qui procul urbanis exulat ille viis.
Nam gratis residet mensis conviva paratis
Dum ludit parvo Nautica turba foco.
Felix si remo, et cymba contentus abiret
Temneret armatos mensque animosa viros.
Nec cuperet rubeis qua sol caput exerit undis
Quave fatigatis frena remittit equis;
Et mare Iasonis, Medeæ & sindere regna
Ut ferat Hesoniden lucida terga do.num:
Extremosque viros peregrina puppe Britannos
Quærere, & arabico vel dare lina mari;
Aut quo Mentivagus penetravit Nauta Columbus
Ausus in ignoto carbasa ferre sinu;
Herculeosque videre sinus quos sprevit Ulisses
Non lestrigoniis captus ab insidiis.

Jam

Iam belli victor patrias properabat ad oras,
Matris ut aspectu perfrueretur ovans.
Cum subito pallent obfessi febribus artus,
Ardenti & languet dum gemit ora siti.
O fatum crudele! mali ipso in limine, luce
Illa qua prima cessit, & occubuit.
Proh superum! cæli non nescia sydera testor
Tuque Echo lacrimis conscientia perpetuis.
Non sic Germanæ extinctum Fætonta vocarunt
Nec tantum ad manes Orpheus Euridicem
Quam gnati Genetrix auditu funere flesse
Dicitur assiduis tota fluens lacrimis.
Heu gnate infelix genetrix clamabat ad undas?
Heu Gnate infelix debita ad inferias
Quis tibi persolvet, quis verba suprema loquetur
Nullus enim gemitu mæsta sepulchra riget.
Nullus enim manes patulo ciet ore sepultos;
Componetque ambas nec tibi rite manus.
Naufragus infelix media versaris in unda,
Inter & infelix cærula monstra natas.
Dii Maris aud possum tanto superesse dolori
Et Matrem mediis fluctibus æquior habe!
Me padus æquoreas facilis deduce: ad undas
Ut simul unanimes contumulemur aquis:
Siccine te videam! mihi sic connubia dices!
Heu quæ, sed rapidi verba tulere noti.

Quæ

Quæ non adventu servavi pectori verba,
 Servat amatori ut Virgo pudica suo.
 Quem cernens retinere die, retinere tenebris;
 Nescit et optato pascier alloquio.
 Poena minus mihi dura foret, mihi funus acerbum
 Pugnantes inter te occubuisse manus.
 Tela mihi et dira armata cum cuspide dextræ
 Agmina tunc iusti causa timoris erant.
 Has genetrix, aliasque suo dabat ore querelas
 Iratis tundens pectus, et ora modis.
 Nos tamen interea tumulum ponemus & umbram
 Solamen miseræ dum sua fata sinunt;
 Et lacrimis potius, ferro quam sculpta legentur
 Hæc conscripta tuis carmina funeribus.
 Hic Blozzus iacet elapsus per tela, per undas,
 Qui repetens patriæ limina disperiiit.
 Vive memor nostri, umbræ si mortalia curant,
 Si te nulla mei tangere cura potest;
 Huc gressus converte tuos, nec despice nostra.
 Quæ tibi de vita carmina condidimus.
 Sic tibi Nereides, faustum sit Numen aquarum
 Nec stigios erreret mors inhonora lacus.

INVITATIO SODALIS AD AURIS DELICIAS

ELEGIA III.

TU vacua solus Gibertus in urbe moraris,
 Rura virum quamvis turba verenda colat.
 Mæstities unde infelix quæ lumina tantum
 Sollicitans tristes exprimit in lacrimas.
 Rura senes, iuvenesque petunt, atque urbe relicta
 Læta puellaris cessit in arva decor.
 Ipsa petunt pueri, duri quos cura magistri
 Palladis invitatos limine detinuit.
 Jamque forum, litesque silent, patrumque senatus,
 Turpis & in foribus occupat æra situs;
 Nec campana sonans sub prima crepuscula lucis
 Mollia cum thalamis linquere strata monet.
 Quare age sepositas paulisper desere curas,
 Denique te tantis eripe amice malis.
 Non auri ingluvies, non hic malesana cupido,
 Sed cum pace pudor, rusticitasque nitet:
 Et metus, & livor, linguae convicia desunt,
 Nullaque cum tectis rixa cruenta sonat.
 Hic siccis cernes contexta mapalia kannis
 Hic mihi furca rudem sustinet arte domum
 Nullus honor, luxus, non ambitiosa supellex,
 Sed positus fqliis hic sine forde thorus.

Nam

Nam fons profliens præbet sipientibus undas,
 Agricolisque suis præbet agellus opes.
 De grege iam bene pastus ovis componit agrestes.
 Lac niveum mensas, & bona cuncta merum.
 Felices nimium, fortunatique coloni
 Lætor ego vestros incola adire lares.
 Pascere monte pecus, sive e præsepibus altis
 Primus aratuos ducere ad arva boves;
 Et stivæ rector fortes compellere tauros
 Signantes certis iugera limitibus:
 Vespere & agrestes celebrare ad pocula lusus
 Dum sonat argutos tibia pulsa modos;
 Vel Cereri festiva canens festiva Dianæ
 Ponere sacratis munera parva Deis.
 Sint pingues Hædi, teneri sint matribus agni,
 Plurima sint foribus ferta gerenda suis.
 Carmen ego, & dulces doceam componere versus
 Inter quos durum cantet arator opus
 Atque iterum discanr resonare Amarillida sylvæ
 Quæ procul externis hospita degit agris.
 Vel potius pastor fætus curare, pecusque,
 Atque album intonsæ carpere vellus ovi;
 Et quandoque sedens circum mulieralia lactis
 Vescendos dominis fingere caseoles.
 Fillis enim docuit mammas constringere caprae,
 Exprimere & certis lacque serumque modis;

Mane

Mane novo piñgi miscere coagula lacti,
 Subdere dein posito cana colostra foco;
 Quin vigilare dedit donec consurgat ahæno
 Caseus a celeri strætus in orbe manu.
 Mi sat erit fesso patula recubare sub umbra,
 Dum mihi s' curos præbeat herba toros:
 Arcus unde queam placida laxare quiete,
 Aura levis donec flumine crispet aquas;
 Et pinus, quercusque movens superimpudentes
 Dulce iterent volucres sole micante modos.
 Qnærat opes alius magnos sibi quærat honores
 Auriferus quidquid perfluo Nauta mari,
 Pancheoque solo, persis seu portat ab oris
 Quæque Ermus mittit, quæque remotus Arabs.
 Non ego cur tantas Federicus in arma cohortes
 Iungeret, aut tantos sternet ille viros
 Scire petam; seu quid fuscos meditentur ad indos
 Nota triumphatis Gallica regna plagis
 Stet procul hinc quicumque potest discedere ab urbe
 Comparet innumeras ut sibi divitias:
 Cui nec cara domus, patrii nec cura colendi
 Est agri, aut sancti gaudia coniugii;
 Cui fera bella placent, audaci & funera ferro
 Atque sequi armatos sub sua signa duces.
 Ast ego, cui dulces spirat Dea Cypria flamas
 Arva colam, a domina nec procul unguis erit.

Arva mihi satis, & dulci cum coniuge rura
 Hæc vitæ durent tempus in omne meum:
 Namque animos iunxit tali concordia vinclo
 Ut sine te vitæ sint bona nulla meæ.
 Divitiis fluat ille novis qui spernere campos,
 Et sine iucundus vivere amore potest.
 Te quem summa tenet rerum, neu gaudia differ,
 Fac cito curarum quidquid in urbe finas.
 Eridani ad patrios liceat migrare recessus
 Lætus amicorum te manet unde chorus.
 Cuius in adventum flammis domus undique splendet,
 Currit & effusis obvia turba comis;
 Componitque thorum foliis plumaque loquaci,
 Candida & in summo te locat Eglæ solo;
 Venatasque feras, volucres quos esca fecellit
 Atque parat nitidis dulcia mella favis.
 Parva culina dabit distentam ex ære polentam
 Undique quam circum salsa suilla teget;
 Et turdos, merulosque, nec inde moraberis Hædos;
 Excoquet & butyro nostra patella iecur:
 Et citrus mensis, & erit sua cœrula limon,
 Temperet illa dapes, augeat ista sales.
 Denique poma forent, & erit selecta canistris
 Uva rubens, & erunt musta recocta sociis.
 Haud dubita famulus semper geret ipse falernum
 Acria seu placeant, dulcia sive iuuent.

Quæ

Quæ mihi donavit parvo bene vulta sub horto
Vinea, quæ servat teita paterna tibi.
Atque super mensas vultus spectabis amicos
Verus ubi puro lumine splendet amor.
Fertilibus ne quære dapes, neu quære sapores
Anglia quos mittit, quosque Britannus amat.
Si mavis poteris convivia ducere luco,
Ramis unde procul roscida poma micant:
Vel si piscandi delectat cura, vel altos
Claudere si saltus obfidione voles
Retia prompta tibi; cupido nec fida deerit
Turba canum, vel te per mare cymba vehet.
Si placet herboso solus spariaberis Horto
Non rubor hic nudo luce sedere solo.
Herba dabit talanium; & iucunda sedilia pratum
Hospitiumque suis arbor amica comis.
Hinc venit ut fluviis urnas intingat ahenas
Candida Egistides, seu nigra fillirides.
Altera inornato quamvis procedat amictu,
Altera nec culto prodeat apta sinu;
Quam sint formosæ exiguo de colle videbis
Mollia cum patrio flumine lina lavant.
Deliciis igitur ruris vadimonia linque
Turba virum longas ridet in urbe moras.
Causa patet cunctis, nec enim sunt condita amoris
Undique tela gravis, queis miser obrueris;

Nec,

Nec mala suspicio infidam nam velle puellam,
 Credis & alterius posse gravare latus.
 Ergo veni. casto si te delexit amore
 Lydia crede tuum casta sequetur iter.

LAUDES VITÆ PAUPERIS, ET DEPRECATIO
 AD SUPEROS.

E L E G I A IV.

Formosi colles, pindi viridissima Tempe,
 Antraque pieriis cognita Virginibus:
 Lauricomæ frondes, crines dum fata manebant;
 Et vos pegaseo flumina nata pede.
 Quid mecum vultis? magnos perquirite vates,
 Oraque gorgoneis ora rigate modis.
 Adsitis tantum Niphæ in mea vota vocatæ
 Et Pan arcadicis Numina sancta iugis.
 Sibila det digitis dum quæro foramen avenæ
 Quæ mihi disparibus crescit arundinibus.
 Non ego ab Hæmonio quercus descendere monte
 Persephone rapere aut coniugis ora peto:
 Semper ut indoleam solis novus Orpheus oris
 Dum videt inferni munera vana Dei.
 Euridicen lugenda iterum, nec coniuge caro
 Amplius ab fractam conspicienda fidem.

Non

Non ego Turcarum, subversaque pergama Russis
 Velivolasque novas per freta nigra rates ;
 Non fera bella canam, non me pergrande poete
 Nomen, nec famæ cultus inanis habet.
 Nec minus ambitio, nec marmore tecta morantur,
 Armaque sculpta suis invidiosa notis.
 Letus enim pecori vivo, contentus & agro
 Flaviferaque Dea, Lanigeroque grege .
 Hic modo pastorum studeo resonare cicutas.
 Dum revoco saturas vespere pastor oves.
 Et iuvat interdum campi subvertere glebas
 Poinaque villoso sive referre sinu :
 Et modo flaventes componere in ordine spicas
 Et modo de prælis promere musta suis.
 Pulvere fordenti rigeant mihi vertice crines
 Bracchia cum vultu sole perusta geram.
 Hæc mihi sit vita, incultos mea vita per agros
 Sic fuit, & priscis vivere cura viris.
 Villicus, & pastor, faveat mihi dexter Apollo
 Amphrisci duxti tu quoque pastor oves.
 Dumodo sit laribus tenuis mihi culta supellex
 Sit sine lite torus, sit sine forde toga .
 Pauper ego: parvo niteat mea mensa salino
 Serpillique meas condiat herba dapes
 Firma valetudo, firmæ nec corpore vires
 Nec vacuo desint otia grata metu .

Sat mihi pura domus, ferventes arceat æstus,
 Imbris & madidis, me tegat illa nive.
 Ante focum si frigus erit, si messis in umbra
 Evertam patrio pocula plena mero.
 Sic iuvat hibernas, æstivas fallere noctes
 Sic iuvat & multo proluere ora Deo.
 Hinc agitare velim Ninphis inglorius ævum,
 Silenique senis concelebrare dapes,
 Et lusus satirorum, Naiadumque choreas
 Panaque sestantem per nemora alta Deas.
 Me piget & causas quondam tractasse Clientum
 Justini varios vel didicisse modos:
 Nam labor, & tantum superest mihi turpis egestas
 Non sum mentita doctus in arte fori
 Perque Jovem durum indoctum genus hocce laborū
 Natum in perniciem per mala cuncta genus
 Quid loquor in patrem non hæc convicia scribo
 Nam Sophiæ, & Themidi carus utriusque fuit
 Juvit & arcana naturæ quererere causas
 Et monumenta ævi dogmata five virum.
 Carnina quin lusit dulci condigna Petrarchæ,
 Cinxit & intonsis laurea ferta comis.
 Justa precor superi, si non sum rite precatus
 Me premat, & subito claudat hiatus humi.
 Indulgete Virum, nostras qui Numine musas
 firmet & hinc domui consulat ille meæ.

Tunc

Tunc ego magnanimi sanctum trans æquora nomen
 Atque Apennini trans iuga summa feram.
 Et procul a tumulo protendet aranea casses,
 Nec celeri nec tet stamina longa pede.
 Heroas quondam gracilis cantavit avena,
 Et dignata suo consule sylva fuit.
 Qui lætas segetes, fæcundaque iugera Baccho
 Primaque & incultis mela reperta favis
 Mox tulit Eneam profugum, Lavinaque regna,
 Funereasque tuas o Himenœ faces.

DE VITA POETÆ,
 DE P U E R I T I A E J U S D E M .

ELEGIA V.

Non molles Veneris celebrat mea Musa choreas
 Illa nec inferni regnia timenda Dei;
 Nec minus arna virum, fervet quibus itala tellus,
 Non sunt hæc modicis viribus apta meis.
 Musa puellarum lusus, & gaudia cantat,
 Arguat & nostros dura senecta iocos.
 Has ego fabellas (memini) narrare solebat,
 Dum refovet Nutrix membra tenella sinu.
 Sæpe etenim sopita manu dum pensa fluebant,
 Et tremit incerta sera lucerna face.

Narrabat vetulas , Orcos & adesse trifauces
 Longa quibus mento sordida barba riget ;
 Crura sonant ferro , complent stridoribus ædes ,
 Et ciet immanes quilibet ore lupos ,
 Ut cunis rapiant pueros , ut guttura pandant ,
 Et tenera Hostili corpora dente vorent .
 Garrula tnrba senes nigro damnanda sub orco
 O fatui semper garrulitate senes ?
 Nam teneras fallunt turpi fantasmate mentes
 Excutiturque novo machina tota metu .
 Vidi ego per medium simulacula abeuntia noctem ,
 Et fuit aspectu mens timefacta suo .
 Quare ego Nutricis metuens sub veste latebam
 Abstergens lacrimas anxius ipse meas ;
 Patris , & amplexus , quærebam Matris & ora ,
 Tendebamque ambas cum pietate manus ;
 Et pingues Hædos distenti viscera porci
 Ponebam patrios credulus ante focos .
 Tum mihi vel binas surreptas arce columbas ,
 Perlita & Hibleis crustula multa favis ;
 Vel cerasos , croceis mixtim & melimela placentis
 Dicebant nigra monstra referre manu ;
 Cum novus annus adestr , Jani venere Kalendæ
 Cum fremit iratis sylva , nemusque notis .
 Flos tener in calathis lenibat sæpe timorem
 Atque damasceni dulcia pruna soli

Seu

Seu nido sublata suo Filomela vel ales,
Cui nectunt teneros linea vincla pedes.
Cum pueris mihi lusus erat, mixtusque puellis
Gaudebam positas concelebrare dapes;
Aut tenera tractare manu, seu voce catellos
Invectusque altis currere sive rotis.
Omnibus unus eram, ridebat gratia vultu.
Vestis & a docta pieta fluebat acu.
Vertice comptus eram, crines plumisque tremebant
Assiriis gratus quos rigat humor aquis.
Irrita tunc vasto Nutrix dedit omina ponto
Me domus, & patriæ me decus esse meæ.
Nam mitra fulvos velabam saepe capillos,
Urebamque sacris grana sabea foci.
Nunc bellator eram, longa nunc veste Sacerdos
Et Chlamis, & ferrum fronde racemus erat.
Felix quæ ventura mihi si vera fuissent,
Votaque nec surdi perderet unda maris.
Non modo flens vigilis traxisse tempora noctis,
Nec mihi iam tristis surgeret axe dies;
Plura nec orrerem quæ cingunt undique bella
Nec posita in nostra signa cruenta domo.
Non ego sum tanti valeam concurrere iu hostes
Non ea parta mihi funere præda placet.
Hæc quærant alii, nostræ solatia vitæ
Maxima semper erunt carmina Pierides.

DE EJUSDEM ADOLESCENTIA.

ELEGIA VI.

Nunc decet exornare novis Helicona Corollis
 Nunc decet insolitas sumere fontis aquas.
 Scilicet & saevo circum fremat undique bello,
 Et gemat externis ausona terra viris.
 Ausonia infelix Terræ Regina, marisque,
 Provida cui tantum fata dedere decus:
 Tu nunc mæsta sedes longis discissa capillis,
 Et resonat misero dura catena pede.
 Parvus eram, & nondum prima lanugine malæ
 Florebant, nondum nec mihi vere genæ.
 Illa ego tum petii puerorum ætate lycæum
 Alto ubi consurgit Præsbiter in folio.
 Quam ferus aspectus, torvi quam lumina vultus
 Qui timor in nostro pectore semper erat;
 Dum pressam tremulo signabam pollice chartam
 Submisso referens verba notata sono.
 Heu quoties mihi dextra scidit malesana capillos
 Ivit & extrema fusus ab aure cruor.
 Conveni tandem studiis qua operata Minervæ
 Exercet latios læta iuventa modos;
 Et Ciceronis opus, referat penetrale Maronis
 Factaque in extremo carmina mæsta solo.

Hic

Hic didici casus primum infelicis Elisæ,
 Et flevi strætas tristi in amore pyras.
 Sortem sæpe tuam Naso miseratus acerbam
 Aspera in Augustum verba, minasque dedi.
 Felices animæ, fortunatique puelli
 Quos non blanditiis fœmina compta capit.
 Non vobis studium ignoras perquirere terras;
 Non qua nulla novum circinat Ursa polum.
 Non Merces vobis, non parta pecunia Messe
 Non spes, non lucrum, non vitiatus ager.
 Vos nemora, & dulci labentia flumina cursu.
 Cultaque felici rura labore manent.
 Unde iuvat saltu, forti certare palestra,
 Et capite inverso vertere ad astra pedes.
 Nunc sublimis equo celeri contendere cursu,
 Et dare diffusis fræna remissa iubis,
 Aut lepores dumis implexa per arva vagantes
 Luce sequi aut savas figere nocte feras.
 Quin placuit nigros canibus præcingere saltus,
 Quos teneros patiens cura docere fuit.
 Hæc quondam placuere, aliæ nunc pectora curæ
 Excercent, alios cogor adire iocos.
 Urit amor sævitque imis mea plaga medullis,
 Nunc epulæ, mæsto nec sopor ullus adeſt.
 Jam tristes anni, mihi tempora dura parantur
 Jam Venus est nostræ causa futura necis.

Illa fuit cuius decus oris, gratia cuius
 Fixa erit, solido sculptus ut ære Deus:
 Quæ nostri postquam cordis Regina resedit
 Et studii, & patriæ dulcis amor periit;
 Atque iuventutis perierunt gaudia primæ
 Quæ Musæ & Fæbi dulcis alebat honor.
 Tum maria & populos lustravi mæstus, & urbes
 Mutuus ut longe tantus abesset amor.
 Crevit amor mecum, mecum crevere calores
 Vivet ad extremos ignis & usque rogos.

DE EJUSDEM JUVENTUTE

ELEGIA VII.

SAlve pars melior vitæ formosa iuventus
 Felici unde fluunt omina fausta pede.
 Salve læta viris ætas, iucunda puellis
 O vitæ cunctis anteferenda bonis.
 Quid tecum certare potest! non luce piropus
 Nec quidquid rubro nascitur in pelago.
 Nam quid divitiæ, medicataque lana veneno
 Et posita attalicis stragula piæta locis:
 Alcionique nemus, vel consitus horrus in æde
 Quid maris, & terræ regna superba iuvant.

Si

Si non pulchra genis, si non nitet ore iuventus
Optatisque negant Numina posse frui.
Atque ego cui nondum veris mea tempora florent
Pauper ero: ante omnes dives amore senes.
Evventura mari cognoscit Navita ventis
Arctofilax Hieines, nuntiat austera aquas.
Herba nocens messes, exiles pampinus uvas
Arguit, & tenuem gramina adusta gregem.
Mars furit, & fervet iuvenili in corpore sanguis
Ullus & in nostro nec sedet ore pavor.
Mars agitat mentem; subeundaque prælia monstrat
Sterne: & adversos sorte favente viros.
Hic ostendit ovans vietiis capitolia gallis
Et spolia, & tumulos magna trophea tibi.
Ast ego non linquam caros periurus amores
Nec mihi sunt tanti gloria, regna, duces.
Quis furor armato concurrere cominus ense:
Non ne satis rapido mors venit atra pede?
Quis furor est sæuos deffendere funere...
Uxorem & natos perdere velle suos.
Dic mihi cum stragis cumulaveris asper acervos
Cum dederis diræ corpora multa neci,
Quæ referes tandem tantarum præmia rerum!
Nempe peregrino cæsus obibis agro:
Neve erit inferias lacrimis qui curet obortis,
Neve sacra exanimis contumuleris humo.

Quin

Quin vicitus, victorque pede immemor usque salutis
 Te premet insano sanguinolentus equo.
 Quam laribus melius longam consumere vitam
 Quam Veneris melius dulcia signa sequi.
 Conscendit Miles Vallum circumdatus armis
 Pugnat & instantes provocat arte manus.
 Humentesque Hiades patitur, nivibusque procellas
 Atque pererratis currit in urbe viis;
 Et vigil insomnes luces perducit, & umbras
 Dum circum longis volvitur excubiis.
 Nos quoque ferre imbres, iratae frigora noctis
 Nos servare procis limina cara decet.
 Nec somnos largitur amor sub nocte silenti
 Sed iubet ad surdas pervigilare fores.
 Sancta Venus tua si colui sacra Numinia semper
 Indixique aris munera pura tuis:
 Fac patria ut reliquos conducens dulciter annos
 Quod superest laetus carmine tempus agam:
 Hinc celebrem fontes Ninas & fontibus ortas
 Et te sancta Pales teque Diana canam.
 Fistula sat mihi silvestres ferat illa triumphos
 Saltet & ad raucos sima capella modos
 Carminibus Fillis sed tu cantabere nostris
 Obruget & laudes nulla vetusta dies.
 Te quocumque petes fidus te prosequar usque
 Seu pedes, aut nitidis five veheris equis.

Tu

Tu mihi nupta domi campos septembre revises
Venatrixque feras, sollicitabis aves:
Sive colonarum puras imitaberis artes;
Cænabis scamno fictilibusque bibes;
Cymbala nunc series repetens Coridonis amores
Perducesque agiles post sine lege pedes.
Pervolitent fusi per lactea colla capilli
Nuda manus, tenuis pes quoque nudus erit.
Non labor aureolos gemmis hic nestere crines,
Atque sine aurata veste decora fores.
Felix qui longe vitam traducit ab urbe,
Cui præbent molles gramina lecta toros.
Ille racemiferis habitat sat dives in agris
Ad strepitus gelidæ subsalientis aquæ.
Cum iubet alma Ceres sparsos ligat ille maniplos
Atque iubente Dea gramina falce secat.
Nunc legit arbuteis benevolentia poma racemis
Et nucibus plenum gaudet habere sinum;
Et quandoque uvas pleno cum corbe referre
Gaudet, & insolitus colla fatigat onus.
Hic cum vesper adestr inopes subit ille penates,
Cuius in amplexus nupta puella venit.
Mensa nitet, spumatque bono iam crater Iaccho,
Et faciles epulas uxor amica gerir.
Vescuntur nati cum coniuge vescitur uxor
Hic herus & famulus quisque ministrat olus

Seu

Seu bene pastus anas, pulli convivia complent,
 Palladis atque liquor condit, & omne piper.
 Denique sublatis breviter iam foemina mensis
 Protrahit incēpta mollia penīa colo :
 Et tandem ad thalāmos properat contenta pudicos
 Semper ubi primus conciliatur amor.
 Felices gentes, cælesti sorte beatas,
 Queis donant similes Numina nere dies ;
 Arma iuvant alios, grati nos otia ruris,
 Semper & intextæ fila canora liræ .

DE EJUSDEM VIRILITATE.

ELEGIA VIII.

SUmite nunc firmas mea carmina sumite vires
 Non debet facili currere versus equo :
 Pegasidesque alios fas est aurire liquores
 Et capere aonia serta novata lira .
Aetas quarta virum ; sileat Fortuna, Venusque
 Utraque quæ nimium torsit amara pede .
 Jam gravis ore licet, tardo procedere gressu .
 Cultus & elloquio verba diserta loqui .
 Etsi egomet ventura canam non sidera quæram ,
 Neve quid infesto culmine cantet avis .

Nam

Nam postquam matura virum me fecerit ætas
Dulce erit in parva consenuisse casa,
Quam pater excoluir, proavi coluere vetusti
Primaque natales quæ tulit ipsa meos.
Jam tum me castis complexibus uxor habebit,
Non erit insanis nox vigilanda iocis.
Ante focum natis circum stipabor, & ipsi
Pendebunt collo sarcina grata meo.
Sit mihi nupta domi tereti quæ sedula fuso,
Et gemino lanæ police ducat opus.
Pectine percurrat telas, modo licia nectat,
Comparat & fesso sole calente dapes.
Non sit gemma illi, legitur quæ proxima ponto;
Serica non vestis contegat ulla sinum,
Culta nec Assirio crin.s diffundat odore,
Sed niteant pura simplicitate comæ.
Illa nec in cupidos flammantia lumina vertat
Excipiens tremulos callida in aure sônos;
Nec moveat lasciva pedes, sedeatque theatris,
Nec cubet in vacuo nocte relicta toro.
Nubere si talem contingat in orbe puellam
Quales non multas tempora dura ferunt.
Compita quæ fugiat, lacrimas nec curet amantum
Lata nec ad clausas humida ferta fores.
Cui sit mundities cordi, sine lege capilli
Cui pudor assistat, cui veneranda fides;

Con-

Coniugio contenta suo , contenta marito
 Perveniat seros uxor ad usque dies .
 Credam equidem superis cælestem vivere vitam ,
 Libera vel magni sceptra tenere Jovis .
 Ignoret Mulier libros , primordia Mundi
 Quæ nova londinis navita vectat aquis :
 Carmina & ignorat teneris descripta libellis ,
 In quibus ante alias Laura puella micat .
 Nec sciat obscænas per muta silentia tædas
 Quæque sophocleo somnia vana pede .
 Illa Deos colat & teneros educere natos ,
 Nec pudeat pueris templa subire suis .
 Palladias artes , maternaque stamina pensis
 Atque acus & fusi filia discat opus .
 Litterulas quandoque sacras pater ipse docebit
 Nobilium repetens fa&la;ta vetusta virum .
 Si mihi si tandem vultu fortuna sereno
 Det desideriis pandere vela meis
 Exiguum ut parvo ducam cum limite campum
 Qua foecundus aquis difflit amne Padus
 Candida rura colam , contempta semper & urbe
 Excipient puro candida rura sinu .
 Pauper enim superos casta cum mente requirit ,
 Pauper amicitias Relligione colit :
 Nullaque lucraturus opes periuria fundit ,
 Ut trahat ignaros in sua vota viros

Nec

Nec pudeat limpham vicino carpere fonte
Spargere nec plenis gramina fictilibus;
Sive aptare domos apibus sub cortice tectas,
Pampineasque levi cedere falce comas.
Vertere vel rastris, durisque ligonibus arva;
Spargere seu plena semina larga manu.
Tunc molles captem somnos proiectus in umbra
Præbet ubi herbosos terra inarata toros.
Parva peto, si parva mihi quoque fata negabunt
Delitiæ, requies cultus & ortus erit.
Ver mihi det violas flavescat frugibus æstas
Fertilis autumni pendeat uva comis.
Hæc satis, & miserae quamvis mea tempora vitæ
Conducam, illa tamen vita timore caret.
Sancta dedit populis quondam qui Jura latinis
Consul aratotes duxit in arva boves.
Me quoque suscipiet primoruni curia Patrum,
Et dabitur magno sedis honore frui.
Unde iuvat dubii problemata solvere iuris
Sæpius & pleno vendere verba foro.
Si sic fata volunt vos oro absistite Divæ,
Parcite nunc vitæ rumpere fila meæ.
Dum non pallentes revocare ad sidera manes
Nœve iuventutis tempora lapsa peto.
Hoc quondam potuit Castor Polluce cadente
Perpetuo est Baccho læta iuventa suo.

Alci.

Alcides potuit reserare & limina Ditis
 Orpheus aonia doctus in arte liræ.
 Fronte peto rugas, canosque in vertice crines
 Tum veniet tenebris mors nocitura suis.

DE SENECTUTE EJUSDEM.

ELEGIA IX.

Tempora diffugiunt celeres revoluta per annos,
 Ut fugit Eleo carcere missus equus.
 Heu volucres currunt anni, eheu labitur ætas,
 Labitur ut Salsis uncta carina vadis:
 Et mors incedens pallenti squallida vultu
 Illa simul iuvenes demetit illa senes.
 Postquam cessit hiems, succedunt tempora Veris
 Atque coronari fronde videmus agros;
 Et postquam occiduis Fæbus devexus in undis
 Occidit, eois exerit ora fretis.
 Nos tamen ut semel involvit nigra funeris hora
 Ad vitam superi posse redire negant.
 Quare Mortales pigre prope fata senectæ
 Asse putant quidquid mobile vulgus amat:
 Nec Tyria compti gaudent procedere palla
 Nec certa raras ponere lege comas;

Sed

Sed semper sacris signantes vota lapillis
Exorant sanctos per simulacra Deos.
Consulit ille suos coniungere fædere natos
Ingentique Nurus dote requirit avus;
Nubendisque parat veteri manuscula More
Perficit & sumptus per sua tecta novos.
Fortunate senex superi cui talia donent.
Sopitas iterum suscitat ille facēs.
Nam custos gaudet tenero vigilare Nepoti,
Prælia cui prima nocte referre solet.
Gasus ut hesperiis superatis alpibus hostes
Finibus innumeros appulit Italiæ;
Ut cœptis fortuna suis non annuit ausis
Nam celer ungario Milite victus abit.
Præterita atque modo laudans iuvenilia traçtat
Dum sua pollicibus vellera torquet anus.
Vivite felices quibus et transacta iuventus
Qui nequeunt priscos dissimulare dies.
Nam mihi si tales contingat vita per annos
Rideat illa meis alba senecta comis
Atque vacet curis, dum non incommoda lədant
Plura solent miseros quæ cruciare senes:
Et tandem lacrimas inter mea coniugis ora
Defficiam, molli dum fovet illa sinu
Illa tamen vivat, morientia lumina dextris
Ipsa rigans lacrimis corpora mæsta tegat;

Et postquam tumulo clausit mea membra; quotannis
Funeris illa memor liba, dapesque ferat.

DE ULTIMA SENECTUTE.

ELEGIA X.

PArvum restat adhuc vitæ mea musa canendum
Incepsumque alacres perficiamus iter.
Iam mæstam video, nigramque innare paludem
Me vocat inferno lurdus amne Charon.
Tempora quæ postrema manent non dicitur ètas
Omnia sunt etenim deteriora nece.
Curva senecta venit fesso comitata labore,
Quam morbus sequitur, subsequiturque dolor;
Inceduntque simul lætea oblivia potus,
Tristitia, nebulæ, frigus et horror adeat.
Unde nequit senior rerum cognoscere causas;
Non tactu gaudet dextra, nec ora modis.
Nullus odor nares, sonitus non percutit aures
Nec res præsentes, præteritasque sapit.
Ossa vides, sicci apparent in corpore nervi
Et sedet assiduo frigidus ante focum;
Aut baculo incumbens postes, clauditque fenestras
Æstus namque illi, frigus, et aura nocet;

At-

Atque nocent lusus, dulci et modulamine cantus
 Quidquid et Hiberna nocte theatra sonant.
 Culpa videre iocos, læta et discurrere pompa,
 Culpa citos certa lege movere pedes.
 Sed non argenti crimen, vel divitis auri
 Condere secreto pondera sæpe loco.
 Hinc omnes suspectus habens per sydera surgit
 Obfirmatque novis ostia clausa seris.
 Dein cursus studet astrorum, errabundaque quærit
 Lumina, quæque alto fixa perenne manent:
 Et canit Agricolis pluvias, Nautisque procellas
 Tela, famemque suis, hinc fera bella viris.
 Nec videt interea properantem funere mortem.
 Fata vocant. stigiæ solvite vela rati.
 Jamque inter fletus resonant, lacrimasque parentum
 Verba valete omnes, optima terra vale.
 Tum iubet ossa senex sacra requiescere in æde
 Et fancit sanctas post sua fata preces.
 Funereus tandem fessos color occupat artus,
 Et querulo ad manes spiritus ore fugit.
 Omnia consumet cursu longæva vetustas,
 Atque viris urbes, regna operosa ruent
 Sarmatici Montes, noscent vasta æquaora finem;
 Orbis & extremum sentiet ipse diem.

LUSUS RUSTICI IV.

PRONA dies gressus properat, nox surgit olimpo
 Plurima adhuc nobis perficienda manent.
Explanata satis patulo iacet area ferro,
 Hic ubi felici culmine messis eat.
Iam satis arbuteos decerpsumus arbore ramos
 Vitiferas finxit falx & adhunca comas.
Mane novo vobis cælo gaudere sereno
 Si levis occiduo spiret & aura mari.
Cura foret flores quadris componere in ulnis,
 Ite domum celeres nox venit, ecce venit.

PAllentes violas narcissi texito flore
 Quas olim Dorilas in sua ferta tulit.
In primis signanda etenim sunt tempora fastis,
 Aura quibus mitis, vel venit imber aqua.
Hæc ventos vitare docet, pluviasque sonoras
 Quasque procellosus provocat axe Notus
Quare sidereos primum cognoscere cursus
 Humentesque Hiadas, pleiadesque iuvat.
Calustum, puerumque suum plaustroque Booten
 Erigonisque piæ, & Sidera Cassiopen;
Atque vias solis, nitidis seu surgat ab indis,
 Hesperio aut properet tingere in amne caput.

Cur

Cur brevis axe dies, quando deflextit in austrum,
 Cur crescat Cancri ut Bracchia curva videt.
 Noscere præterea rutilæ dispendia Lunæ.
 (Si verum) effluviis quæ favet ipsa suis.
 His sine necquiam campis violaria cures
 Lilia, nec casiaz, nec Meliloton erit.
 Non tibi Beta, Apiumqne simul Calaminta virescet
 Nec crescat sparsis Mentha superba comis.

Cernis ut Aprilis nimio perflatus ab austro
 Fundat aquas, multo ac imbre madescat humus,
 Cernis ut omnis honor veris deperditus horto
 Langueat, Agricolæ & spes populetur agro;
 Putrefactaque seges falcis collapsa sub imis,
 Surgat & intorto tristis avena pede.
 Unde neqnit feno celebrare palilia pastor
 Rusticus agresti nec dare vota Deo.
 Namque ruunt alto plenis torrentibus imbres,
 Ut cælum in terras præcipitare putas.
 Ast quoniam Fæbus claro diffulget ab ortu
 Ventus, & effuso turbine cessit Hiems.
 Nunc campos purgemus aqua, purgemus & hortos
 Namque satis frigus sat nocuere nives.

Floribus ast quoniam exornat se rustica pubes,
 Et dat Capripedi debita liba Deo .
 Primitias agri Cereri donamus Agrestes
 Et de lacte novo pocula bina Pali;
 Serta damus Veneri, Baccho de vite racemos
 Nobis sic veteres constituitis avi.
 Gramina ne pecori desint , ne frugibus humor
 Uvaque neu cana grandine læsa cadat.

IN PATRIS FUNUS.

C A R M E N.

IAm properans nobis complet Sol igneus annum
 Corpora quo tristes cari veneranda Parentis
 Condidimus terra, tumuloque iniecimus alto.
 Parce Pater lacrimis, sero quoque parce dolori
 Carmina si nondum postremo debita fato
 Persolvi , Manesque pios sum rite precatus.
 Nam sensus mentemque meam spes credula fovit
 Te lugente iterum venturum ad munera vitæ.
 Fama mihi retulit patefacta per ostia Ditis
 Heroas posuisse pedes , manesque sepultos
 Eduxisse super convexi ad lumina cæli.
 Sæpe etenim in somnis cari genitoris imago

Visa redire mihi, thalamisque insidere nostris.
 Quæ me vel verbis consolabatur amicis,
 Vel dabat alterno cingentia bracchia collo.
 Candida quæ rapidis fugiebant somnia pennis,
 Languida ubi prima pallebat Delia luce.

Ac simul agnoui turbari gaudia sole
 Et simulacra levi me ludere noctis in umbra:
 In Superos quæ non iactavi iurgia divos,
 Quæ non incusavi amens fatumque polumque
 Ethera, stellarumque obitus, cursusque nocentes;
 Cum te pallentem, mediaque in morte natantem
 Aspexi. Laniata sinum, laniata capillos
 Astabat coniux teneris perterrita natis,
 Undique plena domus singultibus egra sonabat.
 Quantum erat aut ferro tantum finire dolorem
 Quam superesse mei crudeli in funere Patris.

Ex Illo incepit tristem consumere vitam
 Hinc dolor, exarsitque imas mea cura medullas.
 Quam non cocta focis pallentia gramina Colchis,
 Pocula non succis properata salubribus herbæ
 Assiduam poterant animo depellere pestem.

Longa dies, tandem & ratio cum lumine fulgens
 Attulit insperata mæz solatia menti.
 Namque Vetustatis repetens monumenta superbæ
 Aut bello aut annis evversas funditus urbes
 Assios populos, Persas, Medosque Tirannos

Romanosque orbem Tarpeia sede regentes,
 Quos & sola dies mortali funere mersit.
 Hæc luctus minuere meos, lucemque tulere;
 Ut vellem casus constanti pectore ferre.
 Irrita & agnovi quidquid de Iasone fama
 Vana refert viridem senio traxisse iuuentam.
 Nam quodcumque mari magno, terraque videmus
 Omnia morte cadunt & subruit omnia tempus.
 Quæ mecum ipse putans mærentem ponere curā
 Incepi, tacitusque hominum lustrare labores.

Pulvereis volat ille rotis, atque Heseda versat,
 Nec timet ignotæ confinia quærere terræ.
 Alter & oceanum fragili tentare carina
 Ut ratis hesperias merces, vel portet eoas,
 Queis ornata sinum procedere fæmina gaudet.
 Castra sequens alius campo fera prælia miscet
 Currus ut ante suos viëtos gerat urbe maniplos
 Sed his fata manent, extrema atque invidet hora.

Deposito squallore anguis iuvenescit in arvis
 Vere novo, subit idem aliquando tædia lethi:
 Aurea lina ferat, longe micet aurea puppis
 Non minus innocuos patietur in æquore ventos.

Grecorum testis qui mille per agmina Xerxes
 Per medias duxit viator sua signa cohortes:
 Ipse maris magni centum cum pontibus iras
 Terreat, & totum componens perdomet orbem

Hic

Hic tamen hostili cessit mactatus arena.

Extremis terræ veniens Pelleus ab oris
 A Jove principium repeatat, prolemque beatam
 Turba canat, fumentque sacras incensa per aras.
 Hic quoque marmorea putreficit tectus in urna;
 Vixque abolita situ magni vestigia servant
 Nominis impressi divulsis faxa ruinis.

Tiphis et Argo iacent, qui tendere carbasa ventis
 Edocuere viros fulcantes æquora pinu.
 Nestora quid referam ingentes quid & Herculis iras
 Cessit uterque rogo, fato correptus eodem.

Omne genus properat nigras Acherontis ad undas,
 Omnes tartarea transvectat navita cimba.
 Qua prius immanis deponit sceptræ Tirannus,
 Et Miles parmam, ruralia rusticus arma.
 Nec stigii remeanda via est ad luminis auras.
 Quare necquam semper Pater optime quæram
 Qui nostros supera specularis ab arce dolores.

Vixisti Genitor parva sed sorte beatus
 Innocuam, & facilem dicens sine criminè vitam.
 Nam pietatis amor multos tolerare labores
 Erudiit vigiles in publica commoda curas;
 Atque magistratus pondus patriæque subire.
 Quin miseros verbis, auro solaris egenos.
 Hinc sonitus citharæ, audita hinc carmina plausu,
 Cum lux festa aderat Petri renovata quotannis

Tu

Tu studio celebris legumque peritus in arte
Ex cathedra promptus, causisque forensibus aptus
Jura geris teneras, defendis in urbe pueras,
Ut nuptæ possint succedere tecta mariti,
Et castos servare toros, servare Penates.
Reddita pupillis per te sua quæque fuere;
Discordes quin sæpe animos in fædera iungis
Cum lapis ambiguos partibat terminus agros.
Tu quoque Ruriculum assueras discernere lites
Non auri exitiosa fames, laudumque cupido
Nil suadere potis, valeas quo abscedere recto.
Contentus parvo trutinam, & suffragia curas,
Multaque queis poteras caros ditescere natos
Et bona fortunæ, æqualis discrimina vitæ
Contemnis, modicis laribus contentus & ære.
Quid de ætate feram numeris, & lusibus apta
Cum tua Calliopen lustravit membra liquore,
Tempore quo lætos olim cantabat amores
Vinea respondens doctis sua Sylva Camænis.
Carminibus sophiæ ad virides dulcesque recessus
Migrabas etenim, solem & fulgentia nocte
Sidera spectabas vasti explorator Olimpi.
Cur Lunæ splendor, cessent cur lumina Phæbi
Dum iacet interclusa suo, cum corpore tellus,
Sidereoisque Jovis comites miraris euntes.
Quandoquidem meditans patrio sub fornice tecti

Me-

Metiris terras, littus quam distet eum
 Litore ab occiduo, populos & dissita Regna,
 Et modo labentes per stagna loquacia pisces
 Et se iactantes Neptuni ad litora fluctus
 Scrutaris; falsus cur sit maris humor aquarum
 Etna vomat nigras piceo torrente favillas;
 Causa tibi patet, & rerum primordia cuncta.

Te nimium sero Rotæ prefecit honore
 Ferraria, atque tuum iussit conscribere nomen.
 Quæ modo post cineres legum te iactat Alumnum
 Tendis iter magnum, retines vix limen adpetum!
 Cum cadis & media exanimis sub nocte recumbis.
 Vena fluit, spissum largo vomis ore cruentem
 Cum nos somnus habet, cum corpora cuncta quierunt,
 Extrema, & sine voce sinis, sine nomine natos.
 Nec mihi concessum Superi dare brachia collo
 Non libare datum pallentibus oscula labris.

O domus infelix infausto o Nupta marito
 Quid tibi restat adhuc surrepto coniuge! nobis
 Surrepto genitore manet! sic vertice pastor
 Hæret ubi subito ingenti demissa fragore
 Prona sagitta cadat, validos quæ vulnere tauros
 Prosternens vastis incendia misceat agris.
 Sic dolet in thalamis prostratus nuper amatis
 Sponsus ubi rapidas per nigra mapalia flamas
 Serpere conspiciat; trabibus furit excitus ardor

Fit

Fit clamor: trepidi fugiunt per recta coloni.
 Deserit ille torum saltu, perterritus, amens
 Arripit uxorem, & natis sese implicat ultro,
 Festinatque fugam, pedibus per saxa, per ignes
 Quo tenuem dat flamma locum, fumusque recedit.

Quæ non insana fingebam gaudia mente
 Commoda, rura domos studiis ferventibus emptas
 Et seros vidisse tuos e stirpe nepotes
 Ludentes circum, & tenera te voce vocantes,
 Qui curas animi consolarentur aniles.

Gaudia quæ quoniam vanas abierte per auras
 En supremus honor, tenuem ne despice musam.
 Vive diu interea cæli spatiatus in oris,
 Floribus unde novis stellantia conspicis arva,
 Et fluit ingenti manans de fonte voluptas.
 Hic (felix) doctos inter plaudente corona
 Te riget æterno Divum sapientia rore.

Nam mihi cum cælo illa dies illuxerit atra
 Qua linquens terras cæli super astra receptus
 „Semper honoratum sic dii voluistis habebo,“
 Tum sacros cineres tum cari busta parentis
 Mane petam, mæstumque super tibi frondis odore
 Conspergam tumulum, multis & floribus ornem.
 Pone parens fratrumque chorus, natique sedebunt
 Qui cineres, Manesque pios nomenque vocabunt
 Insontes lacrimis Superos, precibusque piantes

Nec

Nec memet quisquam poterit divellere saxo,
Invitas donec cælo ferat hesperus umbras.
Hæc tibi sacra forent solemnibus annua pompis
Dum mea vita reget, segnes dum spiritus artus.

LIBER TERTIUS.

A D A M I C U M.

ELEGIA L

Cognita s̄epe tua advenit mihi epistola Paule,
 Quæ dudum nostræ conscia amicitia
 Postulat officii causam, cur scribere desim,
 Assuetosque negem promere versiculos;
 Dessidiæque meæ causas studiosa requirens
 Incerta huc, illuc volvitur ingenio.
 Scribit enim! nū me oppressum labor improbus egrū
 Sollitusque tener nocte, dieque Cliens?
 Auri num malesanus amor de pectori pindum
 Proiecere noveni quæ coluere Deas:

Num

Num dominam incusat nostram, ut sit causa silenti
Meque novis anceps arguit illa modis.
Pro quibus innumeras reddo, gratesque resolvo
Quod tibi talis adhuc pectore cura manet;
Quodque memor vivas nostri, nomenque reserves
Ætatisque vagæ tempora prima meæ:
Quare ne ingrato hoc tribuas, animoque recessum
Nomine neve putas dulce sodalitium;
Lum tibi fraterno semper coniunctus amore
Et vixi, atque bonis omnibus antetuli.
Accipe quæ nunquam ferre ausim in luminis, auras
Abdita sed noltro delituere sinu.
Dumodo non adeo vati adversetur Apollo
Deneget auxilium Mnemosyneque suum.
Invitus fateor Musarum e limine cessi,
Et sanctos fluvios Aonidumque choros;
Ac iuga permessi mirtetaque sacra reliqui,
Templaque pierii confita verticibus.
Sæpe etenim mihi turba frequens repetebat ad aures
(Ogenus ignavum turba perosa virum)
Aspice quos habeant fructus, quæ præmia vates,
Quale decus titulis splendeat eximiis;
Si foribus Cererem, & Bacchum implorare per urbē
Aspicimus miseros si mala cuncta pati.
Inclita Progenies alto de sanguine Regum
Ingenio claros qui coluere viros

Mece-

Mæcenas, Cæsarque æqui cultissimus unus
Quorum fama vetus nomen in astra refert
Iam fuerunt, sonitusque levis vix percutit aures
Nec posthac similes terra benigna tulit.
Aspice tu contra veros quot adeptus honores
Quas laudes, populis munera quanta ferant
Qui strepitus, raucosque valet tolerare labores
Atque magistratus dura ministeria.
Quid memorem campos renovataque rura colonis
Mille quibus pecudes vellera monte gerunt;
Tectaque quid referam priscas imitantia moles,
Advena quæ cernens inscius ore stupet.
Quid famulos, vestes, currus ardore nitentes;
Quosve Auriga citos limine frænat equos.
Hunc sæpe ex humili tellure, & fanguine cretum
Romana ad summas Curia vexit opes,
Ac pietate gravem magno decoravit honore,
Atque dedit populis subdita regna suis.
Hac ego tantarum commotus imagine rerum,
Mensque boni falsis capta cupidinibus
Abieci sensim fateor de pectore Musas
Et Musæ, & Fæbi pectore cessit honor.
Attamen invitus. puri vos Numina cæli
Testor, nostra quibus intima quæque patent:
Abieci ex animo Musas, sanctoque recessi
De colle innumeris non sine lacrimulis.

Ex

Ex illo mihi tristis amor vitæque, domusque;
Atque sodalitii cura relicta mei.
Non volucrum cantus posthac, non floribus arva;
Nec fons prosiliens me recreavit aquis.
Sed me tristities curis consumpli amaris;
Meque dedi duro, pervigilique foro.
Tum sociis lusus, saltusque relinquere & arva
Incæpi, quidquid nocte theatra sonant:
Et licet æra viros devota ad templa vocarent
Sæpius adveni Judicis ante pedes.
Cuncta sed incassum: nam mens licet apta subesset,
Non erat infans garrula lingua modis;
Musæ etenim mihi erant cordi, versusque, iocique
Sive Catulle tui, sive Tibulle tui;
Et Nemesim passim, passim memorare iuvabat
O mala fata dii passeris exequias!
Hæc mihi fixa animo suberant, inimicaque semper
Me fortuna nimis torfit acerba malis.
Qua sine non prodest graiae facundia vocis,
Qua sine romanæ gratia nulla iuvat.
Nos vero tibi thura damus, tibi ponimus aras
Juppiter; atque rudes annua perficimus!
Ad Nutum latis si Sors regit omnia terris
Et semper doctos torquet ad ima viros.
Sors etenim campos donat, populosque, domosque
Redditur & facilis sorte puella tibi.

G

Si

Si volet illa domi cuncto spoliaberis auro,
Te premet undifono si volet illa mari.
Hac duce per scopulos, & erit via tuta per hostes;
Hac duce per vicos mors inopina venit.
Unde Dea ante Deos in vota vocabitur ista
Desertum in templo te sine honore finant.
Surge age summe Pater, reminiscere tela Gigantum,
Ætneis quando procubuere iugis
Immanes fratres ausi componere montes
Montibus; & superis prælia ferre plagis.
Interea ad Musas iterum compellere mentem
Est animus multis non sine carminibus.
Nam cogente domo allectumque cupidine laudis
Me legale pater transtulit ad studium
Transtulit ad sacra Jura pater, legesque verendas
Omnia quæ in præcepis vertit avaritia.
Unde cito expecta versus tibi mille trecentos:
Autumno virides quot movet aura comas,
Sidera vel cœlum numerat, vel littus arenas,
Ut nobis posthac carmina nulla petes.

ELEGIA II.
ANNUS RUSTICALIS
JANUARIUS.

Qum borealis equos Fæbus deflectit in austrum
Tunc celeri exiguus vertitur axe dies.
Bruma riget ramis, nivibusque aspergitur orbis,
Eridanusque pater flumine durat aquas.
Tum sine sole dies currunt, sine lumine noctes
mutaque nocturnis ignibus arva micant
Tum pecudes, taurique iacent præsepibus altis
Atque intra pastor limina tutus adest.
Janus adest, annoque fores iam pandit olimpo,
Janus adest iuvenes, nunc bona vina date.
Nunc certare mero decet, & bona dicere verba
Exoriens cœlo iam novus annus adest.
Dum notus interea silvis bacchatur in altis,
Decidit & gelidis plurimus imber aquis:
Nos habeat domus, & per opaca silentia noctis
Ducamus lātōs rustica turba choros.
Nunc facite, ut tremulo circum casa luceat igne,
Nunc facite ut flammis ligna peruita crepent.
Conveniant omnes pecudumque bovumque magistri
Fillidis & miseræ pulcher Alexis amor;
Ac coniuncta suo pastore Amarillis, & una
Adveniat celeri clara Nigella pede.

Ante focum sedeant mensis iam rite paratis,
 Et teneat duras alea nigra manus :
 Malaque castaneas, & perlita crustula melle
 Plenaque convivis pocula donet Anus .
 Stentque coronati calices , stet crater Iaccho
 Impleat & totam porcus odore domum .
 Postquam exempta fames & cessit cura bibendi
 Tunc spretus Lycidas vel Coridona canat
Lic. Lidia crudelis nostros quid despicias ignes ,
 Quid nostras surda respuis aure preces .
 Nulla etenim pecudum te propter cura mearum ,
 Nullaque taurorum cura, metusque premit.
 Jam custode sine in desertis vallibus errant
 Nec stabulis quisquam vespere fæna refert
 Me miserum semper depascor imagine vultus ,
 Ut si diurno tempore sævitia
 Duret adhuc; neque contra animum sententia mutet
 Cum pastore pecus iam cito dispereat.
 Non sic Alphesibeus, non sic cantat Ioalas,
 Tela quibus facilis dulcia promptit amor.
Alph. Candidior nivibus cunctis prælata puellis
 Clorida purpureis conspicienda genis.
 Hæc quæcumque vides latos armenta per agros,
 Hæc mihi propitius munere donat amor .
 Per te bis lætæ complent multalia vaccæ ,
 Bis vere & latus tondeo vellus ovis ;

Et

Et duplēm fætūm capræ ad præsepiā ducunt ;
Überiora mihi fænora reddit ager.
Ut Clitiæ rident, nitido rosa fulget in horto ,
Concinit & volucrum densa per arva clorus :
Hæc facies est Clori tua hæc ridentis imago,
Sunt hæc dum dulci Clorida voce canis.
Lic. Ut sitit æstivo sub sole Hyacintus in agro
Et refici optato tristis ab imbre petit ;
Ut fontes pluviis, cultis ut messibus arva ,
Floribus ut teneris attica gaudet apis.
Sic sine amore perit sine coniuge pastor ;
Sic refici optata Virgine pastor amat.
Talia luce canant : tremulo sub lumine Lunæ ,
Contegitur multa cum nemus omne nive :
Antiquo de more bovum stabula alta petantur
Et veniat tardo pulsa Senecta pede.
Et Chromis, & Fillis tædis ardentibus umbras ;
Testila Damone nec sine tecta petat.
Incomitata venis tu Pulchra Nigella per hortos
Decipis & matrem quæ iacet una toro !
Sed manet ad ventum pastor post flumen Amintas ,
Et comes obscuræ iungitur ipse viae.
Huc postquam advenere, insomnes ducere noctes
Ferre perarentes huc iuvat inde pedes.
Fabellas cupidæ referant in amore puellæ ,
Tauroruinque rudis dicat arator opus .

Pars volucrem gemino propellat pollice fusum,
 Stamina vel radiis inserat alba suis.
 Pars etiam lanæ felicia texta per orbem
 Ducat, pars niveæ vellera pectat ovis.
 Evacuent alia tereti de turbine lina,
 Et foliis cistas, Viminibusque tegant.
 Misceat & varios lusus bene firma iuventus
 Dum cæcam virgo vertit in orbe manum.
 Ignem perquirat Corillas suspensa per ædem
 Et petat exclusum non pede tarda locum.
 Ludite felices tales queis Numinæ mensas
 Indulgent tales nocte silente choros.
 Vos decet & terram duro confringere ferro
 Quercubus & longas scindere falce comas;
 Et mulgere gregem tepidis spirantibus auris,
 Corpora & herboso fessa levare toro.
 Non circum volitant obscura mapalia curæ,
 Sed sopor, & dulci grata sopore quies.
 O quantum Superis carum acceptumque putarem,
 Vivere si silvis fata, morique darent.
 Agrestes colerem Divos, Faunos, Satirosque
 Et sanctum arcadiis Pana cacuminibus.
 Tunc mihi cura foret stipulas posternere in antris,
 Armenti stabulis ut genus omne cubet.
 Tum vitulis præbere cibum, pastoria pastor
 Perficere, & certis omnia temporibus.

Deli-

Deliciis sed agelle tuis inimica camænis
 Sors rapit, ad surdum me trahit illa forum;
 Sæpius ut cogar gemitus audire Clientum
 Et lacrymis madidas semper habere genas.
 Quod si formosi fontes, campique virentes,
 Et vos fontivagæ Numina Nereides
 Talem fata manent vitam producere in ævum:
 Semper rura tamen rura beata canam.

FEBRUARIUS.

ELEGIA III.

Evoe Bacche tuos festos celebramus honores,
 Evoe Bacche pater ad tua sacra veni:
 Seu te summa tenent Rhodopea cacumina montis,
 Seu thiasos inter Tracia saxa colis.
 Eia age Bacche veni, renovat tua Festa corymbis,
 Turbaque pampineis en salit alta comis.
 Sancte veni, properaque iocis Semeleia Proles
 Nunc ferta ex hederis inde Bacche tuis.
 Cymbala iam, buxusque decent, cape fistra per urbem
 Compita, perque vias ignibus ardet onyx.
 Non hæc Relligio veteri tibi lege sacravit,
 Nil etenim ex illa nomina præter habet.
 Pande puella fores piætis Amerina Teatris
 Jam mutare novis nunc licet ora modis.

Nunc fastus, nunc gemma iuvat, pictique cothurni,
 Membraque purpureis cuncta nitere bonis.
 Palladis arma Neæra ferat thoraca lacertis,
 Longaque belligera fulgeat hasta manu.
 Tela sudemque gerat castæ de moræ Dianæ
 Altera; seu comptis prodeat alba comis.
 Najades simulent aliæ, viridesque Napæas,
 Et Venerem Idalius pone seqnat' amans.
 Non procul hinc aberunt labentis quattuor anni
 Tempora diversis lœta propaginibus.
 Plena canistra rosis Veris iucunda iuventus;
 Autumnusque uvis lœta canistra ferat.
 Atque æstu Dea pulchra Ceres flavescat aristis,
 Et duplici panno frigora pellat Hyems.
 Pastor ego Fauni pelles imitabor agrestes:
 Ungula erunt pedibus, cornua fronte geram.
 Post Bromium fingeret minio suffusus Amyntas,
 Villica quem plaustro magna caterva trahat.
 Timpana pars quatiant, pars æra sonantia palmis
 Spumet inexhaustos Urceus, ansa lacus.
 Tum pœana canant iuvenes, pœana puellæ,
 Ducat & incultos ebria turba choros.
 Bacchus amat colles, dulces amat ille liquores
 Quos dedit expresso sæpius uva pede.
 Pampineis semper per te micat uva racemis
 Per te Ruricolæ dulcia multa bibunt;

Et

Et rubeus semper nostro color enitet ore,
Tu mala pectoribus tristia cuncta fugas.
Tu donas epulis plenisque accumbere mensis
Tu facilis prebes somnia grata viris;
Omnia Jucundo Niseus succendis amore;
Tristes sunt campi, te sine dulce nihil.
Pone sequatur eques tardo Silenus asello
Cui caput alterno pondere vina gravant.
Hunc circum Vetuli comites mala turba procaces
Malaque castaneas, sorbaque fundat Anus.
Accurratque manus iuvenum, qnae misceat arma
Dum legit effusis munera iacta viis.
Nunc iuvat & sudibus, celeri contendere cursu,
Currere & obstricto, qua coit unda gelu
Luce Jovis sacra præbebunt rura palæstræ;
Luce Iovis laqueo pendulus anser erit.
Ordine concurrent omnes, saltuque iuentus
Conetur forti vellere colla manu.
Ille levis fugiat, latas dumque explicat alas
In caput occultas urna refundat aquas.
Colla tenens tandem viator pendentia rumpat
Inde coronatus limina fronde petat.
Unde parata focis invitat Cæna colonos,
Splendet & appositis undique mensa cadis.
Post ineant choreas, obeunt dum sydera cælo
Dum nova sub cælo fulserit orta dies.

Vino gaudet Hiems, choreis lætatur & igne,
 Et cantu gaudet, gaudet ubique iocis.
 Arma vocant Gradive tuus dum nascitur annus
 „ Mars ades & nitidas casside solve comas „
 Non hic bella vides, grati sed pignora amoris,
 Quæ capit alterna rustica turba manu.

MARTIUS. LUSUS.

HAs vites, medio surgunt quæ vertice collis;
 Quas ulmus, quas & Populus alta comis
 Sustinet, atque finit summis conserpere ramis
 Bacche puer Damon donat habere tibi.
 Tu face pampineis concrescat ut uva sub umbris
 Et rnicet effusis dum fluit illa cadis
 Interea pecudum morsus, arcete capellas
 Germina, quæ flores sæpe vorare solent.

A L T E R.

NE finite obduci dumoso limite campum
 Ne finite in pingui crescere gramen humo.
 Silvestres cohibere decet, proscindere ramos
 Luxuries etenim tanta nocere potest.
 Externas ficus peregrinaque poma per hortum
 Quæque suo Licidas apta reponat agro.

Inte-

Dum studeo cera componere in ordine nodos
 Ut niteat magno pondere vieta pyrus
 Alcinoique horti gemmas de stipite iungam ;
 Atque addam tonsis persica mala comis.
 Tu vero Chorilon rastris, ferroque bicorni
 Verte solum, & fulcos vomer adhuncus agat.
 Alia, lactucas, ut possis condere cæpas
 Maxima quæ nostras possider herba dapes :
 Egelidæ quoniam paullo cessere pruinæ,
 Spirat & in summo Mitior aura polo .

A P R I L I S.
 E L E G I A IV.

Sol Pater in partes peragit qui quattuor annum,
 Et totum terræ lampade lustrat opus :
 Vix summi attingit cœlestia cornua Tauri
 Exequat vernalis noctibus ille dies.
 Omnia tum læto circum accenduntur in igne
 Et pandunt clausos arva beata sinus.
 Monte nives, tepido liquuntur sole pruinæ,
 Et manant vivis flumina pumicibus.
 Gramine tum campus vestitur floribus hortus,
 In sua quos Cloris serta gerenda legit.
 Tum volucres renovant veteri connubia nido,
 Et filomela inter frondea tecta gemit.

Stra-

Stratus humi teretes componit vimine qualos
 Et pascit teneras colle magister oves
 Jam fera bella gerunt conversa fronte iuvenci
 Saltat & in summis simma capella iugis.
 Ast quoniam fugiunt nubes, mollisque tepescit,
 Et dulces circum ventilat aura faces:
 Nos tondere greges deceat, tonsisque capellis
 Mergere vel nitidis vellera fluminibus.
 Inde apibus viridi cellas aptare sub antro
 Qua lenis subpter perstrepit aura pede;
 Serpillæ & florent, casiaæ, timbræque virentes,
 Et turgent patulis germina corticibus
 Dum licet & dulces Zephiri, nitidique susurrant,
 Dum licet & nitidis unda susurrat aquis.
 Nunc sulcos renovare simo, nunc spargere prata
 Cingere contextis særibus arva iuvant:
 Atque fabæ, notique avibus dare semina millj
 Fundere per campos candida lina decet,
 Quo Cloris tantum gaudet, dum munere fusi,
 Candida dum digitis fila magistra neit:
 Denique flaviferam sulcis bene condere messem
 Quam vagus asiaco dettulit orbe Puer.
 Abdita si quis adhuc quærat primordia rerum
 Iam vulgata prius fabula nostra ferat.
 Fama antiqua manet multos servata per annos
 Divitis hanc segetem membra fuisse Viri

Qua

Qua rubet in nitidis exorta Aurora quadrigis
Tithonum linquens humida lacrimulis
Atq; ratis rubro transvectat littore merces
Queis tantum ornari fœmina compta petit
Immanes populos dura ditione premebat
Contemptor Divum sœvus Agarziades.
Vita erat in silvis pretendere spicula cornu;
Et bello, & rapto vivere cura fuit:
Mox choreas agitare leves, lususque, iocosque
Atque Falerneis vertere vina cadis,
Post ciathos cantare modos, nudare lacertos
Et capere in vetitis gaudia mille toris.
Jamque Augustus erat: mensem venerantur Agrestes
Stabat, & ante pias agna necanda fores.
Venatu tum forte fues agitabat, & ursos
Garzius antiqua nobilitate potens.
Cum improvisa super densis nox astitit umbris
Et Luna incertum tecta ministrat iter.
Rex æstu impatiens, fessusque errore viarum
Optabat molli ponere corpus humo.
Mons erat, & scopuli late, præruptaque rupes
Nullaque fumosis iuncea villa casis.
Sit satis indulsisse feris Rex clamat ab alto.
Sole novo prædas tunc repetemus ait.
Nunc requiem suadent oculis, nunc sydera somnum
Cum volucres campis, cum filet omne nemus.

Non

Non procul hinc silva est, patulis densissima ramis
 Antraque silvicolis saepe habitata Deis.
 Possumus huc tandem herbiferis discumbere mensis
 Fessaque gramineis membra levare toris:
 Unde amnis strepitus salientibus undique limphis
 Inducit somnos, & levis aura suos.
 Accelerant gressus iussique silentibus umbris
 Rex tenet ignotæ limina parva casæ.
 Est domus interior vivo sub pumice facta
 Quam tegit intorto vitis adhunc pede.
 In medio surgunt Arae, flammæque coruscant
 Latonæ sacros Virginis ante pedes.
 Servabat templum Divæque altare triformis
 Nimfa gravis senio, nec pede prompta suo.
 Irridet Juvenis faciem, rugosa pelle rigentem
 Cui thalamos, epulas, Hospitiumque petit.
 Hæc quæ sacra vides veneratur Templa Viator
 Fatur Anus, dapibus Hospes abire potes.
 Hic Dea silvarum colitur Latonia Virgo
 Per nemora alta manu figere docta feras.
 Cynthia saepe solet venatus fessa labore
 Huc cohibere suos nocte silente choros.
 Hoc teatum Divæ sanctum iam mille tabellæ,
 Cultaque cum votis munera mille docent.
 Virginibus sacris nostri iungantur amici;
 Et cubet in nostro candida Diva thoro!

O utinam huc illam ducat iam vesper olymbo:
At vix insanos prompserat ore modos;
Cum procul attriti sonuere foramina buxus,
Adventumque Deę commonuere canes.
Obvia venit Anus facibus dum carmina circum
Ortigia in laudes agmina lata canunt.
Ut Venerem spernat, Puerique nec orreat arma
Qui Paphon, altum quique Amathunta colit.
Tu virides Nimphe gaudes lustrare recessus,
Antra racemiferis consita verticibus;
Fluminis & ripas, estivis ludere in undis,
Cingere purpureis clara alabastra rosis.
Jam costum Armenii diffunditę gramen Amomi
Et pulsate sacrę texta canora lirę.
Obstupuere omnes! Regi vox fauibus hæsit!
Pallidus exanimi corruit ore solo.
Arripit inde fugam, pedibus timor addidit alas.
Incaustum superas credis abire manus
Exclamat Dea! nec fugies quæ fata sequuntur;
Coenaque ruricolis Rex eris ipse viris:
Teque prement lignis sonitum dabit area pulsa
Fraetaque cum duris corpora trita rotis
Dixerat! & subito Iuvenis radicibus astat
Fixus humi: Hinc frondes per latuſ ire videt
Fit tener, atque leves artus sine pondere crescunt
Crescere ut in patria Canna palude solet.

Horrescit, subitaque pavet formidine captus
 Quis superum exclamat quis mea membra rapit?
 Multaque se incusans tandem peccasse fatetur,
 Et quas tendebat non videt inde manus.
 Jamque os contegitur, crista mutantur, & ostrom;
 Inque comas abeunt septicolore iubæ.
 Gemmæ, aurumque simul fulvū mutantur in orbem;
 Cortice, ut in tenui punica mala rubent
 Sicut & immanes humeros velabat amictū.
 Nunc quoque cum viridi corpora veste tegit.
 Hinc esca Agricolis surgit gratissima mensis,
 Vespere cum seros rettulerintque pedes.
 Docta colona prius flammis suspendit ahenum,
 Et maceram segetem cum sale fundit aqua;
 Post ubi decrevit, crepitatque farina sub undis
 Bracchia tum nudans volvit in orbe sudem
 Flava polenta nigro donec nova prodeat ære,
 Fumet & obscuris rustica cœna casis.
 Delia tu salve lati salvete coloni
 Flaviferae messes, & nova Nupta Ceres
 Interea picto florent dum margine rivi
 Vicino hæc Damon carmina colle canat.
 Cœli pande fores anni iucunda iuventus,
 Et campos fertis indea floriferis.
 Naiades Driadesque Deæ Faunique bicornes
 Ducite iam solitos culta per arva choros.

Vos tepidi fontes, vos devocat aura Favoni,
 Et vos depicto gramine prata vocant.
 Et tener asparagus lœta cum fronte virescit
 Fragaque montanis roscida verticibus.
 Præmoneo multas releget iam Messor aristas
 Et Pastor pingues ipse videbit oves.
 Præmoneo immensas calcabit Vinitor uvas
 Rusticus & calathis grandia poma feret.
 O quot castaneas, & orentia pruna racemis
 Quot crumeras facilis nuntiat aura nucum.
 Arbuteos fætus nec non turgentia ramis
 Germina, & esculeas Fillida cerne comas.
 Divite coniubium hoc certe celebrabimus anno
 Omina si cælo candida firmet amor.

MAJUS: LUSUS.

Lilia cana, crocumq. rosis, mixtosq. amaranthos
 En Coralina tui percipe culta sinus.
 Asparagos primos, & dulces ruris honores
 Quæ furtim legi roscida fraga gero.
 Sunt pepones cucumis, vel longa cucurbita colle
 Atque pyrum ramis dulcia poma colo.
 Quodque vides nitido farcimen pingue canistro
 Hoc Germana mihi donat habere tibi ;

Addidit infantes partus, quos compare turtur
 Dum gemit esculeis edidit arboribus.
 Cras autem calathos croceos, & cymbala portem
 Dum repetam patrios serus ab urbe lares;
 Et Tunicas, aptumque comis, opera aurea, peplum
 Et quæcumque tibi grata futura geram.
 Tu vero tanto pro munere suffice solum
 Intactam pura simplicitate fidem.

A L T E R.

VIdistin Turtur campos ut querat & undas,
 Ut loca cum gemitu pervia lustret avis:
 Ut filomela canens nocturna silentia rumpat,
 Fixaque sub turri mæsta columba gemat.
 Gallus ut incrocitet, Gallina & pandat apertas
 Alas dum rostro provocat ore marem.
 Utque capella caprum, dilectum buccula taurum
 Mugiat, ut campis candida balet ovis.
 Omnia iucundo circum inflammantur amore
 Et pisces undis, per nemora alta feræ.
 Tu viduis solum thalamis Coralina iacebis;
 Nec dabis ardenti solvere vota sinu.
 Disce puella torum, Lycidam nec sperne maritum,
 Omnia si quando cogit amare Venus.

JUNIUS: LUSUS.

Nunc laqueos coniunge tuos, nunc defere montē
 Certe namque alto sima capella perit.
 Nonne vides summā ut dumosa cacumina rupis
 Utque per exesas currat anhela vias.
 Si mihi Faunorum quisquam, vel servet Apollo
 Carcere te semper dura catena premet.

JULIUS; LUSUS.

Dum Fæbus campos radiis altissimus urit
 Et latrat æthereus sicca per arva canis.
 Antra racemiferis potius contexta corymbis,
 Vel simul irriguas turba petamus aquas.
 Allia, cæpa recens, pepones quos colligit Eglæ;
 Caseoli pingues, & bona vina manent:
 Quin porci referet Coralina Abdomen ab æde,
 Atque apio rutas misceat illa manu.
 Nostraque dum latos siccantur fæna per agros,
 Atque novem atque decem quilibet ore bibat,
 Pabula post plaustris super imponemus & herbas,
 Marenti donec decidat axe dies.

ALTER.

Vos fratres ætate pari residetis ad undas
 Hic ubi procliva præterit amnis aqua;
 Fraxinus & frondes texunt umbracula quercus
 Hærentes medio flumine vel salices.
 Nos durare decet Cancri sub sydere membra,
 Et dura attritas rumpere falce manus:
 Iam segetes sternuntur humi, surguntq: manipli
 Villa bipenniferis personat ipsa viris.
 Solliciti ergo qua nulla nemus accubat umbra
 Ite viri, & socios querite; campus habet.

AUGUSTUS: LUSUS.

Ast quoniam Melibeus oves Tirsisque iuvencos;
 Et cogit saturos ad sua tecta boves
 Ante horam; remanetque dies quoque clarus olimpo
 Eridani ad fluvium non procul ire neges.
 Possumus hinc ambo nudos præbere lacertos
 Atque per undisonos ambo natare greges.
 Ut fulicæ Alcionesque solent, quando ingruit orror
 Certatimque anates ire per uda leves;
 Sic iuvat & nobis peragrare licentius undas
 Sic fessa uestivo membra levare die.

ALTER

A L T E R .

Sint laudes Cereri, Cererem venerentur Agrestes
 Area frumentis emicat ista novis.
 Iam ciceris grummos, congesimus ante phasellos
 Et milli & farris grandis acervus adest.
 Adveniet dominus tumido Pancratius ore
 Qui fruges, superos increpitetque Deos.
 Arguat agricolas campum non rite colentes
 Dessimamq: sui grana minuta soli.
 Heu rubigo mihi messem, mihi sustulit omnem;
 Heu vitiata meis gramina dicet agris.
 Non ego cessissem Licidæ, veteri aut Palemoni;
 Scilicet & nulla grandine tacta seges.
 Verte puella procul pullos, & deiice virga
 Nonne vides messes Gallus ut ille voret.
 Urere formicas festinet & Eglæ sub horto,
 Nam vacuant latebris horrea nostra suis.
 Saccos tu præbe interea, venit ecce Minister
 Tussis anhelantem detinet æde senem.

SEPTEMBER.

Sint laudes Baccho, Bacchum venerentur Agrestes
 Lucida pampineis en micat uva comis.
 Sordida iam venient calcatis musta racemis
 Uvaque veloci sub pede pressa fluet

Incipe Mætalcas cellis educere vasa
 Prælaque tum puro perge lavare lacu.
 Dolia viminibus fas est tornare catinos
 Ne fluat e rimis unda liæa suis.
 Natam ego Damonis, Ligdæque vocabo forores
 Cognita tu Lycidæ vespere teæta petes.
 Sternere cras etenim inaturas vitibus uvas
 Est animus, roseo fulget ut axe dies.

OCTOBER:
ELEGIA.

TU quoque Sancte Pater nostro celebrabere versu,
 Turgida pampineis quem tegit uva comis;
 Quem liquor, & madidis sequitur vindemia prælis
 Pressaq: calcato dulcia musta pede.
 Te cytharæ, & lusus, te rauco cornua cantu
 Ve vocat agresti fistula læta sono.
 Mensarum decus o lenimen Bacche bibentum,
 Pax, animique quies Bacche bimater adi
 Scorpyus at quoniam chelas producit inertes
 Et fit cedenti proximus Erigone:
 Et quoniam volucres tepidas vertuntur ad oras
 Moliturque fugam trans mare Mater Itis
 Nunc iuvat & glæbas iterum subvertere aratro
 Nunc stimulare pares sub iuga dura boves:

Nunc

Nunc opus est rastris, marris, duroque bidente
 Atque opus est viduæ nunc dare semen humo:
 Nec pigeat latis fossas deducere rivis,
 Unde queat facili currere lympha sono:
 Et foveas æquare solo, componere arenas
 Ne rigido duret nix nimis alta gelu
 Fluminis in morem, nigra stagnetque palude,
 Dum fluit hibernis horridus austeraquis.
 Cum vero festa lætantur singula iuce
 Ibimus Alcone sollicitante feras
 Perque nemus, latebrasque cubilia nota petemus
 Quæ canis a longe naribus afflat Athos.
 Et volucres, leporesque modo se stabimur arvis
 Tendemus Turdis condita vincla plagis.
 Improvisa super quandoque cupidine prædæ
 Adveniet tacito clara Nisella pede.
 Obtutuque hærens plantas suspendet in herba,
 Seque teget fultis ut Dea cæspitibus.
 Parce Diana tuis cædit non illa Faretris,
 Nec minus est rubeis digna Nisella genis.
 O Felix volucrum teneat quem bella Puella,
 Quem tantum teneat bella puella manu.
 Illa etenim vultu, gremioque fovebit amico,
 Teque locet niveo sæpe Nisella sinu.
 Ut silvas posthac, dulces non visere campos;
 Sed cupias rubris oscula ferre labris.

Retia delectant, mihi sed nova gaudia præbet
 Noctua delitiis præda reperta meis.
 Planities antiqua iacet spatioſa per agros
 Ferrariæ ſextus quam notat urbe lapis.
 Antoniana vocant loca: qua non frondibus arbor
 Ulla viret, nullum protegit umbra ſolum.
 Servata hęc retinent pro virginitate foresses
 Quæ domus & patris deſeruere lares.
 Hęc ego prata petam primo ſub ſole nitente.
 Balifta, atque arcu bella cruenta geram.
 Niſtimenē confixa ſolo ciet ore volucres,
 Quæ memores patrios contemerasſe toros
 Undique conveniunt: denſo velut agmine facto
 Ut miferam perimant conglomerantur aves.
 Aſt alis Galerita ſuper dum pendet apertis
 Decidet ignivomo cæſa ſub axe globo.
 Agricolæ inque casas lato peragrabimus agro
 Unde movet celeres ebria turba pedes.
 Unde & Hymen, himenæe canunt, himenęe falutant
 Ridet & in tantis villica nupta iocis.
 Vesper adeſt. differe nefas iam gaudia vobis,
 Quæ dat deliciis nocte beatus amor.
 Hęc dum carminibus repeto mihi Munera Midę
 Et mihi paſtoli Lydia ſordet aqua.
 Felices silvæ, Felicia teſta colonis
 Et vos concordi copia nexa fide.

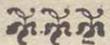
Solvitur hic animus summarum pondere rerum
 Lætaturque novis undique divitiis.
 Hic iuvat interdum claro discurrere cælo,
 Ut matutino gramina rore micent;
 Mugitusque audire bovum, sub valle bidentes
 Linquere gramineos cum monet Hesper agros.
 Salvete o nemora, & vos hinc salvete recessus,
 Silvarumque Pater, Capripedesque Dei.
 Vos semper recolam, vestris dabo turra facellis
 Mellaque cum niveo cymbia lacte dabo.
 Scilicet & ducam silvis inglorius ævum;
 Vita erit in silvis, vita beata mihi.

NOVEMBER. LUSUS.

Ligdame nonne legis siccus ex illice fructus,
 Mespila, seu fusis acria sorba notis.
 Castaneæ, cecidere nuces spirantibus euris
 Et pluit & ventis silva, nemusque tremit.
 Nonne audis grunnire sues contundere glandes;
 Nonne audis vasto ut concrepet ore cibus.
 Glans porcos alat & nostros, depelle furentis
 Agmina vicini, quæ loca adire solent.
 Ligdame te miserum si non mandata facessis
 Deprensum multo verbere restituam.

ALTER.

PUlchra Nisella e formosa quoque nata Licori,
 Auratis sed enim pulchrior ipsa comis.
Exoriens Aurora poli iam discutit umbras
 Spargit & è summo lilia caña gelu.
Nascitur & Fœbus qui matutinus eoo
 Dumi fulget gelidas lumine crispat aquas.
Quod non securas præbent nunc antra latebras
 Nec necdit choreas flora per arva suas ;
Frigore sed potius coitur vaga fluminitis unda
 Fundit & albentes Jupiter axe nives.
Tu refoves thalamos, tu carami amplecteris Eglam;
 Fallere quæ Boream gaudet & ipsa toro.
Tunne Nisella domi tu ingrata moraberis ultro
 Et dabis ingenti robora sicca foco :
Spumabitque vetus circum tua pocula Bacchus
 Miscebisque dapes clara Nisella manu .
Ne memor es Lcidæ quod fæda huc agmina duxit
 Amon ubi genitor conserit arva senex.
Si nequis ex oculis furtim decedere matri
 Ammissum toto de grege finge caprum
Omnum tolle moram, & carum pete sola colonum
Crede mihi nimphis mutiera digna feres.

DECEMBER: LUSUS.

TU mihi purpureos retulisti ex urbe cothurnos
 Et caligas, fulvum strofolumque sinu.
 Tu mihi coralium, & gemmata monilia collo
 Qualia fert sacro Nata Licone die.
 Serica nec lateri defecit mantica duplex;
 Sive chirotecis linea mixta novis.
 Tu fusos flavamque cholom, tu buccellata,
 Tu mihi volsellas, & digitale refers.
 Quid serpille tibi tanto pro munere donem?
 Eni tibi castaneas, mollia sorba gero:
 Et fungos pratis certo, quos tempore legi,
 Et servata diu mala recocta mero;
 Atque saginati pinguis bona viscera porci,
 Quæ lacte atque herbis miscuit ipsa parens.
 Muneribus cunctis fulvo & pretiosius auro
 Corque, fidemque tibi meque, animumque fero.

A L T E R.

Nunc frigus tectis, silvis nunc ingruit orror;
 Neve sinunt nobis longius ire nives.
 Tu glandes diffunde manu, ciet ore Menalcas!
 Percipe villosum post sua terga suem!
 Scinde iecur ferro, & per costas illia rumpens
 Grunnitu moriens impletat ille nemus.

Nisa

Nisa paret limphas, paret Eglæ cruento catinum,
 Congerat & multo ligna Rosetta foco.
 Sustulit & postquam Milcon de tergore setas;
 In frusta & cessit pectus, & ossa, pedes;
 Sollicitæ matres distendant viscera porci,
 Misceat & timbris lacque, meruimque parens:
 Atque apium rutam, fuso coriandron anheto;
 Cruraque tum multo contegat ossa sale.
 Ordine suspensi ventres, farcimen in æde
 Pendeat, ut cælo fulserit orta dies.
 En nunc invitat fessos bona cæna bubulcos,
 En lætis flammis Larque, domusque micat.

LUSUS ; POETICI
 V E R.

SOlvitur acris Hyems dulci volat aura susurro.
 Et nix montano vertice tota ruit.
 Iam crescent fluvii, fontes; littusque perosus
 Immemor equoreum navita tentat iter
 Iam Progne repetit notos peregrina Penates
 Et soror antiquo iam canit in nemore;
 Chaoniaque gemunt volucres, tepidasque querelas
 Turtur ab umbriferis exprimit arboribus.
 Lilia cana legunt, pueri, caltasque virentes,
 Et rosa virgineo gaudet ab ungue legi.

Pastor in umbrosos saltus armenta reducens
 Ad calamos dulces concinit ore modos.
 Huc illuc pecudes dispersæ gramina pascunt,
 Et tauri dura prælia fronte gerunt,

ALTER : ÆSTAS.

ET Nulli egelidis descendunt nubibus imbræ,
 Et sera e nostris montibns umbra cadit.
 Nullaque prætexit viridantes populus umbras,
 Nullaque vicino concinit ales agro.
 Pallet humius, sitiunt herbæ, fons invidet undas,
 Nullaque Vicinum concitat aura nemus.
 Non armenta, gregesque ovium per prata vagantur
 Nec findit durum vomere stiva solum.
 Atque canis pecoris custos proiectus in algæ
 Mittit anhelantes ore sonante modos;
 Hinc Satiri rurisque Deæ pede Naiades udo
 Pumiceas quærunt sub cava saxa domos.
 Quæ male si vitare cupis Francisce sodalem
 Quære tuum in campis, candida rura pete.
 Hic ubi perpetuo manant de fonte liquores
 Et donat gelidos silva beata sinus,
 Et platani, fagi, foliis frondentibus alni
 Fraxinus, & Corilus, pinus amata Deo.

Hic

Hic tiliæ & salices arcent a solibus ignes,
 Et viridi citrus fronde coronat aquas.
 Tu poteris sœvos antro vitare calores,
 Tu poteris vivo pellere fonte sitim:
 Qui salit & querulo percurrit ad arva susurro,
 Unde venit fesso corpore grata quies.
 Æstivos mihi crede dies non noris adesse
 Montibus e summis sic levis aura venit;
 Perstrepare ut nequeant inter virgulta cicadæ,
 Læta sed in ramis garrula cantat avis.
 Perpetuumque habitare putas loca læta Napeas
 Et ver perpetuas hic posuise domos.

AD EMIN. SERRAM FERRARIÆ LEGATUM

IN EJUS ADVENTU.

C A R M E N.

NIcolae decus patriæ spes maxima sæcli
 Gloria, Romano & laus accessura Parenti,
 Qui te pro meritis rubeo velavit amictu,
 Ferrariæ ut populos regeres, Divisque secundis
 Exoptata diu Saturni tempora ferres.
 Si licet in tanto, quo personat aura susurro
 Promere securos devoto, e pectore sensus
 Visa feram & vanum me nulla redarguet ætas

Jam

Iam meditans cultis spatiabar solus in arvis
 Qua Pater Eridanus tumidis præterfluit undis
 Et nostram labens urbem procul amne salutat.

Vesper erat, subito mediis cum nubibns ignis
 Emicuit, tonuitque poli per inane volutus
 Et stetit ante oculos cithara manifestus Apollo
 Arcum, habitumque gerens, & Numinis arma faretrā.
 Obistupui; gelidusque tremor per membra cucurrit;
 Atque Deum fasius nullas vel fingere contra
 Humanas potui, nullas vel reddere voces.
 Ast ille elapsum relevat, firmatque paventem
 Meque regens dextra dulci sic ore profatur.
 Numen adest Juvenis non frustra in vota vocatum
 Quę meditaris adhuc deducere carmina plectro
 Et laudes Serę doctis intexere chartis
 Non me nocte lacent! fatorum hunc aspice librū
 Et librū læva Fæbus tendebat apertum.
 Quo sortes hominum, pugnataque prælia Regum,
 Et destructa diù, & surgentia regna leguntur.
 Fatorumque aperit seriem populosque, locosque
 Mortali aud referenda scno, nec cognita visu
 Quæ nunquam cæli nequeam proferre sub auras
 Ast latiis digesta modis postrema videntur
 Tempora Marcelli nostræ qui præsidet urbi:
 Iam pater, & Princeps, sacri nunc Pastor ovilis,
 Imperii ærumnas cuncta illic ordine cernes

Agmī-

Agmina Nimborum, tempestatumque frementum
 Plures perque vices tolerata incommoda messis.
 Hic totis ferme penuria dissipata terris;
 Nec procul aspiceres rumpentia flumina ripis
 In terras ruere, atque insano vortice sylvas
 Arboribusque boves, subversaque tecta natare.
 Territa iam fato supplex urbs ipsa Gymacli
 Ante aras divum puros adolebat honores.
 Denique tartareo surgebant monstra barathro
 Centimani Biarei, infando corpore sphinges,
 Eumenidesque feræ volventes turbine flamas.
 Quæ superum Rector miserans mala plurima terre
 Iecit ad extremæ populos, nostrumque misertus
 Incolumes vitæ per multa pericula traxit.

Hæc dum cerno avidumque fero per singula vultū
 Heu Princeps dixi fatis exercite inquis
 Et lacrimæ cecidere. Deus mihi protinus ore
 Tale refert; quæcumque vides sine Numine divum
 Ne evenisse putas, cæli volventibus astris
 Post certum numerum præfixaque tempora surgunt.
 Sedulitas non ulla iuvat, vigilancia contra,
 Non labor assiduus, vel plurima vota dolentum.
 Ast meliora manent mutato sydere fata.
 Hic Marcellus erit pietate insignis & æquo
 Regum amor & superum dulcissima cura deorum:
 Nec plura effatus medio in sermone reliquit

Plurima scitantem, & necquam plura petentē.
 Non hoc astra volunt, ultroque aperire futurum
 Fæbus ait: ventura precor ne scire labora.
 Quæ superi sortesque dabunt, niger imminet imber
 Et vos precipiti differi turbine cerno.
 Ad Serram converte oculos, & perlege fastos.

Sacra dies aderat roseo conscripta lapillo,
 Qua Genitor triplici redimitus tempora mitra
 Purpureum gestare tibi cum veste galerum,
 Farrariæque dedit populos in pace regendos.
 Hic signatus amor, prudentia cana capillo;
 Et veterum leges, rectumque, probumq. monentes.
 Hic constans vitæ tenor, hic ad grandia pectus
 Et spes, & pietas; pura atque in veste resulget
 Relligio, sed prisca atavis, nullique secunda.
 Talia scripta monent, clausitque volumina Fæbus.
 Nunc molire modos, dignos nunc concipe versus.
 Sic fatus fugiit tenues, velut ales in auras,
 Et celer ignitos descripsit in æthere tractus.
 Ipse Dei monitis, & tanto munere lætus
 Incedo, parvumque peto per sydera teclum.

Ast quis condignas poterit componere laudes
 Virtutesque tuas numeris æquare canendo.
 Quis genus, & proavos proavitaque testa docere,
 Uude ortum trahis, & teneræ primordia vitæ.
 Dignum opus, hoc equidem nostris sed viribus impar.

Felix ante alias o magna Liguria talem .
 Quæ puerum iuvenemque tulit, nunc iactat Alumnū.
 Felices Jani sedes urbs æmula Romæ.
 Non ego marmoreis erecta palatia stratis
 Mirer, & ingentes exciso monte columnas,
 Quas Paro, vel frigio solvens de littore Nauta
 Detulit immensum iactatus fluctibus altis .
 Nonego vel turres , aut propugnacula belli,
 Vel simulacra virum spirantia lumina vitæ ;
 Sive maris portum , quo non securior alter
 Vel naves teneat, vel si petat æquora classis.
 Pieris ornanda modis sunt Nomina patrum
 Quos alit in gremio Brutos , Fabiosq., Camillosque
 Illustres animas pro libertate paratas
 Seu patriam servare , omnesque e finibus hostes
 Pellere, vel demum hostili procumbere ferro ;
 Serre iadumque velim genus atque extollere famam.
 Sed Roma ante alias longe felicior urbes ;
 Dulces quæ mores animum admirata senilem,
 Ingeniique artes, peregrinaque munera mentis
 Magna sibi spondens venturo tempore gaudet.
 Clavibus insignis Pastor , sanctisque Thiaris
 Lætatur, rerumque tibi permittit habendas.
 Namque palatini ad summos te vexit honores
 Imperii; ut moles humeris commissa recumbat.
 Dum loqueris tanta est doctæ præstantia lingua

Pendeat ut patrum suspensus ab ore senatus,
 Præsidiumque ferat, dulce aut sermone levamen.
 Non pietas, vel ficta fides affectat olympum .
 Maiestas gravis, & placido reverentia vultu,
 Sed sedet ore pudor Sirenum vincere cantus,
 Illecebrisque suis teneras vel fallere Divas.
 Tu veterum vindex legum, prudensque futuri
 Consiliisque potens populo dominaris & urbi ;
 Nec iuga detraetare sinit vel parcere rapto
 Justitiæ virtus , lances quæ pondere versans
 Non inopum temnit lacrimas, non arma potentum
 Illa pavet. Resides solio pater omnibus idem .
 Quare cum septem colles & Tybridis ora
 Cum tua magnanimi celebrarent gesta Quirites:
 Tunc Summus Pastor nutu qui temperat orbem ,
 Et superum veneranda viris oracula pandit
 Regibus acceptum populis te destinat altis.
 Tu subis extremæ diuturna pericula terræ ,
 Oceanique sinus, scopulos, loca cæca per undas;
 Atque novos quærens tractus nova regna, virosque
 Nunc & Hiperboreas glacies montesque nivales
 Exsuperas; donec te magna Polonia cœpit.
 Romanas tu res supremo & credita iussu
 Doctus agis, proceres inter vel limina Patrum
 Speculatus studio , atque fide molimina magna
 Perficis, incedisque omni laudatus in aula .

Quin Rex ipse tui flagrat correptus amore,
Atque aditus præbet, facili teque excipit aure.

Hinc te digressum felici numine Clemens
Respexit, tandemque sacro te murice cinxit.
Mox tibi sceptræ dedit populisque indicere leges
Hic ubi Marcellus cælo, Divisque secundis;
Et Rex & Pastor sacrata in veite renidens
Templa, urbemque regit, tanto qui latus honore
Sceptræ velut Nato servans data pignora reddit,
Lætitiaque fremens dulces amplectitur artus.
Gaudete o cives, bona dicite verba puellæ,
Rustica turba canat, latus Padus affonet undis.
Aurea felici labentur tempora mundo.
Tristis pulsa famæ, luctus, discordia, fraudes
Insidiæ, cædesque feræ, atque armata venenis
Aleæ stridens erebi petit atra latebras.

Non viriata solo producet semina campus
Sed lectas segetes, gravidos dabit uva liquores;
Ut vix sufficiant naſcentibus horrea spicis;
Ut vix sufficiant naſcenti dolia Baccho.
Non concreta gelu tellus torpebit inani;
Nec decertantes patietur in æthere ventos
Non sata grandinibus nigra aut rubigine messes
Intereant, placidoque Padus cum gurgite curret.
Jam tibi terra salit campi, ripæque nitescunt,
Florida iucundos submittit terra colores.

Jam

Jam læta ubertas, baccheaque dona vagantur,
 Nostraque fertilibus devolvunt flumina ripis.
 Jam fas & leges, incedunt fædera recti,
 Et iuvat hoc tempus longum memorare per evum.
 Sed iam finis erit! tua pulchra modestia laudes
 Ultro non patitur, plenam licet ire per urbem.
 Aspice quos lusus, tibi quæ spectacula præbet
 Urbs nostra, utque ruat portis effusa iuvenius
 Totaque in occursum plaudens ut gestiat omnis;
 Teque Patrem longe, salvatoremque salutet.
 Jam tibi solemnes deducunt undique pompas,
 Adventuque tuo collacent atria flammis,
 Atque sonant citharæ lituique, & cornua cantu.
 Jam sua testantur læti bona gaudia cives.
 Procedunt equites, biugisque sonantibus adsunt,
 Queis clamys aurato lucet vel tegmine Palla.
 Vulgus iners sequitur, celeri & pede compita compleat
 Aspice festivis iaculatos turribus ignes,
 Errantesque polo flamas, stellasque cadentes,
 Nec non ignivomo fabrefacta tonitrua Cælo.

Ferrariæ interea lætos ne despice lusus.
 Munera parva quidem, tanto nec principe digna;
 Qualia sed posuit nobis longeva vetustas:
 Quæ quondam dignatus Avus sub mænibus istis.
 Ritu namque subest parvo iam grandis origo:
 Salve magne Pater tu gloria maxima salve

Eridani, nostrosque orsus nec sperne labores.
 Si te nulla movent dicentia carmina laudes;
 Ast tua te flectat pietas, nativaque virtus
 Iustitia atque adsis vati pede dive secundo

Hanc parvam tutare domū atque insigne parentis
 Nomen, qui studio celebris, legumque peritus
 Doctrinæ tot clara suæ monumenta reliquit.
 Impar ingenio, at magnis non degener armis
 Per fora sum patris vestigia docta secutus;
 Sed Themis invito & respexit lumine Pallas.
 Artes quid prosunt vigilataque tempora chartis,
 Si quos vult fortuna rotis Dea cæca fatigat.
 Tu desiderio tu suffice vela volenti
 Nec sine me indeorem, aut segnem me degere vitam.

Interea ad dulces iterum iuvat ire camænas
 Et lauro caput, atque tuos præcingere crines.
 Hei mihi pro lauris inducit fama cupressus,
 Nec finet ire dies tanto mors invida plausu,
 Et nos ingenti cumulabimur undique luctu.

LIBER IV. ET ULTIMUS.

AD CLARISS., ET PRÆSTANTISS. RIMINALDIUM
FERRARIENS. ALUMNUM. NEC NON &c.

ELEGIA I.

Ibis ad antiquas Elegeia Tibridis arces,
Et permutatis ibis anhela rotis.
Mænia fraterno non te fundata cruento,
Nec teneant sculptis te simulacra locis;
Porticibusque altis Lerneæ monstra Chimèræ,
Nec Clava Alcides qui metuendus adest;
Quæque solet stupida mirari fronte viator
Extremis veniens advena littoribus.
Ut prius ingentes RIMINALDI adspexeris ædes,
Tunc auriga citos limine sifstat equos.

Currus linque altos, sedes intrare patentes
 Incipe pacato lenis adire gradu.
 Nulla ministrorum te turba retardet euntem,
 Quæ solet in lucem ducere nocte iocos.
 Tu propera, doctique viri penetralia quære,
 Quidquid & occurret, ne remoretur iter.
 Depictas cernes tabulas, aulea figuris,
 Certatimque auro corradiare trabes:
 Atque laboratis vestita cubilia pannis;
 Strataque quin pedibus splendida concha micat.
 Ne cædas, dominum donec conspexeris ipsum,
 Qui proceres inter conspicendi adest.
 Ille erit in medio; & dextra, levaq. sedebunt
 Insignes multi nobilitate viri.
 Quæsis referes parvo, ast humili sermone salutem,
 Ut dederis Domino debita verba tuo.
 Hic etenim Patriæ repetens monumenta vetustæ
 Ponere non titulis ænea signa studet:
 Sed studio, & cives claris ditare magistris,
 Qui priscis iuvenes artibus erudiant.
 Quorum alius nostri, latiique ænigmata iuris
 Scrutatur tantis scripta voluminibus;
 Alter & ingenium medicas dum vertit ad artes
 Edocet, ut redeat corpore pulsa salus.
 Alter & humanos cæcos penetrare recessus
 Audet, & ignoto mittere vela mari

Corpore quid lateat quærens, nervosque, cutesque;
Offaque membranis tam bene testa suis.
Divinas leges, naturæ arcana recenset
Incertumque alias lumine monstrat iter.
Cœlestes sphæras stabili cum lege planetas,
Ad centrum proprio qui super axe rotant.
Nec desit veterum qui per documenta virorum
Exploret vultus, sculptaque saxa notis.
Denique Graiorum fastos & gesta Quiritum
Virgilli, & Tulli scripta diserta sale
Bongocchus sequitur dicendi doctus in arte,
Aique iterum Argolicus surget in ore lepos.
Etruscæ Musæ venient, surgentque latinæ,
Iamdudum profugas quas ego monte voco.
Atqæ ita componit sollerti hac omnia cura,
Cuilibet utque suus præmia, partus honor.
Sed iam tempus adest animi depremere sensus,
Fas est arcanos & referare modos.
Inlita progenies patria RIMINALDUS in urbe
Dulce decus vatuum, præsidiumque suum.
Has penetrare tuas me iussit Chicolus ædes
Musarum custos, qui tua facta colit:
Qui leges tandem civilia iura reliquit,
Non erat ingenio natus ad arma fori.
Nil iuvit studiis animum intendisse severis,
Adversos semper si probat aure viros.

At

At rectum fortuna tamen non nomen ademit,
 Non habuit pronas in scelus ille manus?
Si quod habet crimen Fæbi est lustrasse recessus
 Palladiisque artes excoluisse scelus.
Versibus Euridicen nigro revocavit ab orco
 Orpheus, & movit tartara dura prece.
Hac arte Eneas cæli inter Numina splendet,
 Et tibi carminibus sydera pacta manent.
Ire sub auspicio contendunt carmina vatis,
 Et prodire tuo nomine scripta rogant:
Gloria non tantum ut magno queratur Alumno,
 Quantum det vietus pignus honoris Hero.
Mille per etates vivet per secula mille,
 Orbe nec exterritum sentiet ille diem.
Quid monumenta iuvant titulis ornata superbis,
 Grandia Mausoli quidve sepulchra iuvant:
Et quas Pyramides Cælo labor improbus egi
 Si revoluta annis haec iacuere solo.
Interea rudibus quæ ausim committere chartis
 Accipe parva quidem; magna futura tamen.
Quæ non tempus edax, senium labentibus anni,
 Nulla potest rabies nulla abolere dies.
Carmina non tantum Ciceronis scripta Platonis,
 Edidicit sophiæ verba diserta scholæ:
Author & ingenio facilis, patiensque laboris
 Urbano cuiquam deditus officio.

Aptus ad arva, libet placido si degere ruri,

Aptus ad extremas si libet ire vias.

Natus ad arma, bona quoque natus ad otia pacis;

Auxilio dignus quem tueare tuo.

E genitore venit quo non præstantior alter,

Aut legum studio vel probitate fuit.

Ad te confugit tandem fiducia vitæ

Solaque in indomitis anchora tuta vadis.

Unde miser poscat lapsis solatia rebus,

Si non te præter unde reposcat habet.

Ille sibi facilem dominum per carmina quærit

Tu potes evversas res reparare suas.

Sic tibi Romanæ Princeps qui præsidet urbi,

Et duplice imperio subdita regna tenet.

Diiq., Deæq. omnes tribuant RIMINALDE quod opto

Ocyus ad patrios nempe redire lares:

Cum te promeritis sacro velaverit ostro

Magnanimus Clemens cui favet axe Deus.

Sic vivas, canique micent in vertice crines,

Innumerosque neat candida parca dies.

Sit finis fandi, non gemma, auroque probatur

Nec solum antiquo nomine Nobilitas

Solari miseros opibus, fulcire cadentes

Musarum comites vel relevare suos;

Dum fera in adversis agitur fortuna procellis

Hoc meret æternum nomen in ore virum

Hæc postquam docto compleveris omnia ritu,
 Fac celeri linquas atria magna pede.
 Deductum interea nostra testudine carmen ,
 Ne queso tenues despice magne iocos
 Nam maiora canam , si non sphenentur honores
 Quos tibi Mæcenas pagina nostra dabit

AD MUSAS DE VENUSTATE FILLIS
 ET EARUM RESPONSIO.

ELEGIA II.

Dicite Pierides (faveat sic Delius ore
 Et vireat semper Laurus amica comis)
 Quæ Fillis mandata dedit, quæ protulit ore
 Num liquor Ambrosiæ dulcis ab ore fluit !
 Nil nobis retulit respondent carmine Musæ;
 Rict, & in risu candidus astat amor .
 Illa manu facili læta nos fronte recepit
 Perlegitque tuos aggere versiculos.
 Dicite dum nostros Fillis recitavit amores
 Dicite num molles erubuere genæ ?
 Qualis visa Deæ vernantia prata pererrans
 Et quales oculis visa referre faces .
 Ducebat gressus inquit Dea maxima pindi
 Qua Scultenna levi labitur unda sono .

Non

Non sic ridet humus tepidis spirantibus auris

Non sic vere novo vernal odore solum.

Non sic nativis candescunt lilia pratis,

Non rosa nativis sic rubet ulla comis.

Non sic Auroræ facies micat alma quadrigis

Non sic Fæbe tuum splendet in axe iubar.

Visa mihi qualis vehitur Citherea per æquor;

Sic Venus ad Thalamos cum veheretur erat.

Visa mihi qualis vehitur Dea Cinthia curru,

Latmia in amplexus sic Dea faxa petit:

Auricomu nitido fulgebant vertice crines,

Quos ligat effusos lumine Crisolithus.

Spirat acidalium longe coma compta liquorem;

Assirio atque arabo stillat odore sinus.

Pectoris ima latent, pars eminet illa videnda,

Quam pelluenti stamine vitta legit.

Selecti flores ludunt variantque papillas,

Mixtaque puniceis lilia cana rosis.

Purpura fusa genis, Coralia bina labellis

Et gemina in nivea sydera fronte micant.

Bracchia nuda nives vincunt, digitique, pruinatas

Annulus aurato quos tener orbe secat

Illi vestis erat variis conspersa corymbis

Ductaque ad extremos tam bene culta pedes.

Et croceum textumque humeris velamen in auro,

Quod collo subpter tænia picta tenet.

Qua movet illa pedes levibus sonat unda chachinnis,
 Blanditurque suæ diffugiens dominę ;
 Et suras furtim Zephiri nudare vel aura ,
 Gaudet & in molli ludere verna pede .
 Quaque movet gressus consurgit Amaracus illic ,
 Et vario florum terra colore micat .
 Illam Naiades sociæ comitantur euntem ,
 Amnis arundinea cinctus & ipse coma .
 Talis visa mihi Fillis prope fluminis undas
 Ut tibi iam cupido visa puella prius .
 Risit et ipsa legens; charites risere per ora
 Risit & ex oculis cypria diva suis ;
 Nosque manu exceptit (tangit dum pollice dextras
 Urimur, & pindi non iuvat esse Deas)
 Denique collaudans Fillis tua dia camænas
 Infecit teneras purpura fusa genas .
 Mox oculos tollens duxit suspiria corde ,
 Et mecum tremula voce locuta fuit .
 Nunc campi cultus patrem, nunc vertere glebas
 Nunc gregis implicitum cura bovumque tenet .
 Urbanos tandem repeatat cum rure penates
 Adveniet Fillis , nec mora longa manet .
 Jamque cadunt frondes, & cana pruina novembre
 Admonet. hoc nostri tempus amoris erit .
 Sic mihi, sic Fillis rutilo fuit ore locuta
 Currite Festino noxque , diesque pede .

Tem-

Temperat ut glaciem Fæbus, levis aura calorem,
 Solatur vitam spes brevis ista meam.
 Dii facite æthereas ventus ne portet ad oras,
 Neve sub æquoreis omina mergat aquis,

IN FRATRIS MORTEM.
 ELEGIA III.

Ex oculis lacrimæ postquam cessere dolentes
 Quæs flendi potius copia rara venit;
 Quin desiderium absit, materiesque recedat,
 Quæ non æqua suo temperat a gemitu.
 Vos tristes Elegi, Pindique induita cupressu
 Tristia propterea Numinæ adeste Deæ;
 Carminibusque meum fratrem lugete peremptum,
 Et facite æternus sit dolor iste meus:
 Meque comes lateri semper dolor hæreat iste
 Seu vivam, aut stigiis sim levis umbra locis.
 O cari manes o vos carissima fratri
 Ossa, o nunquam oculis illa videnda meis!
 Ossa nisi extremo rerum sub fine legenda
 Cum tuba terribiles edat ab ore sonos;
 Artus unde leves fusimque cadavera surgent,
 Tellus quæ genetrix, quæ mare claudet aquis.
 Ast quoniam ætatis primo sub vere recumbis,
 Umbrarumque tenent te loca senta solo

Accipe fraternos luctus, luctusque parentum
 Quosque tibi donat dulce sodalitum.
 Nam pueri, & fusis per lactea colla capillis
 Undique virginei re gemuere chori.
 Et Padus obscura redimitus arundine crines,
 Dum fluit hinc mæsto tristius amnè sonat.
 Populeas etiam frondes Fætonta gementes
 Interitum referunt indoluisse tuum;
 Sæpius & nomen tremulis clamasse sub undis
 Fraterni penitus funeris immemores.
 Ast ego morte tua indolui magis omnibus unus,
 Cui puro semper iunctus amore fui;
 Ut nequeam meminisse tui carissime frater
 Quin non mæsta iterum fletibus ora rigem;
 Et tibi Mirteolos, spargam de rore liquores,
 Multaque cum suplici Turrea dona prece.
 Jam lacrimis, fletuque meo consumor inani,
 Jam fugit e thalamis pulsa dolore quies.
 Seu nostris sedeat fuscis nox horrida terris,
 Seu matutino lux micet orta polo.
 Felix illa dies quæ me tibi iungat amanti,
 Inque tuo gremio membra fovere sinat.
 Perpetuo unde vides si cœli machiu motu
 Sive globos circum volvimus æthereos:
 Et septem gelidos dominantes axe Triones,
 Iridis & sparsas versicolore domos.

Qua-

Qualiter & currat declivus in æthere Fæbus,
 Discolor ut rapidos Cynthia versat equos.
 Hinc alios campos hinc tu nova flumina cernis,
 Flumina sydereo præteritura pede.
 Omnia namque Deus circum dum lumine complet
 Additum in antiquis Numen inesse putas;
 Unum Tergeminum Divumq. Hominumq. parentē
 Virgineos partus dum sine labe colis.
 Fortunate puer cælesti in parte receptus,
 Æthere cum nobis fulsit amica dies.
 Jamque dies aderat, quo fulgidus Aliger alis
 Dettulit ætherei iusta verenda Patris.
 Quo levis intunuit sine semine Virginis Alvus,
 Ut promissa dia pignora nostra daret.
 Quare securus tandem unde hæc omnia cernis
 Aspice, & in fratrem lumina flecte tuum;
 Quem certe miserum sancto nisi Numine fistas
 Ad fortunatæ lucida tecta plagæ
 Fluctibus heu stigiis, nigro demergitur Orco,
 Et subit inferni Lurida regna Dei.
 Ut Filomela sedens vacuo sub pondere quercus,
 Cui natos furtim Pastor arundinibus
 Sustulit implumes complet cava saxa querelis,
 Et nemora, & sylvas devia flebilibus.
 Ut viduus plorat surrepto compare turtur
 Quem hoc illuc querens & vocat, & revocat

Longum mensus iter donec, longoque volatu
 Eridani fessus consideret aggeribus.
Hec mihi convenient lætali in pulvere fratris;
 Sed quis deflenti quis mihi finis erit?
Frater abiit qualis decerptus ab ungue puellæ
 Flos tener, aut nullo quæ manet umbra loco.
Iam mihi deficiunt tenues sub pectoræ voces
 Nec sinit invitum dicere plura dolor.
Vive diu interea felix nostrumque misertus
 Hinc Cælo votis adnue dñe meis:
Et fratres, carosque tuos solare parentes,
 Quo pereunte domus maxima pars periit.
Denique fac subito sanctas sequar unus ad aras
 Visurus clari gaudia magna poli;
Auriat ut tecum cælestes spiritus auras,
 Nam te surrepto vivere fata negant.

F R A G M E N T U M
 IN DOMUM ILLECEBROSAM.

ITe procul muse, non est ea Cæsaris aula
 Quæ fundat pleno munera larga sinu.
Has sedes Venus, & Veneris puer incolit ædes;
 Et salii & mimmi Fur, meretrixque tenent;
Et quidquid finxit cultis Epicurus in hortis
 Illecebræ, lusus, gaudia, concubitus.

Divitiis cumulet tales domus ista procaces ;
 Non est pro doctis hæc domus apta viris.
 Per Fæbum o Musæ, per quem iurare soletis,
 Per caput alati Bellerofontis equi
 Me nunquam posthac facturum carmina iuro:
 Stet sine laude domus, gens inhonora fremat.

LUSUS POSTICI.

IAm servet succensa dies, sitit arida tellus,
 Pallet & in medio conditus amne padus.
 Non reficit campos uidis aurora capillis,
 Nec nox roridulos excutit axe sinus :
 Et dare colla iugo, destractant iugera tauri,
 Nec gemit arenti vomer adhuncus agro.
 Tu vero, quoniam Fæbus nunc excoquit arva
 Speluncam Dorilus care subito meam.
 Hæc iacet exesi summo sub fornice montis,
 Hæc teclum, latebras præbet amica torum.
 Silvestres hedere, fruticesque umbracula texunt;
 Atque racemiferis torta labrusca comis.
 Jam parte ex alia colles spectabis amænos
 Nedum obstrepentes dum salit amnis aquas,
 Ninfarumque domos rorantia fontibus antra,
 Antraque pumiceis structa foraminibus.

Hic leviter permotæ auræ captare quietem
 Et suadet longos alea pictā iocos.
 Hic poteris mecum vitreo recubare sub antro,
 Æstivos poteris fallere amice dies;
 Post dulces geminare modos, & arundine cantus
 E nostris donec collibus umbra venit.

A L T E R .

Exercere solum, patrias subvertere glæbas,
 Et stimulare pares sub iuga dura boves;
 Nunc decet attritis & condere semina sulcis,
 Et premere agresti turgida musta pede.
 Silvestres cantare modos dum poma leguntur,
 Pineolasque legit filia parva nuces.
En pater Autumnus redimitus colla corimbys
 Ludit, & ad nostros en Deus ipse lares

VOTA AD SUPEROS UT LIBERENT POETAM A CURIS
 ET POTISSIMUM A LEGALI STUDIO. &c.

E L E G I A .

FÆbe pater quoniā mihi carmina sola supersunt,
 Ut possim tantis me relevare malis

An-

Annue, dessuetas digitis dum tangere chordas,
 Cogor & antiquos serus inire choros.
 Hanc artem primis iuvit didicisse sub annis,
 Illa senescenti sit quoque grata mihi.
 Non ego magna canam focco, vel digna cothurno,
 Tam gravis in nostro non sonat ore Deus.
 Hæc Goldonus agat, Venetusque superbiat orbis
 Gignere cui tantum fata dedere virum.
 Æternumque precor sit fama perennis in ævum,
 Nec pereat vatis Nomen in exequiis.
 Vota Deis faciam, curva subeunte senecta
 Votis quisque suis Numina sollicitat.
 Dum supplex venio venerati ad busta facelli
 Fac cito festiva splendeat ara face.
 Turaque funde focus, & cinnama grata vaporent,
 Et sua Mellifluis exta probata favis.
 Sparge rosas calathis, citharis domus insonet alta,
 Ductilibusque tubis tota caterva canat.
 Accedat Chlamide insignis, vittisque Sacerdos
 Purus inauratos Numinis ante pedes.
 Postquam operata Iovi prisco sunt omnia ritù,
 Et mactata sacris concidit agna focus.
 Sit mihi solemnies celebrare ad pocula lusus,
 Concipere & sanctis, sit mihi vota modis.
 Dii Maris, & cæli, terræ, noctisque profunde,
 Quos semper colui, queis pia Turra dedi;

Cum nondum firmis poteram consistere plantis,
 Reptabam vestras cum puer ante fores
 Adsit; facilique Pater me respice vultu,
 Nec sine postremas voce perire preces.
 Non ego divitias, non magnas turribus ἔδεις
 Quas intret pavido gens in honora pede;
 Non gemmas, aurumque peto, quæ sita labore
 Sive charisteo marmora sculpta solo:
 Nec minus in vastis pomaria consita campis
 Et tercentenas dives avarus equas;
 Indomita de stirpe citos ad prælia natos
 Quæque truces prodant ad fera bella mares.
 Hæc teneant cupidi latis pecuaria silvis,
 Atque pererando gramina læta terant;
 Enumerentque duces, fractasque per oppida turmas,
 In quorum foribus signa cruenta vides.
 Absit avaritia o Superi, procul ambitus absit;
 E quibus omne scelus defluit omne nefas.
 Parva domus satis est sumioso tecta tigillo,
 Divitiæque meæ parvus agellus erit.
 Succrescat proles geminum expressura parentem,
 Cui Fæbus numeros, cui sua plectra neget.
 Fac patrias odiisse artes, studiumque per ossum
 Virgilli, & Tulli scripta diserta sale;
 Pithagoræque orsus, docti monumenta Platonis,
 Atque Epicurei dogmata cuncta senis.

Quæ-

Quæque docet mutata recens præcepta lyceum,
 Omnia quæ pessum Numen abire sinat.
 Doctus erit qui tela rēfert, urbesque minatur
 Demens dum proprio funere regna parat:
 Doctus & ante alios si dira pecunia regnet,
 Pallaque sidonio murice tincta micet.
 Dives doctus erit, doctus Mercator in urbe
 Præclaros inter suscipiendus avos.
 Illi Fidiacis consurgat ianua saxis,
 Et sit apellea picta tabella manu.
 Sin tituli, & fasces, insignia, stemmata, currus;
 Nobilis ad mensas turba frequenter iter.
 Qui purus virtute animum exornare laborat,
 Quippe amat aoniis otia parta iugis;
 Promere vel latios dulci sermone lepores,
 Et studet ætatis vincere fata suæ.
 Sit merito pauper! curis exercitus atris;
 Deliteat nigra pauper, inersque casa.
 Quæ precor in melius convertant tempora Divi,
 Incipientque novo currere sole dies.
 Nec sinat immeritos vexari sorte poetas
 Delius, & doctos qualibet arte viros.
 Tres mihi sunt natæ fausto quas fœdere iunctæ
 Edidit in thalamis uxor amata meis.
 Corpore formosæ, vultu, gestuque puellæ;
 Factæ in delitium pars quotacumque mei.

Quam raræ facies, roseis quæve ora labellis,
 Quæ clara in nitida sydera fronte nitent.
 Dii vobis tribuant Superi bona cuncta puellæ,
 Nec patris avversas dent tolerare vices.
 Felices nimium si nunquam gaudia norint,
 Quæ dat delitiis pronuba Diva suis.
 At sedeat servare fidem, sanctumque pudorem,
 Sin nuptæ instantes pellere nocte procos,
 Et Fastus odiſſe suis spectacula pompis,
 Quæquæ sacro præbent lucida festa die.
 Nunc etenim teneras vitiant delubra puellas,
 Qualia nocturnis spurca theatra iocis.
 Nec remanere domi secreta in parte rogantes
 Nec pudeat niveæ carpere vellus ovis.
 Exultent aliæ formam corrumpere fuco,
 Non suus ut mollis crescat in ore color;
 Et vestes variare auro, distinguere gemmas;
 Atque peregrina peſtere lege comas.
 Occurrant comptæ quoties sua limina linquunt
 Quas vehat elatis currus eburnus equis.
 Non vos ista decent; operosæ pensa Minervæ,
 Et contexta novis licia multa modis.
 Hæc iuvenes captant, gaudetque Himenœus ad aras,
 Dum properat casta vir, mulierque domo.
 Ne suscepta precor Superi contemnите vota,
 Vos similis pietas, ſollicitavit amor.

Ergo mihi vitam multis redeuntibus annis,
Et finite hinc vacuos vos agitare dies:
Si tamen orantem dura Deus audiat aure,
Eiciantque meas Numina dira preces.
Non ego Cimmerias sedes, loca senta furore,
Nec renuo stigii iussa subire canis.
Nec tibi Persephone nigras cadet Hircus ad aras,
Placabunt duros sacra nec exta Deos.
Quis furor indomitam lacrimis contundere mortem,
Quis furor invito vel dare colla iugo.
Qui putat orando varias divertit ad artes
Provida naturæ flectere consilia.
Sat vixit quemcumque refert Libithina sepulchro
Neve ætate impar cum sene puber erit.
Annos mors æquat; citius, vel serius ire
Quid vixisse tibi plusve, minusve iuvat.
Si cito fatalem semper mors nunciat horam,
Si celeri semper convenit illa pede.
Scilicet & centum vitæ compleveris annos
Hinc alium, atque alios addere posse putas.
Dii quorum auspicio nunc usque exegimus auras
Si fas cum precibus flectere fata meis,
Ut simulacra docent pictis suspensa tabellis,
Et docet in multis ara reperta viis.
Vos facite exæsto longo iam tempore lucis
Tardus ut elisos umbra beata petam.

Sin minus ah saltēm (votis exopto quod unum)
 Tollite me rauco Nūmina sancta foro .
 Qui prior ignotis fixit commenta libellis
 Non ita silvicolis illa recepta viris ;
 Cū rupes coluere cavas cū vita per agros ,
 Et fuit inculto stramine tecta domus :
 Non fuit hic nostris certe e regionibus ortus ,
 Nec tulit humano prima alimenta sinu .
 Quid Superi poterant immittere turpius axe
 Edita quam tantis scripta voluminibus .
 Non sic certabant primarum corpora rerum ,
 Cum steterant nullo pacta elementa loco .
 Quam rabulae dictis contraria dicta repugnant
 E flegetoneo nata caterva sinu .
 Dettulit illa scelus terris , periuria , fraudes ,
 Non sius ut vetitis expotiatur herus .
 Non frater fratri , non hospes ab hospite tutus ,
 Non genitor nato , non socer ipse nuru ;
 Et licet inficias mortali pocula succo
 Sive petas thalamos clam taciturnus amans ;
 Subdolus & sine teste feras tibi credita in umbris
 Alteriusque velis perdere fraude decus .
 Per te si steterint doctorum nomina vincis ,
 Doctor & in chartis quidve requirit habet .
 Quid gemitus viduæ referam , gemitusque Nepotis ,
 Queis semper lacrimis imbuit ora dolor .

Non-

Nonne fuit satius gelido considerere lecto
Tristia post cari fata supra viri;
Quam rapere infensis etiam bona cuncta puellis;
Semper ut amissa virginitate gemant.
Franguntur sanctæ versuto interprete leges,
Atque favet turpi foedus avaritiae.
Quam bene felici sub principe vivitur isto,
Cui terræ, & domiti supplicat unda maris.
Hic iuta & sanctas produxit in ordine leges,
Et trutinas Themidi restituitque foro.
Nunc dolus & fraudes, diri cessere labores;
Nunc pax, & rectum regnat ubique fides;
Iustitia & nostro regnabit semper in orbe
Te terras donec fata habitare sinant
Magnanimus CLEMENS, plaudit cui maxima Roma,
Quem tremit Odrisio luna recurva polo.
Interea mihi si strepitus vitare forenses;
Et tribuant studiis posse latere meis
Cætera Fortune mando, concedite Aluminum
Qui domui & natis consulat ille meis;
Semper & incolumes nostras servate puellas,
Queis sine non vitam ducere fata volunt.
Auditis superi? en templi sacra limina linquo,
Desigens sanctis oscula parietibus.
Iam simulacra, fores, rectas pia flamma per aras,
Nuntiat en nobis prospera cuncta Deus.

AD AMICUM DE INFORTUNIIS POETÆ.

E L E G I A.

SI mea scire cupis quæ sint incommoda vitæ
Pollius, aut quantis verser ubique malis.
Omnia conscribam, faveat modo Delius ore
Iamdudum nostris exul amice iocis.
In primis etenim cari post fata Parentis,
Quo pereunte mei maxima pars periit.
Annos quem ternos, totum & lugebimus ævum
Scribendi cessit gratia si qua fuit.
Cessit amor Phæbi, nec sunt velut ante Camenæ,
Musa nec ad numeros sufficit apta pedes,
Quin prohibet pindi sacros aurire liquores,
Carpere & optatis laurea serta iugis.
O quam sum Polli primo mutatus ab illo
Duximus unanimes cum simul urbe dies.
Pallidus incedo, & mæstus loca sola frequento:
Muta domus, lacrimis ni sonet illa meis.
Funera dira Patris tanti sunt causa doloris.
Hic etenim musis otia grata dabat:
Et requiem fesso, & lætis convivia mensis;
Hic mihi cum choreis retia, tela, canes.
Sæpe peregrina velavit corpora veste,
Sæpius & gemmis ennuere manus.

Pendebat lateri pictis quoque circulus horis
 Aureus, & læva fulgidus ensis erat.
 Lusimus hinc Veneris furta & iucunda puellis
 Carmina supremo non peritura rogo.
 Et mea dextra fores ornavit pendula sertis,
 Et cecini, atque sonos nocte silente dedi.
 Omnia perdidimus latali in funere amice
 Et fortuna novis me rotat usque malis.
 Vidi egomet luxique meam per teſta Licottam
 Coniuge desertam iam sine amore queri
 Quam stipata tenet natorum turba querelis
 Anxia flebilibus quamve puella tenet.

⊕ Desunt.

Nec possum in tantis exauſtæ casibus ullas
 Ferre quidem modicas dulce levamen opes,
 Nulla paterna mihi subvertunt arva iuvenci,
 Nec sudat nostris messor & ullus agris.
 Non calcanda recens gravidos gerit uva racemos;
 Nec tingenda Tyros vellera portat ovis.
 Nec minus in teſtis volvuntur turbine fila
 Serica fæmineis optima textilibus

⊕ Desunt plura.

Tres mihi sunt fratres, qui se ſe etate ſequuntur
 Nam quartum Lachesis ſuſtulit ante diem.
 Prædia nulla mihi vano quaſita labore
 Non mihi ſunt auri pondera parta foro.

Veni-

Venimus ad scopulos Polli niger imminet imber,
 Et perit in tanto cymba gravata mari.
 Vos cives vos sancta patrum subsellia testor;
 Humida te lacrimis curia supplicibus.
 Pindaricas fateor semper coluisse sorores,
 Ne tegeret nomen mollis arena meum.
 Sed vires, studiisque animum intendisse severis,
 Atque Themis rectas continuasse vias.
 Quæ liceant homini, quæ sit prudentia iuris;
 Debita quæ vetitum poena sequatur opus.
 Artes quid prosunt, vigilataque tempora noctis,
 Dum strepit hibernis affricus austre aquis.
 Pallescit facies, tabescunt pectora libris,
 Cogor & adversos semper habere viros.
 Non subit ære cliens, tecti si limen apertum
 Ingreditur, miserum sordida vestis habet;
 Cui latuſ alterutrum perstringit fibula morsu,
 Duraque nudatos tegmina bina pedes.
† Hinc desunt plura.
 Sæpius hinc cives, graviter monuere parentes,
 Ut sinerem doctas longe habitare Deas.

† Desunt multa.
 Non ego (proh Superi) violavi Numina verbis
 Neve tuli sacris aurea dona locis.
 Non mea mortifero tractavit corpora felle
 Dextera, nec ferro predæ petita fuit.

Nec

Nec novus exarsi Theseus, Fædramque sororem
 Abduxi incestu per vada salsa maris.
 Crimen amare Deas, Fœbi & lustrasse recessus,
 Palladiasque artes excoluisse scelus;
 Et Themidos veteres populis diffundere leges,
 Et sine muneribus vendere verba foro?
 Ah pereat quicumque mihi mala crimina pinxit,
 Alitibusque cibus turpiter ossa cubent.

† Defunt cætera.

„ Dant scurris domini lœnis, scortisque cinædis,
 Et nemo studio præmia digna dabit!
 Multaque prætereo nostris quæ fusa libellis
 Scripsimus in duros dicta legenda senes.
 Copia nunc crescit, crescunt ut gramina campis
 Iuditio fratres iura paterna petunt.
 Dividimus muros, retulit dotalia mater,
 Et minor in thalamis eger Julius adest.
 Iamq. tremens, tenuemq. miser mutatus in umbram
 Sanguineos macie despuit ore lacus.
 Proli dolor! & similem correptum turbine morbi
 Flevimus extremo carmine ad inferias;
 Nunc alter primæ vernant cui lœta iuventæ
 Tempora, nunc flendus parvus Julius ades!
 O nunquam nostras intrasses hospes in oras
 Nunc mihi contingit te moriente mori.

Fra-

Frater abi! sic fata volunt! non ire recuso
 Per stigias socius velificatus aquas.
Omnia si vellem Polli contexere versu
 Sol prius hesperio tingeret amne rotas.
Innumeras alibi conscripsi stulte tabellas;
 Multaque necquiam carmine vota dedi,
 Ut me prætorem deserta in valle crearent
 Seu quodcumque mihi munus ad offitum.
Restabat canis una mihi, mea cara voluptas
 Cui fixum pulchri nomen Adonis erat.
Qui passus semper casusque secutus heriles
 A domino nunquam latior ungue fuit.
Gurgite quo fulicas, lepores venebar in agris,
 Perque nemus volucres, tecta per antra feras.
Hic quoque diffugiit, nunc & custodia tecti
 Alterius mavult esse levamen Heri.
Quę mihi nascenti signabant sidera cælum
 Non certe mitis dulce iubar Veneris;
Sed facies truculenta Anguis, truculenta Leonis,
 Proxima & arctoo turpia signa polo.
Usque adeo assiduis cælum me casibus urget
 Ut mallem in cunctis me nihil esse viris.
OFatum infelix, durum o lacrimabile fatum!
 Illa mihi Fillis, Fillis amica mihi
 Cura animi; quindenos ultra & amata per annos
 Fata iubent alias longius ire vias.

Cogitur externas exul perquirere terras ,
 Et me deflentem linquere liminibus .
 Heu te discedente mei pars maxima cessit ;
 Sic reor extremos funeris esse metus .
 Heu iuyenem invenies, cupido seu iuncta marito
 Ridebis nostram nupta puella fidem .
 Omina quæ potius disperdat in æquore ventus
 Spes alat, in melius & mala vertat amor .
 Innuba semper eris, nullos curabis amantes
 Nec posita in foribus humida serta tuis .
 Nec te decipient peregrino lumine gemmæ
 Sive ea Chrisolitus, sive smaragdus erit .
 Scilicet intextos monstret tibi palla colores ,
 Verrat & aurato tegmine vestis humum .
 Fœminea pauper si duces stamina dextra
 Te nova Penelopen, Laodamia vocent .
 Tu nova Hipermnestre, nova tu Zenobia vives
 Exemplum rara virgo pudicitiae .
 Tu tela luces, noctis solaberis umbras ,
 Lanificoque trahes pensa diurna colo .
 Quod si pollicibus teneris nequit edere Fillis
 Talia, cum duræ sit labor iste manus .
 Accipe braæteolas, tenui nec forfice desint
 In gremio gemini munera verticuli .
 Sic memor ipsa mei, poteris tum fida manere
 Absentis curas sic relevare viri :

Delatam donec fausto mihi nuncius ore
 Ad patrios referat te rediisse lares.
 Tunc ego qualis ero rapidus de limine currām
 Excipiens reditus cara puella tuos.
 Quæ non alterno dabimus suspiria corde,
 Quos non amplexus utraque dextra dabit.
 Tunc nos unanimes consorti & lege maritos
 Nullus amor poterit vellere, nulla dies.
 Quid fingo infelix! nostræ constantia vitæ
 Frangitur hic Polli, mensque, animusque mihi;
 Meque adeo miseræ cæperunt tædia vitæ,
 Ut cupiam infernos ipse subire lacus:
 Tamque gravi moriens tandem requiescere cura,
 Sed pavor & itigiæ me premit usque viæ.
 Læteæ sedes, tenebrosaque regna dolentum
 Me sævis terrent anguibus Eumenides.
 Cerberus, & nunquam pastus per viscera vultur,
 Et versata citis horrida membra rotis.
 Eolides metuo saxo, metuoque sorores,
 Dum sua perpetuo colla labore gravant.
 Credite mortales loca fœta bitumine, & igne,
 Credite sulfureas & sine luce domos.
 Æternumque animas post funera vivere certum est,
 Cedere postremis ossa cremanda focis.
 Præmia digna piis cælestibus intulit oris,
 Pro meritis posuit tartara nigra Deus.

Cætera iam fileo mala, quæ tibi cognita dudum
Nil iuvat in nostris addere carminibus.
O utinam hanc miseram posuisse in limine vitam
Fregissetque meam Parca remissa colum.
Vidimus excidium domus, & fata impia Fillis,
Nunc tota in cineres terra perusta cadat.

L U S U S.
A U T U M N U S.

LÆta dies surgit, pingues iam ponite mensas.
Læta dies plenis tota fluat dapibus.
Mos est Agricolæ postquam collegit aristas
Festivas Cereri concelebrare dapes:
Et sua Bacchus habet nigro convivia Iuco,
Scilicet expressi pocula plura meri:
Serta, coronati calices, petasunculus ingens;
Atque manent agiles post bona verba chori.
Valle sub umbrœsa nitidis qua flumen arenis
Diffluit & nitidis linter amicus aquis
Est locus: hunc tortis hederæ sparsere chorimbis,
Alaque vestibulum servat oliva suum.
Prandia silvestres iunctim celebremus ovantes,
Et madeat fuso mensa parata mero.
Flava polenta prius, ciceræ, siccique phaseli,
Et quas contusæ condit amurca fabæ;

Lactucæ veniant culti sapor optimus horti,
 Palladis & nitidus desuper humor eat.
 Inde saginati subeant bona viscera porci
 Efficiat nostras candidus Anser opes.
 Turturibus iungemus aves, leporemque columbis;
 Melampo in silvis præda petita cane.
 Caseus, uva recens, tigno servanda sub alto,
 Atque immixta novis persica poma pirus.
 Agrestesque nuces, maturæ & dona Minervæ
 Ultima sint nostræ munera letitiæ.
 Post facili Upilio carmen moduletur avena,
 Extinctus donec cogat abire dies.

HYEMS.

FRIGIDA fævit Hyems, gelidis aquilonibus aer;
 Atque undæ brumis, obriguere gelu.
 Retia Venator, pedicas, & spicula condit;
 Quærerit & hirsutas per nemora alta feras.
 Jam caulæ pecudes retinent, præsepio tauros
 Ne noceat frigus, ne noceantque nives.
 Limina tutæ tenet pastor, sovet anxia Mater
 Ante focum natos, dum sua pensa trahit.

B A C C H A N A L I A.

TE Dori agnovi pellem pastoris Amintæ,
 Scilicet & geretes cingula nota patris;
 Mutatumque habitum, & vincires crura cothurnis
 Quales sæpe solet Cinthia ferre pede.
Quid vero tecum Tisbis faciebat ad aures
 Mutua cui modico dicere verba sono;
Et vidi, nutusque, oculos, atque ora notavi.
 Te Tisbis certe perfida torret amor?
Pastoremque tuum formoso decipis ore,
 Decipis & miserum Dorida luminibus.
Certe torret amor Tisbis? non læta choreas
 Sic pede tam celeri perfida nocte dares.
O utinam tepidus spirasset ab æthere ventus!
 Curreret o utinam limpha remissa padi.
Tunc fræctæ fidei, tunc fædera rupta pudoris
 Undas per medias naufraga perlueres.
Non ita concussæ versantur vertice frondes,
 Non sic in præceps volvitur amne ratis:
Cum notus impellit surgentia nubila Cælo;
 Fœmina ut instabiles mutat amore vices.
Tisbidis uxor eris! sacras te ducet ad aras,
 Curret in amplexus candida Hiella meos.

L U S U S .

Compulerat pecudes herbosæ ad pascua vallis
 Tirsis amor Gliceres Nata parente Dori .
 Sol erat . Occasum medius spectabat & ortum :
 Stabat & æquali noxque , diesque loco .
 Vicino ut Cloris demerget amne capellas
 Venit inornatis pulchra puella comis :
 Quam pastor faxo pontis speculatus ab alto
 Vellet ut invitat hospita adire dapes .
 Conveniunt ambo latebroso in fornice rupis
 Collis ubi , & nitidas silva coronat aquas .
 Cantharus assistit lateri divisus agresti ;
 Dein condita perant munera parva sale :
 Duxerat huc Glicerem dispersæ cura iuvencæ ,
 Quæ simul ac Tirsis furta , dapesque videt ;
 Iniecit furibunda manus per virginis ora ,
 Et miseram implicitis volvit in orbe comis ,
 Nec potis est Chlori Pastor divellere amantem ,
 Nam furor & sœvus tela ministrat amor ,
 Cum porvit , fugiit gemitu testata dolorem
 Exclamat Gliceres præmia digna fide
 Sunt hæc Tarsi mea ! Chloris dabis improba penas ,
 Matri namque tuæ turpia furta feram .
 Hinc abit ammissæque premit non cura iuvencæ ;
 Sola sed in mensis tota moratur amans .

Cru-

Crudelemque vocat Tirsim, crudelia fata,
Orat & ultores in sua damna Deos.

AD NOBILISSIMUM,
ET PRÆSTANTISSIMUM RIMINALDIUM
DE FERRARIENSIMUM INGENIIS
OPTIME MERITUM, &c.

C A R M E N.

Hoc mihi postremum Musæ concedite munus,
Ultima quod tandem nostri sit meta laboris.
Si rude principium, vatis si gratia nulla;
Nullaque fucatos præmisit charta colores
Gratus finis erit; quæsita & pagina versu
Quæ RIMINALDE tuas præfert nomine laudes:
Sospite quo redeunt musæ, quo magnus Apollo;
Et doctis iterum sapientia clara chatedris,
Quidquid & antiquas homines didicere per artes,
Ut possint studiis vitam conferre beatam.

Pegaseos aurire facros de fonte liquores,
Et virides capiti componere fronde coronas
Ante alios cuperem; sed non ea viribus ætas
Ut quondam exagitat fæbo Numine fibras.
Jam prævisa malis incommoda prima senectæ,
Durior & senio vitam iam cura fatigat;

Quam mihi perpetuam Patruus cum funere liquit.
 Nec satis hoc superi! nisi mors inopina sodalem
 Crescenzi ante diem raperet, quo carior alter
 Nec fuerat vobis, nec erit mihi carior alter:
 Cui Fæbus citharam, ipsa suas donaverat artes
 Pallas; & Uranie præcepta evolvere Divum.
 Uranie o quantum, quantum tu perdis Apollo!
 Hoc duce solari reliquam cum carmine vitam
 Et Riminaldeos meditabar arundine fastos.
 Egregiosque referre viros de stirpe creatos
 Seu pax alma colat; bellum seu terreat urbes
 Vedit & obstupuit tarpeja Curia sede
 Cives obstupuere omnes, sanctusque Senatus:
 Dum Jura & leges, purosque recludere fontes
 Per proavos, Atavosque tuos sensere disertos;
 Qui possent totum ad libram componere mundum.
 Hinc tibi venturos certissimus Augur honores,
 Et canerem meritos legum pro munere sensus:
 Cum dabitur proceres inter spectare latinos,
 Quos sua sublimis devexit ad æthera virtus.
 Nec mea Rizzard'um, Alfunsum quoque musa taceret
 Cui Mars illustri conspersit pulvere crines
 Magnanimus Dux imperio, & præstantibus armis.
 Sed mors immatura sinu spes abstulit omnes;
 Et stigjo mersere lacu lata omina Parcæ.
 Quæ possum memor his brevibus contexere chartis

Lætus agam : tenues quoſo ne despice lufus
O decus Eridani ; numeris gravioribus aptum.
Sic moriturus olor silva conteſtus opaca ;
Aut prope Meandri ſinuofas fluminis undas
Extremam properare videt dum funeris horam
Dulcius ingenitum modulatur gutture carmen ;
Labentemq. diem, labentis tædia noctis
Musicus affiduæ folatur munere vocis :
Paullatim donec moriens cadat inſcius ales
Exanimisque canens ponat cum carmine vitam.

Pergite Pierides : non nomina magna potentum,
Regales non ſemp̄t opes , non principe natos
Fæbus amare ſolet , nec laudavere camenæ
Divite quem cultu tenet ambitioſa ſupellex ,
Altaque Nobilitas nulli ſervire coaſta :
Si genio indulgens multis terat otia nugis ,
Diffundatque avidis ingentia Munera ſcurris .
Fæbus amat , Muſæque negant occumbere leto
Qui doctos fovet , & vates amplectitur ultro :
Offitiisque ſuis diſpensat labile tempus ;
Quiqque libens patriæ , populique negotia versans
Præſtat opes , curasque ſubit , vigilesque labores ,
Et propriis prefert ſemper bona publica rebus .
Nec ſinit optatum decerpere membra ſoporem ;
Nec ſinit ora cybum , cum res comiſſa requirat .
Non ut ſe pulchris tantum virtutibus ornet ,

Ali-

Aliciatque procul venales plebis honores:
 Ast ut persolvat patriæ quæ mutua debet
 Offitia, atque sua cives pro parte beatos
 Efficiat. Cumular donis hinc s̄æpe merentes
 Et favet ignotis sortem execratus iniquam;
 Si quis fortuna pulsus, seu casibus actus
 Intravit muros, nostris aut appulit oris.
 Huius enim æternis florebit gloria chartis;
 Atque tibi Patriæ tutela, salusque Lycei
 Semper erit nomen, tua didita Fama per ævum.

Est domus. hæc studiis steterat sacrata Minervæ
 Nomine clara olim, gestis præclara virorum,
 Insuetoque opere, artificumque polita labore.
 Has sedes coluere viri, doctamque palestram,
 Ut bona civilis norent consortia vitæ;
 Virtutesque, artesque omnes ad commoda natas.
 Nescio quo fato, diris volventibus astris
 Jamdudum rudis hæc iacuit, neglectaque moles
 Nocturnis avibus, tacitis loca muribus apta.
 Nectit ubi tenues sublimis aranea casses,
 Et laqueis suspensa capit sub fornice muscas.

Nunc turpi mundata situ, mundata veterno
 Regia palladio magno nitet æmula teſto.
 Hanc circum depicta manu tua dona videntur:
 Effigiesque patrum, simulacraque prisca virorum;
 Ad mores studia, urbes applicuere regendas:

Marmora diversis quæsita ex partibns orbis
Ægyptum , auroramque super, vel litus eoum
Vestibulū ante ipsum , primoque in limine splendent.
Quæ sunt pingenti , doctis & idonea scalbris
In tabulis tu cuncta vides. Monumenta columnis,
Mænia , vel celsas ferientes sydera turres ;
Extantesque undis pontes , scopulosque minaces
Æquoribus mediis, fractasque aquilone carinas .
Nec procul hinc molem , interruptaque saxa ruinis
Murorumque minas alto de culmine cernes ;
Et nemora , & sylvas , nigras & montibus umbras.
Auspiciis rediviva tuis Academia surgit ,
Et surgunt artes, redeunt te vindice Musæ :
Et Jura, & quidquid nugax , vel garrula fudit
Græcia ; socraticique sales, risusq: iociq.
Quos pauper scripsit sudato Plautus honore,
Dum mola curriculo frangebat saxeа fruges.
Porticus ; hic plenum docto sonet ore Lycēum
Quæ divus Plato , Aristoteles , Podalirius Heros ;
Aut tulit Hippocrates medicæ experientia vitæ :
Hic sophia monstrante vias, monstrante mathesi
Incipient iuvenes subpter loca cæca vagari ,
Et seiunctarum scrutari exordia rerum .
Mox montes, tractusque maris ; dein orbita solis
Metiri , & totum peragrare licentius æther.
Musarum domus hæc ; iuveni otia grata canenti

Jam

Jam lustrare auso Saturni sydera versu.
 Hunc neque Treicius vates, non vincet Ariof
 Littore Delfinas solitus iam voce vocare;
 Nec qui cum cithara posuit fundamina Cadmi.
 O urbs! o patria! o Superis gratissima tellus.
 Læta viis, immota tuis ad prælia niuris.
 Fertilibus iam dives aquis, atque ubere glebae.
 Erige squalentem tandem Ferraria vultum;
 Nec dolor altus edat, lacrimoque per ora currant.
 Jam curæ, cessere metus, cessere labores;
 Et meliora Deum spondent tibi fata salutem.
 Iam spes, Jam patriæ virtus collapsa resurgit.
 Prostratum interea ante pedes en conspice natum
 Clementis magni, propius qui Numen adorans
 Ambas protendit palmas, supplexque precatur:
 Ut post divinæ reparatas Palladis artes
 Ad nostros tandem convertat lumina campos
 Disiectasque domos, subversa ferocibus undis
 Et nemora, & latis cernat pecuaria silvis.
 Iam mare felsineum terra dominatur, & unda
 Aggeribusque super fertur Neptunus, & omnem
 Äquore mergit humum, segetes exundat in omnes,
 Diluvioque homines iterum miscere conatur.
 Stant pavidi clamore senes, fremitumque sonantē
 Undarum excipiunt cives in mænibus altis;
 Et faciem terræ supra confidere pontum.

Pro-

Prospectant stupidi , tumidosque assurgere fluctus .
Hinc turbati animi , hinc discors sententia vulgi
Mussitat ; & repetens duras ab origine causas
Arma capit furor , antiquas & scuscitat iras ,
Ruricolas interea extollunt aggere ripas ,
Arbuteisque student occludere cratibus undas .
Fervet opus . Populi quibus est comissa potestas
Non lacrimis parcunt , votisque exposcere Divos .
Erige squallentem tandem Ferraria vultum .
Nonne vides qualis nunquam sese obtulit ante
Pura veste micet summus Pater , atque sacerdos .
Nonne vides pronus RIMINALDI ut pendeat ore
Susciptiatque preces , & dexter inhæreat aure :
Dum veterum causas retegit , dum singula pandit ;
Erroresque loci , ambiguosque per arva labores .
Iamq: animo sedet ingentes componere lites ;
Comunesque viros æterna pace tueri .
Iam feriunt , sanctumq. probant per sæcula fædus .
Rhenus inundet aquis subiectos flumine campos !
Externi fontes , externa & culta pererrent !
Dixerat . At folio CLEMENS dum desilit alto
Sacratis iterum Præsul dedit oscula plantis .
Eia age surge Heros duplicem cape frondis honore ;
Quæque tibi memor illustri Ferraria pompa
Eridani ad letas statuit spectacula ripas .
Eridanus glauca pretextus arundine crines ,

Panseris ingenti & dorso subnixus acuto
 Quem fræno retinet longisque coercet habenis
 Dispersos late fluvios ciet undique concha :
 Hunc sequitur Tibris latiis properatus ab oris
 Tectus & ipse caput, glauco velatus amictu ;
 Et tandem in nostra consistunt flumina terra
 Unde tibi faustum demittunt omen ab urna.
 Adsuetæ Ripis cultæ pede Naiades udo
 Arboribusque deæ Driades , per læta Napeç
 Gramina colludunt, Satiri, Faunique bicornes ;
 Cætera & agrestis divum nemorosa propago :
 Et tibi selectos flores, & olentia spargunt
 Serta viis, tolluntque arcus, ac stemmata ponunt
 Hæc dum Pierides felici rure geruntur
 Palladis ad sedes , ad nobile in urbe lyceum
 Ire iuvat , fortunatas & scandere scalas .
 Omnis quo læto fertur Ferraria plausu ;
 Atque viri, iuvenesque senum longissimus ordo ;
 Illustresque Equites cristato vertice compti .
 Atria magna peto sub aperta consita corte !
 Hic ubi musiva positus laberynthus in arte
 Undique fallaces prosternit euntibus orbes .
 In medio variis surgunt simulacra figuris :
 Unde foraminibus rursus se tollit ad auras
 Liæmpha fluens, paribusque cadit contermina guttis .
 Omnia mirabar tacitus, nec cuncta videbam ,

Nam

Nam mea me vestis, deiectaque lumina fastu,
Pauperis & cultus longe proiecit ab aula.
Ut potui tandem discindens pectore turbam
Viribus, anne dolis iterum reptatus in altum
Perveni doctas penetratus ad usque chatedras,
Quæ loca sola equites, & densavere togati.
Singula quid referam non visa prioribus annis
Nec nostris forsitan visura nepotibus unquam.
Conspexi tamen admirabile pariete textum,
Fulgentesque trabes, radiantia marmorata muris,
Auratosque gradus veterum subsellia patrum,
Quos nigra ex humeris dependens læna tegebat.
Sed magis obtutu stabam defixus in uno.
Atque oculos nequeo, vultumque explere tuendo
Picturaque sacra iejunam pascere mentem.
Stabat, & hinc spatio depictus Spinola parvo
Et lateri effigies Riminaldi fixa sinistro.
Ut procul agnovi vultus, procul ora notavi
Principis ora mei, Clementis Numinis magni.
Tunc supplex animo, tacita veneratus acerra
Talia collacrimans parva sum voce locutus
Hic vere patet ore Deus! sic Numen in astris
Esse reor. Similis pietas, reverentia talis
Maiestas, firmisque sedet sapientia dogmis:
Quam Regum favor, & quam nulla potentia vincet.
Felices populi, fortunatique Quirites

Queis

Queis fortuna dedit vitam conducere in annos
 Et proprius vultum Clementis & ora tueri.
 Hoc mihi si invideat, ne te prostratus adorem.
 Nos tamen ingentes animos, cognovimus ausus
 Nec me decipiet visus, nec fallat imago.
 Fortunata dies felicia saecula mundi,
 Quae latio similem solio videre parentem.
 Jupiter o hominum precibus si flecteris ullis
 Annue dive Pater, communibus annue votis;
 Ut nunquam metas vitae, nec tempora CLEMENS
 Ultima perveniat. talem si degere vitam
 Fata negant, si cuique dies, atque imminet hora:
 Serus at ille cadat, longum concede per aevum
 Annos Clementi innumeros, sine fine triumphos,

Hoc Riminalde mihi caelestis pignus amoris
 Concilia, & duris felix tu prospice rebus:
 Nec pigeat quandoque animum recreare dolentem
 Pondere curarum, tenuesque audire camenas,
 Saepè quibus noster Deus oblectatus Apollo est.
 Te quoque finge illi similem, nec sperne labores.

F I N I S.

INDEX

*Argumentorum, & rerum, quæ hisce
in libris habentur.*

IN LIBRO PRIMO.

A D Censores.	<i>Fronte supercilio.</i>
De Annuntiatione V. Mariæ.	<i>Nondum prima parens.</i>
In Nativitate Jesus Ch. Salv.	<i>O Non candida.</i>
In Epiphania.	<i>Sancte puer.</i>
Ad Jesum post Triduum Inventum.	<i>Te dilecte puer.</i>
In Penthecosten.	<i>Quæ nova quæ.</i>
In Jesus Christi resur- rectione.	<i>Jam lacrimis maduere.</i>
In assumptione M. V.	<i>Advenio surgens.</i>
Ad divum Aloysium.	<i>Non fons tam puris.</i>
De statu sine amore feli- ci, & viceversa.	<i>Cur mea non fregit.</i>
De Vatum paupertate.	<i>Tanta ne semper agent.</i>
Ad Amicum ob recuperata- tam valetudinem.	<i>Cum mea mens animo.</i>

M

Lusus

Lusus poetici

Mane *Exit ab eo.*
 Meridies, *Evacuant bona,*
 Vesper, *Sol ruit oceano.*
 Nox. *Pastor oves, silvasque,*
 Super passione D. N. J.
 Christi, *Aligerum Cætus;*

IN LIBRO SECUNDO,

De die Natalitio.	<i>Non ego Natalis,</i>
De vita, & morte NN.	
Amici.	<i>Blozze licet,</i>
Invitatio Sodalis ad	
Ruris delicias.	<i>Tu vacua solus,</i>
Laudes vitæ pauperis, &	
deprecatio ad Superos.	<i>Formosi colles,</i>
De vita Poetæ.	
De pueritia eiusdem	<i>Non molles Veneris.</i>
De eiusdem adolescentia.	<i>Nunc debet exornare.</i>
De Juventute.	<i>Salve pars melior.</i>
De Virilitate.	<i>Sumite nunc firmas.</i>
De Senectute.	<i>Tempora diffugiunt.</i>
De ultima Senectute.	<i>Parvum restat adhuc.</i>
Lusus Rustici.	<i>Prona dies gressus.</i>
IV.	<i>Pallentes violas.</i>

De obitu
Parentis ejusdem
Auctoris.

*Cernis ut Aprilis.
Floribus ast quoniam
Jam properans nobis.*

IN LIBRO TERTIO.

Ad Amicum.
Annus Rusticalis.
Ianuarius.
Februarius.
Martius.
Aprilis.
Maius.
Junius.
Julius.
Augustus.
September.
October.
November.
December.

*Cognita saepe tua.
Quum Borealis equos
Evoe Bacche ruos.
Has vites.
Ne finite.
Sol pater in partes.
Lilia cana crocumque.
Vidistin Turtur.
Nunc laqueos.
Dum Fœbus campos.
Vos fratres ætate.
Ast quoniam.
Sint laudes Cereri.
Sint laudes Baccho.
Tu quoque sancte.
Ligdame nonne.
Pulchra Nisella.
Tu mihi purpureos.
Nunc frigus Teclis.*

Lusus poetici.

Ver.

Æstas.

Ad Emin. Serram in
eius adventu.

*Solvitur acris Hyems
Et nulli egelidis.*

Nicolae decus.

IN LIBRO QUARTO.

Ad Illustrissimum &c.

Riminaldium.

De venustate Fillis.

In obitu Fratris.

In domum illecebrosam.

Lusus poetici.

Ibis ad antiquas.

Dicite Pierides.

Eu oculis lacrimæ.

Ita procul Musæ.

Jam ferver succensa.

Exercere solum.

Fæbe pater quoniam.

Si mea scire cupis.

Vota ad Superos.

De Infortuniis Poetæ.

Lusus poetici.

Autumnus.

Hyems.

Glacies.

Deploratio.

Ad Illustrissimum, & præ-

stantissimum Riminal-

dium &c.

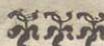
Læta dies surgit.

Frigida sævit Hyems.

Te Doti agnovi.

Compulerat pecudes.

Hoc mibi postremum.

P R O T E S T A T I O.

DEmum de more interest adnotare & benevolos, amantissimosque lectores commovere ut de me quoque bene, atque optime sentiant; etiam si vocabulis usus sim Deorum, Dearum Fillidis, Amicæ. In his enim veterum imitatus exempla antiquam Numinum Mithologiam adhibui, neque ab illa scribendi ratione ac consuetudine recessi. Nam ut cecinit celeberrimus Poeta: *Delia nulla mibi, nulla Corinna fuit.* fictæ iuvant Òc. Auctor enim se Catholicae Religioni addictum profiteatur, atque omnino declarat.

ERRATA

CORRIGE.

Pag. 11. lin. 5. mimus	minus
pag. 14. vers. 20. tenent	tenant
pag. 31. vers. 6. lavit teneros	lavit & teneros
pag. 32. vers. 5. valent	nocent
pag. 34. vers. 17. imbroba	improba
pag. 43. lin. 12. Calvarium	Calvariam
pag. 53. vers. ult. promant.	promam
pag. 55. vers. 24. detulit	dettulit
pag. 59. lin. 1. auris	ruris
pag. 62. vers. 15. quos	quas
pag. 63. vers. 1. vulta	culta
pag. 75. vers. 24. gerir	gerit
pag. 78. vers. 7. ignorat	ignoret
pag. 88. vers. 17. currus ut ante suos	ut currum ante suum
pag. 90. vers. 13. caros	spernis
pag. 91. vers. 18. o	et
pag. 99. vers. 1. qum	quum
pag. 125. vers. 17. male	mala
pag. 127. vers. 16. lacent	latent
pag. 145. vers. 2. versat	verset
pag. 161. vers. 20. lanificoque	lanificaque
pag. 191. vers. 11. deest dulci.	

Die 10. Maij 1772.

IMPRIMATUR

Thyrsus Can. Pagliarini Vicarius Capitularis.

Die 10. Maij 1772.

IMPRIMATUR

F. Aloysius Maria Ceruti O. P. Vicarius

Generalis Sancti Officij Ferrarie.

W^m or H
GUNNARSEN

and the County Library of the

W^m or H
GUNNARSEN

and the County Library of the

